

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 9.11.2010
KOM(2010) 660 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

Udvidelsesstrategi og vigtigste udfordringer 2010-2011

{SEK(2010) 1326}
{SEK(2010) 1327}
{SEK(2010) 1328}
{SEK(2010) 1329}
{SEK(2010) 1330}
{SEK(2010) 1331}
{SEK(2010) 1332}
{SEK(2010) 1334}
{SEK(2010) 1335}

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

Udvidelsesstrategi og vigtigste udfordringer 2010-2011

1. INDLEDNING

Uanset EU står over for en række andre udfordringer, har udvidelsesprocessen fået nyt momentum, siden Kommissionen vedtog den seneste statusrapport. EU har som følge af Lissabontraktatens ikrafttrædelse fået mulighed for at fortsætte sin udvidelsesdagsorden, samtidig med at momentum opretholdes i den europæiske integration.

Forhandlingerne med Kroatien er nået til den endelige fase, hvilket beviser over for alle udvidelseslande, at tiltrædelsen kan blive til virkelighed, hvis de nødvendige forudsætninger er opfyldt. Serbien har søgt om medlemskab. Kommissionen afgiver i dag sin udtalelse om Montenegros og Albanis ansøgninger. I juli blev der indledt tiltrædelsesforhandlinger med Island. I forhandlingerne med Tyrkiet er der blevet åbnet nye kapitler, og landet har taget hul på en gennemgribende revision af sin forfatning og nærmer sig dermed europæiske standarder. I forhold til Vestbalkan er der sket fremskridt i visumliberaliseringen. Der er sket et betydeligt gennembrud i de langvarige bilaterale uoverensstemmelser mellem Slovenien og Kroatien, og en dialog er under forberedelse mellem Serbien og Kosovo¹. Der er sket fremskridt i forsoningen mellem befolkningerne efter konflikterne, og landene er selv begyndt at tage større ansvar for det regionale samarbejde.

Der er dog stadig mange udfordringer. I nogle lande har hastigheden i reformerne været aftagende. For alle lande gælder, at de er nødt til at fokusere på bedre regeringsførelse, forbedring af retsstaten, fremskyndelse af de økonomiske reformer og forbedring af deres evne til at vedtage og implementere den gældende EU-ret. I de fleste lande giver overholdelsen af ytringsfriheden anledning til bekymring. Der er en række komplekse problemer, som endnu ikke er blevet løst, bl.a. ledelsen i Bosnien-Hercegovina og navneproblemet i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. En række bilaterale anliggender har endnu ikke fundet deres løsning, og uoverensstemmelser om Kosovos status har hæmmet det regionale samarbejde. I Cyperspørgsmålet skrider forhandlingerne om en overordnet løsning frem, men er endnu ikke blevet afsluttet.

EU's opbakning til udvidelsesprocessen afspejler, at medlemsstaterne er overbevist om, at EU og ansøgerlandene har en gensidig interesse i en udvidelse. Det er nødvendigt, at denne enkle besked bliver præsenteret og forklaret klart for offentligheden, så der bliver større forståelse og opbakning til udvidelsen. EU's udvidelsesproces bidrager til stabiliteten i Europa og til borgernes sikkerhed og velfærd. Den udgør en enestående lejlighed for udvidelseslandene til at gennemføre politiske og økonomiske reformer. EU og udvidelseslandene har en fælles interesse i, at der på et tidligt tidspunkt i processen indledes drøftelser om de vanskelige kapitler i forhandlingerne. Formålet med processen er at bringe udvidelseslandene op på europæisk standard på alle de områder, der er dækket af EU-traktaterne, og dermed hjælpe EU med at nå sine egne målsætninger. På nuværende tidspunkt tager EU's målsætninger bl.a.

¹ Jf. UNSCR 1244/99.

sigte på at håndtere den økonomiske krise og regeringsførelsen, at sikre en fornyet jobskabelse ved hjælp af 2020-reformdagsordenen, at gøre EU til et sikrere sted og at få EU's vægt til at slå igennem på verdensplan. Kommissionens arbejdsprogram for 2011 indeholder en række initiativer, som sigter mod disse mål.

En udvidelse skal være troværdig for alle involverede. Tiltrædelsesperspektivet skal være klart for ansøgerlandene og deres borgere, når betingelserne er opfyldt, og de bør under hele processen kunne se nogle konkrete fordele. Medlemsstaterne og EU's offentlige mening skal have sikkerhed for, at nye tiltrædelser er velforberedte og baseret på strenge betingelser. Hvis en udvidelse skal lykkes, kræver det, at alle berørte parter indgår nogle klare politiske forpligtelser. Den nye udvidelseskonsensus, som der blev opnået enighed om på Det Europæiske Råd i december 2006, danner stadig ramme for bestræbelserne på at nå disse mål. Denne politik er baseret på principperne om konsolidering af forpligtelser, rimelige, men strenge betingelser og god kommunikation med borgerne kombineret med EU's evne til at integrere nye medlemmer.

Udvidelsesprocessen er forbundet med en række mekanismer og incitamenter kulminerende i et medlemskab, som virker befordrende for udvidelseslandenes samarbejde med EU om at nå de fælles mål. Eftersom den økonomiske styring inden for EU bliver intensiveret, vil de økonomiske drøftelser med udvidelseslandene også blive udvidet, hvorved vi får mulighed for sammen at fokusere på at lægge krisen bag os og skabe nye jobs. En tættere integration med lande, der fremviser flere komparative fordele, vil være en fordel for EU's globale konkurrenceevne. Det er en af de varige fordele ved den femte udvidelse, som medførte, at antallet af EU-medlemsstater steg fra 15 til 27 i perioden mellem 2004 og 2007. Handelen mellem "gamle" og "nye" medlemsstater blev tredoblet og steg således fra ca. 150 mia. EUR til 450 mia. EUR i tiåret før 2008. Udvidelsesprocessen har givet EU de finansielle redskaber til sammen med de internationale finansieringsinstitutioner at gribe ind, når det er nødvendigt, for at opretholde den økonomiske stabilitet i krisetider. Små og mellemstore virksomheder, som står for to ud af tre arbejdspladser i den private sektor i EU, og som er en vigtig innovationskraft, har fordel af et udvidet internt marked og er et vigtigt fokusområde for førtiltrædelsesstøtten.

Den større integration, der følger med udvidelsesprocessen, hjælper EU med at nå sine målsætninger inden for en række områder med afgørende betydning for den økonomiske genopretning og en bæredygtig vækst, herunder energi, transport, miljøbeskyttelse og klimaændringer. Landene på det vestlige Balkan er fuldstændig omgivet af EU-medlemsstater. Tyrkiet grænser op til Den Europæiske Union både til lands og til havs. Blandt de EU-mål, som kun kan opnås med fuld opbakning fra udvidelseslandene, kan nævnes etableringen af transeuropæiske transportkorridorer, diversificering af energikilderne, afbødning af og tilpasning efter klimaforandringerne og reduktion af luft- og vandforureningen på tværs af landegrænserne.

De har også fordel af, at der sker fremskridt inden for disse områder. Udsigten til tiltrædelse er for dem et incitament til at prioritere de mål, som de har fælles med EU. I praksis består støtteredskaberne i IPA-tilskud (instrument til førtiltrædelsesbistand) og lån fra Den Europæiske Investeringsbank og andre internationale finansieringsinstitutioner, som IPA hjælper med at formidle. Island, som er det ansøgerland, der senest har indledt tiltrædelsesforhandlinger, er ledende på verdensplan inden for forskellige former for

vedvarende energi og har meget at tilbyde EU med henblik på innovationsbestræbelserne inden for dette og andre avancerede felter.

Bestræbelserne på at gøre Europa til et sikrere sted står som fastsat i Stockholmprogrammet højt på EU's dagsorden. Det kræves, at udvidelseslandene overtager den gældende EU-ret og beviser, at de er i stand til at gennemføre den fuldt ud. Det er baggrunden for at Kommissionen har fordoblet sin indsats for at støtte udvidelseslandene i at forebygge og håndtere organiseret kriminalitet og korruption og styrke deres evne til at sikre retshåndhævelsen. EU-anklagere, dommere og andre eksperter i retshåndhævelse, grænseforvaltning og migration står til rådighed for deres modparter i udvidelseslandene med henblik på at udveksle erfaringer og kontrollere fremskridtene. Overholdelsen af de opstillede mål, som er afgørende for, hvor hurtigt et kandidatland nærmer sig EU-medlemskabet i tiltrædelsesforhandlingerne, forudsætter klare beviser på en uafhængig og effektiv retspleje.

Erfaringen fra visumliberaliseringen for Vestbalkan viser, hvor meget der kan opnås gennem en kombination af strenge krav og indrømmelse af særlige fordele som forudsætning for at komme et EU-medlemskab nærmere. Det understreger desuden, hvor vigtigt det er, at de berørte regeringer løbende sikrer, at grænserne og betingelserne den frie bevægelighed for personer overholdes.

Med Lissabontraktatens ikrafttrædelse har EU givet sig selv et redskab til at gøre sin vægt gældende på verdensplan. Som et eksempel på dette potential kan nævnes den rolle, som EU spillede i forbindelse med generalforsamlingens vedtagelse af FN-resolutionen om Kosovo. I en verden, hvor tærskellandene spiller en stadig større rolle, giver udvidelsen EU større vægt og styrker dens stemme i internationale fora. Den femte udvidelse gav ny fremdrift til EU's forbindelser med naboerne i øst og mod syd og foranledigede EU til at undersøge, hvilke muligheder der var for initiativer i Østersøområdet og området omkring Sortehavet. Tiltrædelsesprocessen for landene på Vestbalkan og Tyrkiet bevirker, at EU får stadig større interesse og indflydelse i Middelhavsområdet og i området omkring Sortehavet og i Donauebækkenet. Hvis Tyrkiets rolle i nærområdet udvikles sideløbende med landets tiltrædelsesproces og efter koordination med EU, kan det betyde større vægt for begge parter i globale anliggender, ikke mindst vedrørende Mellemøsten og Det Sydlige Kaukasus. Ved at samarbejde kan EU og Tyrkiet øge energisikkerheden, løse regionale konflikter og forebygge etniske og religiøst betonedede opsplittings. Island og EU kan sammen spille en vigtig rolle i håndteringen af energi-, miljø-, hav- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i det arktiske område. Men det bør understreges, at det fulde potentiale af disse synergier kun kan opnås, hvis alle parter bakker op om en troværdig udvidelsesstrategi.

EU's vægt på verdensplan afhænger desuden for en stor dels vedkommende af, hvor attraktiv EU's reguleringsmodel er. Det indre markedes styrke og det faktum, at flere lande rundt omkring i verden indfører EU-normer og -standarder, virker i høj grad stimulerende for handel, investeringer og vækst. Akten for det indre marked, som Kommissionen har fremlagt, har til formål at fjerne flere af de tilbageværende flaskehalse og skabe grobund for nye vækstmuligheder. Udvidelseslandene vil gradvist gennem udvidelsesprocessen vedtage den gældende EU-ret, hvorved det område, hvor der anvendes ét sæt standarder, udvides. Det burde føre til nye investeringer, innovation og social samhørighed og gøre EU's lovgivningsmodel mere attraktiv i nabolandene og i videre forstand i international sammenhæng.

Der står meget på spil i udvidelsesprocessen, både for EU og for ansøgerlandene. Samtidig er offentlighedens opfattelse af, hvor vigtig denne dagsorden er, underlagt de daglige bekymringer, som ofte forekommer at være mere presserende. Dette års pakke af rapporter og ledsagende konklusioner og anbefalinger viser, at udvidelsesprocessen er en del af løsningen på mange af EU-borgernes bekymringer, hvad enten det drejer sig om forebyggelse og håndtering af kriminalitet og korruption eller vækst og jobskabelse. EU-institutionerne og medlemsstaterne er nødt til at stå sammen i bestræbelserne på at øge forståelsen af og opbakningen til udvidelsesprocessen og at forklare, hvordan det kan hjælpe os med at nå de fælles mål. Succes i forbindelse med kommende udvidelser vil gøre det lettere for EU at håndtere de mange udfordringer, som den står over for.

2. DE VIGTIGSTE UDFORDRINGER

2.1. Løsning af den økonomiske krise

Alle udvidelseslandene er påvirket af den økonomiske krise. Hvor meget afhænger imidlertid af den økonomiske struktur i de enkelte lande. Albanien, Kosovo og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien blev mindst påvirket, da de er mindre afhængige af eksport, og deres hjemmemarkeder klarede sig godt. Kroatien, Serbien og Tyrkiet, som i højere grad er integreret i det globale marked, blev hårdt ramt. Montenegro blev alvorligt ramt på grund af landets afhængighed af ekstern finansiering og et begrænset antal sektorer. I Bosnien-Hercegovina er virkningen af krisen blevet skærpet af en konjunkturførstærkende skattepolitik med en høj andel af støtte og sociale overførsler i budgettet.

I 2010 har der været beskedne tegn på fremgang i det vestlige Balkan. Den hjemlige efterspørgsel er stadig lille, hvilket er et udslag af de stramme lånemuligheder og vedholdende arbejdsløshed. Fremgang kendetegnet ved en solid vækstrate har bidt sig fast i Tyrkiet, som gennemførte en skattekonsolidering og en omstrukturering af banksektoren i starten af årtiet. Island lider stadig under virkningerne af uroen på det globale finansmarked og sammenbruddet i landets banksektor.

De offentlige finanser er stadig under pres i en række lande. Selv om den offentlige gæld i opgangsperioden i gennemsnit var forholdsvis lille, gjorde den ekspansive finanspolitik i samme periode udvidelseslandene mere sårbare og udsatte over for den finansielle krise, dog med undtagelse af Tyrkiet. De fleste lande på Vestbalkan havde ikke den skattemæssige manøvreremargin og kapacitet, som var nødvendig for som svar på krisen at prioritere de offentlige udgifter med henblik på en finanspolitisk stimulering. Der er på Vestbalkan blevet foretaget flere finanspolitiske stramninger, herunder en afbalancering af budgettet. Det har imidlertid ikke været tilstrækkeligt til at undgå en forøgelse af budgetunderskuddet. Island, Serbien, Kosovo og Bosnien-Hercegovina har modtaget støtte fra Den Internationale Valutafond.

EU har sammen med de internationale finansieringsinstitutioner bidraget til at mindske virkningen af krisen. IPA-støtten er blevet omlagt med henblik på at støtte investeringer i infrastruktur og konkurrenceevne. Der er blevet stillet budgetstøtte og makro-finansiel bistand til rådighed for flere lande. Investeringsrammen for Vestbalkan spiller en vigtig rolle i arbejdet med at fremskaffe midler til store infrastrukturprojekter (*jf. sektion 3 nedenfor*).

For at opnå varige vækstrater og en reel konvergens kræves der yderligere strukturreformer og en forsigtig finanspolitik. De indenlandske vækstmuligheder skal udnyttes mere effektivt med henblik på at opnå bedre produktionskapacitet, jobskabelse og konkurrenceevne. Der er nu brug for større indenlandske og udenlandske investeringer i nye projekter, især inden for eksportorienterede aktiviteter. Det vil bidrage til en forøgelse af produktionen og produktiviteten, som igen vil føre til større beskæftigelse og mere bæredygtige handelsbalancer. Det vil også gøre det lettere at løse de presserende sociale problemer i regionen.

Regeringen er nødt til at forbedre erhvervsmiljøet, hvis de uden- og indenlandske investeringer skal øges. Det forudsætter en forøgelse af effektiviteten i den offentlige forvaltning og større uafhængighed på retsområdet, og at de uformelle handelshindringer fjernes, og at retsstaten styrkes. Det er vigtigt for evnen til at tiltrække investeringer, at der som led i den centraleuropæiske frihandelsaftale skabes et velfungerende regionalt marked, og at der fortsat sker en tilpasning til den gældende EU-ret. Den planlagte liberalisering af handelen med landbrugsprodukter og tjenesteydelser i hele regionen og åbningen af markederne for offentlige indkøb vil virke yderligere befordrende for regionens vækstpotentiale.

Det er altafgørende for udvidelseslandene, at der sikres sunde og bæredygtige offentlige finanser. Det er desuden et centralt punkt i forberedelserne til EU-medlemskab. Det er på det seneste blevet bevist, at de europæiske økonomier hænger sammen, og at store balanceproblemer i selv små økonomier kan være destabiliserende.

Kommissionen vil fortsat udnytte førtiltrædelsesinstrumentene og de økonomiske tilsynsmuligheder fuldt ud til at overvåge de økonomiske og skattemæssige resultater i udvidelseslandene. EU fører en regelmæssig dialog med kandidatlandene og introducerer dem på denne måde til EU's interne koordinering og overvågning af den økonomiske politik. Der er indført en lignende proces i forhold til de mulige kandidater. Tilsvarende anvendes den økonomiske dialog mellem Kommissionen og udvidelseslandene i henhold til associeringsaftalerne til at overvåge den økonomiske politik.

For øjeblikket tages der skridt til at udvide den økonomiske styring inden for EU. Når koordineringen af denne udvidelse af den makro-økonomiske, budgetmæssige og strukturelle reform er fuldt ud defineret og formaliseret, vil Kommissionen undersøge, hvordan nogle af dens bestemmelser kan udvides til at omfatte udvidelseslandene.

Ud over dialog og overvågning støtter EU aktivt udvidelseslandene i deres aktiviteter for at sikre den økonomiske genopbygning, makro-økonomisk stabilitet og en skattemæssig konsolidering. IPA-bistand bruges i stort omfang til at forbedre forvaltningen af de offentlige finanser, øge kvaliteten af statistikker og styrke tilsynet med banksektoren.

Udvidelsesprocessen bidrager til at nå målene for Europa 2020-strategien, eftersom den udvider det område, hvor EU's regelværk gælder, og den skaber nye handelsmuligheder. Kommissionen har med tilfredshed noteret, at flere udvidelseslande har til hensigt at lade Europa 2020-strategien få indflydelse på deres nationale prioritering af reformerne. Kommissionen vil knytte udvidelseslande til de initiativer, der tages på EU-plan for at nå målsætningerne om en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, som sikrer en høj grad af beskæftigelse, produktivitet og social samhørighed. På uddannelsesområdet vil

Kommissionen undersøge mulighederne for at udvide "Undervisning og uddannelse 2020" til at omfatte alle udvidelseslandene og inddrage dem i læringsaktiviteter blandt ligestillede².

Udvidelseslandene er begyndt at tage initiativer op i regionale grupper, eftersom grupperne gør det muligt at gøre status i fællesskab og fastsætte regionsspecifikke mål. Som eksempel på disse initiativer kan nævnes EU-akten for mindre virksomheder, som indeholder en række foranstaltninger med det formål at forbedre erhvervsmiljøet for små og mellemstore virksomheder. Kommissionen vil foreslå det regionale samarbejdsråd, at der etableres dialogplatforme og gennemføres peer reviews på andre områder i overensstemmelse med Europa 2020-prioriteterne. Kommissionen vil i forbindelse med IPA-støttens planlægning tage hensyn til prioriteringen i Europa 2020-strategien.

2.2. *Social inklusion*

Den økonomiske krise har haft negativ indflydelse på den sociale velfærd i udvidelseslandene. Den har især påvirket de udsatte grupper som minoriteter, dårligt stillede befolkningsgrupper og handicappede. Der er stor arbejdsløshed, særlig blandt unge, den erhvervsaktive del af befolkningen er lille, og fattigdommen er udbredt i hele regionen. Romaerne udgør en særlig udsat minoritet. De lider under fattigdom, diskrimination og forskelsbehandling i adgangen til uddannelse, beskæftigelse, beboelse og sociale ydelser, inkl. sundhedsydelser. Et stort antal romaer er stadig ikke indført i folkeregistret og har ikke personlige dokumenter. Mange af dem opholder sig stadig i lejre som internt fordrevne som følge af de seneste krige.

Kommissionen forpligter sig til at hjælpe udvidelseslandene med at forbedre forholdene for de udsatte grupper, herunder den sociale og økonomiske inklusion af romaerne. Kommissionen yder omfattende IPA-støtte til de udsatte grupper gennem uddannelse og styrkelse af social- og arbejdsformidlingskontorerne med det formål at integrere dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet. Den finansierer desuden forbedringen af infrastrukturen i romabebyggelser. Denne støtte vil blive udvidet med det formål at forbedre livsvilkårene i de mest udsatte lande, idet de vil få hjælp til at anlægge en samlet strategi for problemer vedrørende social inklusion. For Kroatiens vedkommende er der allerede blevet vedtaget et fælles memorandum om inklusion, som danner politisk grundlag for dette område. Der er i udvidelseslandene blevet truffet en række foranstaltninger med henblik på de oven for angivne udfordringer, men det er ikke tilstrækkeligt. Kommissionen opfordrer dem til at arbejde for en reduktion af fattigdom og social eksklusion i overensstemmelse med Europa 2020-strategien og til i højere grad at udnytte de muligheder, der er forbundet med Tiåret for Integration af Romaer. Udvidelseslandene burde overveje at fastsætte nogle klare og ambitiøse mål for beskæftigelse, uddannelse og fattigdomsbekæmpelse for dårligt stillede befolkningsgrupper, herunder især romaer.

2.3. *Styrkelse af retsstaten og den offentlige forvaltning*

En styrkelse af retsstaten, herunder især retsområdet og bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption er en afgørende udfordring for de fleste af de lande, der deltager i udvidelsesprocessen. Som forudsætning for at komme videre til de næste stadier i EU-tiltrædelsesprocessen er det vigtigt, at der opnås konkrete resultater, som medfører varige forbedringer af retsstaten.

² Kroatien, Tyrkiet og Island deltager allerede i "Undervisning og uddannelse 2020"-arbejdet.

I den nye udvidelsesstrategi, der blev opnået enighed om i 2006, opfordres der til, at der tidligt i tiltrædelsesprocessen tages stilling til emner vedrørende retsstaten. Kommissionen prioriterer arbejdet med at håndtere disse problemstillinger ved hjælp af alle tilgængelige midler højt. Anvendelsen af benchmarks i tiltrædelsesforhandlingerne fungerer som en vigtig katalysator for reformer og sender et klart budskab om, at retsstatsspørgsmålene skal behandles alvorligt inden tiltrædelsen. Processen med visumliberaliseringen har vist, at det virker at fastlægge en fremgangsmåde med konkrete, specifikke krav, som gør det muligt for landene at fokusere deres indsats bedre. Gennem en intensivering af peer review og andre tiltag er dommere, anklagere og andre eksperter i retshåndhævelse, grænseforvaltning og migration fra medlemsstaterne blevet sat i direkte kontakt med deres modparter. Som middel til at håndtere den grænseoverskridende kriminalitet i førtiltrædelsesperioden er det retlige og politimæssige samarbejde blevet intensiveret i regionen og i forhold til EU-medlemsstaterne samt Europol, Eurojust og Frontex.

På baggrund af denne erfaring har Kommissionen til hensigt at udvide sit arbejde og intensivere retsstatsdialogen med kandidatlandene og de potentielle kandidater. Landene bør arbejde på at opnå konkrete og varige resultater og kunne fremvise en overbevisende og troværdig resultatliste i kampen mod organiseret kriminalitet og korruption og arbejdet på at reformere retsområdet. Det er centralt, at der skabes et stabilt retsgrundlag, og at det gennemføres. Brugen af peer missions og benchmarks vil blive udvidet. I Kommissionens udtalelser om Montenegros og Albanien's medlemskabsansøgninger er der opstillet nogle prioriteter for retsstatsområdet.

Kommissionen fører nøje tilsyn med, hvilke resultater der opnås, bl.a. ved hjælp af de fælles organer under stabiliserings- og associeringsaftalerne og interimsaftalerne og ved hjælp af evalueringsbesøg. Resultaterne af denne dialog fremgår af statusrapporterne. IPA-støtten er især rettet mod retsstatsområdet. TAIEX afholder over 100 retsstatsrelaterede uddannelsesforløb om året for udvidelseslandene.

Samarbejdet på det retlige område har på det seneste været inden i en positiv udvikling i flere lande på Vestbalkan. Der er således indgået en række nye bilaterale aftaler om politisamarbejde bl.a. mellem Serbien og Albanien, om gensidig juridisk bistand og gensidig fuldbyrdelse af domme i straffesager. Kroatien og Serbien er gået endnu længere, idet de har undertegnet en aftale om gensidig udlevering af deres statsborgere i straffesager og fuldbyrdelse af fængselsstraffe i sager om organiseret kriminalitet og korruption. Kommissionen opfordrer andre lande i regionen til at følge dette eksempel. Det retlige samarbejde ville blive yderligere forbedret, hvis muligheden for at udlevere statsborgere blev udvidet til at gælde alle former for alvorlig kriminalitet, inkl. krigsforbrydelser. Det regionale samarbejdsråd arbejder på at forbedre samarbejdet mellem politi, anklagemyndigheder og domstole.

Det er helt afgørende for retsstaten og en bedre regeringsførelse, at embedsværket er professionelt, og at det ikke er politiseret. Reform af den offentlige forvaltning er en prioritet for udvidelseslandene, som for de flestes vedkommende befinder sig på forskellige stadier af statsopbygningen. Reformerne vil kun være bæredygtige, hvis de tager udgangspunkt i den eksisterende statsstruktur, og der tages hensyn til de særlige sociale og ledelsesmæssige

forhold. Kommissionen vil også fremover støtte reformer af den offentlige ledelse i udvidelseslandene i tæt samarbejde med SIGMA³.

2.4. Ytrings- og pressefrihed

Ytrings- og pressefriheden, som er en integreret del af ethvert demokratisk system, giver stadig anledning til bekymring i de fleste udvidelseslande. I Tyrkiet er ytringsfriheden stadig ikke tilstrækkeligt sikret i lovgivningen. I flere lande på Vestbalkan er journalister stadig udsat for trusler og fysiske overgreb. I flere lande er bagvaskelse fortsat en strafbar handling, eller der idømmes så høje bøder for bagvaskelse, at det er ude af proportioner. I flere lande er det et problem, at politiske interesser påvirker mediernes uafhængighed, herunder public service-sendere. Den redaktionelle uafhængighed undergraves af ubehørigt politisk og økonomisk pres. De pågældende lande er nødt til at tage disse spørgsmål op som en hastesag.

Kommissionen vil nøje følge situationen på dette område. Opmærksomheden vil især være rettet mod områder som lovgivning, og om den overholder europæisk standard, især med hensyn til bagvaskelse; myndighedernes ansvar for på behørig vis at straffe overgreb på journalister; etablering af selvregulerende organer og deres bidrag til øget professionalisme; public service-senders betydning for et pluralistisk demokrati; netværk på tværs af grænserne med det formål at øge informationsgivningen på tværs af regionen og derigennem bidrage til en bedre gensidig forståelse. Kommissionen vil afholde en konference om ytringsfrihed og medier i udvidelseslandene i foråret 2011, som samtidig vil være en anledning til at gøre status på dette område. Konferencen vil blive fulgt op med IPA-støtte i de tilfælde, hvor det er nødvendigt.

2.5. Forsoning, regionalt samarbejde og bilaterale spørgsmål på Vestbalkan

Inden for det seneste årti er der blevet gjort store fremskridt på Vestbalkan, hvad angår stabilitet og regionalt samarbejde. En række spørgsmål med oprindelse i konflikterne i regionen er dog stadig uløste og påvirker både de interne forhold i staterne og forbindelserne mellem dem. EU samarbejder med parterne i regionen om at overvinde disse problemer fra fortiden.

Fremskridt i forsoningen er centralt for stabiliteten i Kosovo, hvor en ny fase er blevet indledt efter den vejledende udtalelse fra Den Internationale Domstol. EU er, efter at FN's generalforsamling vedtog en resolution, parat til at formidle en dialog mellem Pristina og Beograd med det formål at fremme samarbejdet, opnå fremskridt i tilnærmelsen til EU og at forbedre befolkningens livsvilkår. Fremskridt i forsoningen er også vigtig i Bosnien-Hercegovina, navnlig for at staten kan fungere. Det er vigtigt for forsoningen, at Ohrid-aftalen gennemføres fuldt ud i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, at de etniske mindretal respekteres og beskyttes i hele regionen, at flygtninge kan vende tilbage, og at der samarbejdes med Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY), og at der gennemføres egentlige retssager om krigsforbrydelser i de enkelte lande.

³ SIGMA (Support for Improvement of Governance and Management), som er et OECD-program, der støttes af Kommissionen i forbindelse med udvidelsen, yder kortvarig bistand vedrørende horisontal regeringsførelse og reform af offentlig administration.

En varig forsoning kræver, at der gøres en indsats på alle niveauer, dvs. regering, retsvæsen og civilsamfund. Forsoning hænger også sammen med håndteringen af spørgsmålene om fattigdom og social eksklusion. Der har på det seneste været en række positive tegn. Det serbiske parlament vedtog således en erklæring, som fordømte handlingerne i Srebrenica, og hvori der henvistes til Den Internationale Domstols afgørelse om Srebrenica. En række ngo'er har taget initiativ til at oprette en regional sandhedskommission med det formål at søge og fortælle sandheden. Dette såkaldte RECOM-initiativ støttes af Kroatiens og Serbiens præsidenter, Montenegros parlament og flere religiøse samfund. En bredere regional opbakning ville være befordrende for forsoningen. I topmødet i maj 2010 vedrørende Igman-initiativet i Sarajevo deltog præsidenterne fra Serbien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien og Montenegro. Over 140 ngo'er er involveret med det formål at øge og lette det lokale og regionale samarbejde. Disse forskellige tiltag skal støttes gennem retsforfølgelse af krigsforbrydere ved fuldt samarbejde med ICTY og en hurtig og reel behandling af sager vedrørende krigsforbrydelser ved de nationale domstole. Fuldt samarbejde med ICTY er stadig en centralt element, navnlig for Serbien og Kroatien.

Med hensyn til spørgsmålet om flygtninges muligheder for at vende tilbage, som blev indledt med Sarajevo-processen, har udviklingen været positiv. I marts blev der i Beograd afholdt en ministerkonference, hvor dialogen blev genåbnet mellem de berørte regeringer. Kommissionen er parat til at overveje muligheden for, at EU kan bidrage med yderligere finansiel støtte til denne proces, og til at støtte afholdelsen af en donorkonference, når landene har nået en aftale om, hvilke konkrete foranstaltninger der skal til for at løse de resterende problemer. I august 2010 var 14 631 personer stadig meldt savnet efter de væbnede konflikter i området, og det går meget langsomt med at løse de resterende tilfælde. De berørte lande er nødt til at øge deres bestræbelser på at løse de resterende tilfælde inden for en rimelig frist.

Regionalt samarbejde bidrager til forsoning, gode naboforbindelser og et befordrende miljø for løsningen af uafgjorte bilaterale spørgsmål. På Vestbalkan er det desuden afgørende for den økonomiske udvikling og håndteringen af fælles problemer som f.eks. organiseret kriminalitet, grænseforvaltning, klimaforandringer og miljøforurening. Det regionale samarbejde er vigtigt af hensyn til mulighederne for at avancere inden for de forskellige punkter på dagsordenen for EU-integration, f.eks. befolkningssikkerhed, energi og transport.

Der er i regionen taget skridt til at styrke de regionalt ejede strukturer. Det Regionale Samarbejdsråd (RCC) spiller en central rolle som vejleder og kontrolinstans i forbindelse med det regionale samarbejde. RCC har vedtaget et ambitiøst strategi- og arbejdsprogram for 2011-2013, som nu skal gennemføres, med fokus på resultatorienterede aktiviteter, hvor RCC kan bidrage med en egentlig merværdi. Den centraleuropæiske frihandelsaftale (CEFTA) er vigtig for, at der kan etableres et regionalt frihandelsområde. Energifællesskabet arbejder på oprettelsen af et regionalt energimarked og forbereder sig på en integration i EU's energimarked. Det fælles europæiske luftfartsområde vil ajourføre standarderne inden for områderne sikkerhed, sikring og lufttrafikstyring og indføre øgede konkurrencevilkår for flypassagerer.

Kommissionen yder omfattende finansiel støtte til det regionale samarbejde. I 2011 vil der blive bevilget IPA-støtte, så regionen kan deltage i store internationale aftaler som f.eks. transporttraktaten. Den Regionale Skole for Offentlig Forvaltning (ReSPA) er nu fuldt operationel og leverer for øjeblikket 2 500 uddannelsesdage om året. Den internationale

aftale, der gør skolen til en juridisk person, blev ratificeret i juli 2010. Den officielle åbning af dens lokaler i Danilovgrad i Montenegro forventes at finde sted den 11. november 2010.

Kommissionen vil fortsat som led i Ljubljana-processen støtte istandsættelsen af kulturarven. Det Regionale Samarbejdsråd vil oprette en taskforce om kultur og samfund, som skal have stillet et fast sekretariat til rådighed, hvortil EU vil yde finansiel førtiltrædelsesstøtte. Den vil have til opgave at forvalte Ljubljana-processen i samarbejde med Europarådet og Kommissionen.

Kommissionen ligger for øjeblikket sidste hånd på Donau-strategien, som skal bringe medlemsstater, udvidelseslande og østlige partnerskabslande sammen. Hvis denne strategi skal lykkes, er det vigtigt, at landene på Vestbalkan, som deler Donau-bækkenet med deres EU-naboer, inddrages og deltager aktivt. Strategien ligger op til investeringer til gavn for alle inden for transport, energi og miljøsektoren og til en socio-økonomisk udvikling.

Det regionale samarbejde har lidt under uenighederne om Kosovo. F.eks. har uenighederne påvirket arbejdet i CEFTA, udvidelsen af Pan-Euro-Med-ordningen for diagonal kumulation og undertegnelsen af aftalen om Transportfællesskabet. Det har undertiden været umuligt at afholde møder med deltagelse af alle regionale aktører. Kommissionen anmoder indtrængende alle de berørte parter om at finde praktiske og pragmatiske løsninger, der kan sikre, at alle parter inddrages i det regionale samarbejde, uden at det berører de forskellige holdninger til Kosovos status.

Slovenien og Kroatien har undertegnet og ratificeret en aftale om voldgift i grænsespørgsmål, som bereder vejen for en endelig løsning. Denne aftale viser, at det er muligt at løse bilaterale spørgsmål i en ånd af godt naboskab. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Kosovo har afsluttet grænsedragningen. En række andre bilaterale spørgsmål er imidlertid ikke blevet løst, bl.a. vedrørende grænser, og navneproblemet mellem Grækenland og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

Der er en række bilaterale spørgsmål, som endnu ikke er blevet løst, inkl. uenigheder om grænsedragning, som de berørte parter er nødt til at løse i en god naboskabsånd og under hensyntagen til de overordnede EU-interesser. De kræver, at de berørte parter udviser en fornyet politisk vilje. Kommissionen venter af dem, at de gør alt for at løse de udestående grænsestridigheder i henhold til princippet om fredelig bilæggelse af tvister i overensstemmelse med FN-pagten og om nødvendigt Den Internationale Domstols kompetence. Bilaterale spørgsmål bør ikke forsinke tiltrædelsesprocessen. EU er parat til at gøre en indsats for at skabe det nødvendige politiske incitament for, at der kan findes en løsning, og til at støtte initiativer i forbindelse hermed.

3. FØRTILTRÆDELSESINSTRUMENTER TIL FORDEL FOR UDVIDELSESPOLITIKKEN

Finansiell bistand – strategisk tilgang

Den finansielle bistand, der ydes i henhold til instrumentet for førtiltrædelsesbistand (IPA), har til formål at hjælpe kandidatlandene og potentielle kandidater med at opfylde tiltrædelseskriterierne, at tilpasse sig EU-politikkerne og –standarderne og at sætte gang i en

socio-økonomisk udvikling. En sådan bistand, som ydes over EU-budgettet, har helt klart en merværdi. Bistand til udvidelseslandene er at betragte som investering i EU's fremtid; ved at støtte de fremtidige medlemmer i deres bestræbelser på at forberede tiltrædelsen på passende vis bliver EU bedre i stand til at nå de strategiske mål. I perioden 2007-2013 er der 11,6 mia. EUR til rådighed under IPA til at hjælpe udvidelseslandene med at forberede sig på tiltrædelsen. I den reviderede flerårige og vejledende finansielle ramme for 2011-2013 findes der en vejledende fordeling af dette beløb.

IPA skal gøre det muligt at foretage en strategisk planlægning af bistanden ved hjælp af treårige MIPD'er (flerårige vejledende planlægningsdokumenter). Disse dokumenter indeholder en oversigt over de prioriterede bistandsområder i de kommende år og danner grundlag for en etårig eller flerårig planlægning. Planlægningsdokumenterne er baseret på de behov, som partnerskaberne har konstateret, eller som fremgår af statusrapporterne.

Kommissionen har taget skridt til at øge det strategiske indhold af denne proces og til at styrke sammenhængen mellem prioriteringerne i tiltrædelsesparterskaber eller europæiske partnerskaber og statusrapporterne og bistandsplanlægningen. Det har ført til, at der i højere grad bliver fokuseret på centrale områder som god regeringsførelse og retsstaten. For at skabe større opmærksomhed omkring dette fokus og få modtagerlandene til at tage større ejerskab vil Kommissionen i stigende grad anlægge en mere sektorbaseret tilgang i sin planlægning af førtiltrædelsesbistanden.

Udvidelseslandene opfordres derfor til at udarbejde detaljerede strategiprogrammer for nøglesektorer, som er blevet udpeget til at være afgørende for tilnærmelsen til EU. Tiltrædelsesprioriteterne skal være fuldt integreret i disse programmer, som er landenes egne. I de næste planlægningsdokumenter, som dækker årene 2011-2013, vil målsætningerne for IPA-bistanden i disse sektorer være fastsat.

De øvrige områder, som fortsat vil være prioriteret i planlægningsdokumenterne, vil være områder vedrørende regional udvikling, udvikling af de menneskelige ressourcer og udvikling af landdistrikter, især i kandidatlandene. Udvidelseslandenes offentlige myndigheder vil gennem en oplæring i, hvordan førtiltrædelsesstøtten forvaltes effektivt og i overensstemmelse med principperne for forsvarlig økonomisk forvaltning kunne forberede sig på som fremtidig EU-medlemsstat at forvalte EU-midler.

I visse lande er en effektiv gennemførelse af IPA-programmerne dog stadig en udfordring. Modtagerlandene er nødt til at øge deres indsats for at sikre, at de råder over tilstrækkelig administrativ kapacitet og faglig viden om forberedelse og gennemførelse af bæredygtige og resultatorienterede projekter med det formål at optimere anvendelsen af de tilgængelige førtiltrædelsesmidler. Kommissionen vil hjælpe de støtteberettigede med at forbedre deres kapacitet og vil føre tilsyn med IPA's finansielle cyklus for at gøre opmærksom på mangler på et tidligt tidspunkt.

Kommissionen vil også i højere grad planlægge for flere år ad gangen, hvilket skulle gøre prioriteringen og forløbet af de planlagte foranstaltninger bedre, og det skulle blive lettere at forudsige behovet for finansiell bistand til modtagerlandene.

En sektorbaseret tilgang vil gøre samarbejdet lettere mellem donorer og modtagere, den vil fjerne risikoen for overlappning og medføre større effektivitet. Samtidig vil det gøre det muligt for interessenterne i højere grad at fokusere på de resultater og virkninger, som vores kombinerede indsats kan forventes at have.

Omfanget af de investeringer, som udvidelseslandene har brug for til forberedelse af medlemskabet og en reel konvergens, kræver omfattende bidrag fra de nationale budgetter, støtte fra andre donorer, internationale finansieringsinstitutioner og mobilisering af private investorer. Offentligt-private partnerskaber er særligt værdifulde, idet de frembringer tilskud fra offentlige budgetter og lån fra private banker. Investeringsrammen for Vestbalkan (WBIF), Den Europæiske Fond for Sydøsteuropa (EFSE) og Den Grønne Vækstfond (GGF) er gode eksempler på tiltag, der genererer en stor kapitaltilstrømning med begrænsede offentlige midler.

WBIF blev oprettet i december 2009 efter et fælles initiativ fra Kommissionen og samarbejdspartnere blandt de internationale finansieringsinstitutioner. WBIF er et centralt redskab i bestræbelserne på at kanalisere infrastrukturinvesteringer ind i regionen. Den genererer store lån fra de internationale finansieringsinstitutioner med IPA-tilskud. Der er afsat 137 mio. EUR i tilskud, som kan afstedkomme investeringer til en anslået værdi af 6,6 mia. EUR. Hovedformålet med WBIF er at øge antallet af vand- og spildevandsprojekter i regionen, at stimulere støtten til energieffektivitet, at fremskynde investeringerne i centrale transportnet og at støtte udviklingen af små og mellemstore virksomheder og mekanismer, der virker fremmende for den økonomiske vækst i kølvandet på den finansielle krise. WBIF-projekter omfatter en række lande på Vestbalkan og er dermed med til at styrke det regionale samarbejde. WBIF vil være til fordel for store investeringer med regional betydning som f.eks. det centrale regionale transportnet i Sydøsteuropa, som kan betragtes som en forløber for det kommende transeuropæiske transportnet (TEN-T) i regionen.

Formålet med finansiel IPA-bistand til regionalt samarbejde er at sikre den regionale stabilitet, øge handelsstrømmene internt i regionen og støtte regionale samarbejdsinitiativer og –strukturer på Vestbalkan, herunder Det Regionale Samarbejdsråd og Den Regionale Skole for Offentlig Forvaltning. Det Regionale Samarbejdsråd spiller en vigtig rolle i kontrollen med, om IPA-midlerne og andre donormidler afspejler prioriteterne inden for det regionale samarbejde.

Deltagelse i EU-programmer og -agenturer

Udvidelseslandenes deltagelse i EU-programmer og –agenturer har til formål at styrke samarbejdet med medlemsstaterne og gøre landene fortrolige med EU's politikker og arbejdsmetoder. Kandidatlande og potentielle kandidatlandes deltagelse i EU-programmer sker på grundlag af en rammeaftale, og med henblik på deltagelse i EU-agenturer tages der stilling fra sag til sag. Det er muligt delvis at finansiere deltagelsen ved hjælp af finansiel IPA-bistand. Landene opfordres til at fokusere på deltagelse i programmer eller agenturer, hvor aktiviteterne er rettet mod sektorer med stor betydning for reformer, og hvor der kan opnås størst fordele.

Information og kommunikation

En vellykket udvidelsespolitik kræver solid offentlig støtte. Medlemsstaterne og udvidelseslandene spiller en central rolle for det informations- og kommunikationsarbejde, der er med til at opretholde den offentlige støtte. Kommissionen forpligter sig til at forbedre mængden af objektive informationer om udvidelsesprocessen og at fremlægge informationerne i en brugervenlig form ved hjælp af de forskellige kommunikationsmedier, der er tilgængelige. Det er især vigtigt, at disse informationer kommer ud til unge mennesker, som måske ikke har den livserfaring, der gør, at de har forståelse for, at det er vigtigt at øge sikkerheden og stabiliteten i Europa. Det er op til de politiske ledere på såvel EU-plan som nationalt, regionalt og lokalt plan at udnytte disse informationer på en måde, så de giver størst mening i forhold til deres egne forhold.

Erfaringerne fra den femte udvidelse har vist, at huller i kommunikationen hurtigt fyldes med misinformationer. Hullerne skal erstattes med frit tilgængelige og korrekte oplysninger. Det er helt afgørende, hvis offentligheden fuldt ud skal forstå, hvad der står på spil. EU står i 2010 over for en række nye udfordringer i forbindelse med den økonomiske krise, miljøet, jobsituationen, borgernes sikkerhed, klimaforandringer og migration. Det er disse spørgsmål, som optager borgerne både i medlemsstaterne og i udvidelseslandene. Udfordringen for lederne består i at forklare, hvordan det videre forløb af udvidelsesdagsordenen kan hjælpe EU med at nå sine mål på disse helt afgørende områder, og hvordan den kan fremskynde reformdagsordenen og forbedre levevilkårene i udvidelseslandene. Mærkbare og reelle resultater i processen er den bedste reklame for en udvidelse. Visumliberaliseringen for Vestbalkan er et overbevisende eksempel.

Civilsamfundets udvikling

Et aktivt civilsamfund er vigtigt for et fuldgyldigt demokrati, overholdelsen af menneskerettigheder og retsstaten. Denne form for aktiviteter øger den politiske ansvarlighed, stimulerer og udvider spillerummet for en debat om samfundsmæssige valg og øger enigheden om et pluralistisk samfund. Samtidig med at et levende og aktivt civilsamfund bidrager til et mere åbent, inkluderende og dynamisk demokrati, er det også befordrende for tolerance og forsoning. Inddragelse af civilsamfundets organisationer i førtiltrædelsesprocessen er med til at øge kvaliteten og den offentlige opbakning til de reformer, som en tiltrædelse kræver.

Det er nødvendigt at skabe en stemning, hvor civilsamfundets rolle accepteres og værdsættes, hvis civilsamfundets organisationer skal indgå i en egentlig politisk dialog. Det generelle princip bør være, at offentligheden skal høres om politiske initiativer og udkast til love. Civilsamfundets adgang til offentlig støtte hindres ofte af mangel på åbenhed og dårligt tilrettelagte tildelingskriterier.

Civilsamfundsfaciliteten gør det lettere for civilsamfundsorganisationerne at øge deres kapacitet og professionalisme, dem gør det muligt for dem at indgå i en egentlig dialog med offentlige og private aktører og at følge med i udviklingen på områder som retsstat og overholdelse af de grundlæggende rettigheder. Faciliteten anvendes til at finansiere initiativer på lokalt plan, regionale netværker og kortvarige EU-besøg.

Kommissionen har revideret faciliteten, så den i højere grad når ud til lokale fællesskabsbaserede organisationer, og der tages hensyn til feedback fra civilsamfundsorganisationer. Kommissionen vil i højere grad målrette behovene i de enkelte

lande og være ngo'er behjælpelig med midler til langsigtet igangsætning. Stærke og veletablerede organisationer kunne fungere som igangsættere og inspiratorer for mindre organisationer.

4. FREMSKRIDT I UDVIDESESLENDENE OG DAGSORDEN FOR 2010-2011

4.1. Lede Vestbalkan i retning af EU-medlemskab

På det ministermøde, der den 2. juni 2010 blev afholdt i Sarajevo mellem EU og Vestbalkan, gentog EU, at der var fra EU's side var entydig opbakning til Vestbalkans EU-perspektiv. Vestbalkans fremtid ligger inden for EU.

Landene på Vestbalkan er rykket tættere på EU i det forgangne år, idet regionen har gjort fremskridt – om end ujævne fremskridt – med reformer og med opfyldelsen af de opstillede kriterier og betingelser. Kroatiens fremskridt bekræfter, at stabiliserings- og associeringsprocessen for Vestbalkan er en politik, som peger i retning af EU-tiltrædelse. Tilsvarende gælder det for de øvrige lande på Vestbalkan, at tilnærmelsen til et EU-medlemskab er afhængig af, hvor hurtigt de gennemfører de politiske og økonomiske reformer.

Der er sket store fremskridt i forbindelse med en visumliberalisering. I det forløbne år har EU fjernet kravet om visum for Serbien, Montenegro og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, da disse lande har vist, at de er i stand til at overholde de benchmarks, der er blevet fastsat inden for f.eks. rejsedokumenters sikkerhed, grænseforvaltning, migration, asyl, offentlig orden og sikkerhed samt overholdelse af menneskerettigheder. Kravet om visum vil inden længe blive fjernet for Bosnien-Hercegovina og Albanien med henvisning til et klart bevis for, at de også er i stand til at overholde disse benchmarks. Det er vigtigt, at de berørte lande øger deres bestræbelser på at informere borgerne om rækkevidden og begrænsningerne af en visumfritagelse. Kosovo har vedtaget en lov om tilbagetagelse og intensiveret indsatsen for at integrere hjemvendte og på den måde beredt vejen for en dialog om visumliberalisering.

Kroatien

Siden tiltrædelsesforhandlingerne startede i oktober 2005 har Kroatien gradvist opfyldt kriterierne for medlemskab. Kroatien opfylder de politiske Københavnskriterier. For så vidt angår de økonomiske kriterier kan Kroatien betragtes som værende en fungerende markedsøkonomi. Landet skulle være i stand til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU, forudsat at det beslutsomt viderefører sit omfattende reformprogram med henblik på yderligere at reducere strukturelle svagheder.

Med hensyn til kriteriet vedrørende den gældende EU-ret har Kroatien gjort gode fremskridt i tiltrædelsesforhandlingerne. Der er indledt forhandlinger om 33 kapitler, og de 25 er blevet foreløbig afsluttet. Kroatien har gjort gode fremskridt med hensyn til betingelserne for at afslutte forhandlingskapitlerne med finansielle konsekvenser (*landbrug og udvikling af landdistrikter; regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter; Finansielle og budgetmæssige bestemmelser*). Kroatien er nødt til fortsat at gøre en indsats for helt at etablere de administrative strukturer, der kræves til forvaltning og kontrol af EU-midler.

Kroatien er nødt til at overholde de afsluttende benchmarks inden for *retsområdet og grundlæggende rettigheder*, herunder især fremlægge de nødvendige beviser for et uafhængigt og effektivt retsvæsen, bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet, overholdelse og beskyttelse af mindretals rettigheder, inkl. flygninges tilbagevenden, retssager om krigsforbrydelser og fuldt samarbejde med ICTY, herunder løse problemet med ICTY's adgang til dokumenter. Med hensyn til *konkurrenceområdet* er Kroatien nødt til at vedtage omstruktureringsplanerne for skibsværfter i overensstemmelse med den gældende EU-ret. Kroatien forventes fortsat at spille en aktiv rolle i det regionale samarbejde på Vestbalkan og at støtte regionens øvrige lande i deres bestræbelser på at blive EU-medlemmer.

Kroatien er med henvisning til de opnåede resultater med overholdelsen af benchmarks og de tilsagn, der er afgivet under tiltrædelsesforhandlingerne, godt på vej til at have opfyldt kriterierne vedrørende den gældende EU-ret. Det fremgår af de tilsynstabeller, som Kommissionen opstiller for de foreløbigt afsluttede kapitler.

Kommissionen vil fortsat indtil tiltrædelsen føre tilsyn med, at forpligtelserne overholdes, ved hjælp af alle tilgængelige redskaber, inkl. peer-evaluering og strukturer under stabiliserings- og associeringsaftalen. Kommissionen vil regelmæssigt fremlægge tilsynsrapporter.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens opfyldelse af de politiske kriterier er fortsat tilstrækkelig. Siden de omfattende reformer, der fandt sted i 2009, er der stadig gjort fremskridt, dog i et ujævnt tempo, når det drejer sig om reform af parlamentet, politiet, retsvæsenet, den offentlige forvaltning og overholdelse og beskyttelse af mindretalsrettigheder. Landet er nødt til at gøre yderligere fremskridt med hensyn til dialog mellem de politiske aktører, reform af retsvæsenet og den offentlige forvaltning, bekæmpelse af korruption, ytringsfrihed og forbedring af erhvervs miljøet. Gennemførelse af lovgivningen er helt afgørende.

Landet opfylder fortsat de forpligtelser, der er fastsat i stabiliserings- og associeringsaftalen. Kommissionen har foreslået, at den anden fase i associeringen indledes som fastsat i stabiliserings- og associeringsaftalen.

Rådet har endnu ikke taget stilling til Kommissionen anbefaling fra oktober 2009 om at åbne tiltrædelsesforhandlinger.

Navneproblemet i forhold til Grækenland er stadig uløst. De to lande deltager i drøftelser i FN-regi om løsning af problemet, og der har fundet en række bilaterale kontakter sted, herunder på premierministerniveau, men denne indsats har dog endnu ikke ført til nogen konkrete resultater. Initiativer og udtalelser, som kan forringe de gode naboskabsforbindelser, bør undgås. Det er afgørende, at der opretholdes gode naboskabsforbindelser, herunder at der opnås en gensidigt godkendt forhandlingsløsning på navneproblemet i FN-regi.

Montenegro

Sideløbende med dette strategipapir har Kommissionen vedtaget en udtalelse om Montenegros ansøgning om EU-medlemskab. Udtalelsen konklusioner og anbefalinger er indeholdt i bilaget til denne meddelelse.

Albanien

Sideløbende med dette strategipapir har Kommissionen vedtaget en udtalelse om Albanians ansøgning om EU-medlemskab. Udtalelsen konklusioner og anbefalinger er indeholdt i bilaget til denne meddelelse.

Bosnien-Hercegovina

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænsede fremskridt med hensyn til de afgørende reformer. Overordnet overholdt valget i oktober 2010 de internationale standarder. Problemet med, at Bosnien-Hercegovinas forfatning og den europæiske menneskerettighedskonvention på visse punkter er uforenelig, er ikke blevet løst på trods af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse. Det er et vigtigt element i interimsaftalen, at de demokratiske principper og retten til ligebehandling uden diskrimination overholdes, således som det er fastsat i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Det er vigtigt for muligheden for at gøre yderligere fremskridt på vejen mod et EU-medlemskab, at lederne indtager en fælles holdning til landets overordnede styring og centrale EU-relaterede reformer. Landet er nødt til at sætte mere ind på at opnå tilfredsstillende resultater med hensyn til overholdelsen af de bestemmelser, der er fastsat i interimsaftalen.

Bosnien-Hercegovina er nødt til som en hastesag at tage de indledende skridt til at tilpasse sin forfatning til den europæiske menneskerettighedskonvention og til at gøre sine institutioner mere effektive og få dem til at fungere bedre. Landet skal være i stand til at vedtage, gennemføre og håndhæve EU's lovgivning og regler. Angående de internationale forpligtelser er det vigtigt, at der gøres fremskridt med hensyn til at overholde de mål og betingelser, der er fastlagt for, at den højtstående repræsentants kontor kan lukkes. EU vil gennem øget tilstedeværelse bistå Bosnien-Hercegovina i bestræbelserne på at nå EU-dagsordenens målsætninger.

Serbien

Serbien ansøgte om EU-medlemskab i december 2009 og tilkendegivet fornyet vilje til at opfylde Københavnskriterierne. I oktober 2010 opfordrede Rådet Kommissionen til at fremlægge en udtalelse om denne ansøgning. I februar 2010 trådte interimsaftalen i kraft, og i juni 2010 enedes medlemsstaterne om at fremlægge stabiliserings- og associeringsaftalen i deres parlamenter med henblik på ratifikation.

Serbien følger fortsat landets dagsorden for politiske reformer. Der er opnået nogle positive resultater i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet. Der kræves en yderligere indsats vedrørende reformen af retsvæsen og offentlig forvaltning og bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korrupsion. Serbien fremlægger løbende resultater i gennemførelsen af interimsaftalen og har gode muligheder for at overholde kravene i stabiliserings- og associeringsaftalen. Serbien har taget en række vigtige skridt for forsoningen i regionen, især i

forhold til Kroatien og Bosnien-Hercegovina. Landet samarbejder fortsat aktivt med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende Det Tidligere Jugoslavien. To af de tiltalte ved Krigsforbrydertribunalet er dog stadig på flugt. Fuldt samarbejde med Krigsforbrydertribunalet er stadig afgørende for EU-medlemskab, således som det fremgår af Rådets konklusioner fra den 25. oktober 2010.

Serbien er nødt til at vise en mere konstruktiv holdning over for Kosovos deltagelse i handel og samarbejde i regionen. Det bør anerkende Kosovos toldstempler, som UNMIK to gange har certificeret som værende i overensstemmelse med UNSCR 1244. Det er nødvendigt at udvide samarbejdet med retsstatsmissionen EULEX vedrørende det nordlige Kosovo. EU er i overensstemmelse med FN-generalforsamlingens resolution parat til at formidle en dialog mellem Beograd og Pristina med det formål at fremme samarbejdet, opnå fremskridt i tilnærmelsen til EU og forbedre befolkningens livsvilkår.

Kosovo

Lokalvalgene i Kosovo i slutningen af 2009 blev afviklet under ordnede forhold og med deltagelse af alle befolkningsgrupper. Valgdeltagelsen var meget lille i det nordlige Kosovo. Der er sket væsentlige fremskridt i decentraliseringsprocessen. Samarbejdet med EULEX er steget. Regeringen har forbedret sin kapacitet til at gennemføre Kosovos EU-dagsorden og reformpolitik. Der er dog stadig flere store udfordringer vedrørende en reform af den offentlige forvaltning og retsstaten, herunder retsområdet. Der skal gøre mere for at komme korrupsion, organiseret kriminalitet og hvidvaskning af penge til livs. Dialog og forsoning mellem befolkningsgrupperne og beskyttelse og integration af mindretal, herunder især Kosovos serbiske mindretal, giver stadig anledning til bekymring. Myndighederne er nødt til at indtage en konstruktiv holdning til Kosovos deltagelse i regionale samarbejdsfora for at kunne holde trit med den regionale udvikling.

I december 2009 modtog Rådet med tilfredshed Kommissionens meddelelse om realisering af Kosovos europæiske dimension⁴. Rådet opfordrede Kommissionen til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at støtte Kosovos tilnærmelser mod EU og til i overensstemmelse med regionens europæiske perspektiv at rapportere tilbage om de fremskridt, der gøres i denne henseende. Rådet understregede betydningen af de foranstaltninger, der vedrører handel og visumområdet, uden at det dog skal påvirke medlemsstaternes holdning til Kosovos status.

Kommissionen foreslog i februar en forlængelse af de autonome handelsforanstaltninger for Kosovo. I juli gennemførte den et ekspertbesøg for at undersøge, hvorvidt Kosovo er parat til at opfylde de krav, der er forbundet med en eventuel handelsaftale med EU. Der skal gøres en indsats vedrørende teknisk regulering af produkter, oprindelseskontrol, intellektuel ejendomsret, konkurrenceregler og offentlige indkøb. Kommissionen vil øge sin indsats for at hjælpe Kosovo med at afhjælpe de konstaterede mangler. Når Kosovo opfylder de relevante krav, vil Kommissionen fremsætte forslag om forhandlingsdirektiver vedrørende en handelsaftale.

⁴ KOM (2009) 534 endelig af 14.10.2009.

Kommissionen vil videreføre Kosovos deltagelse i relevante EU-programmer. Sammen med Kosovos myndigheder indledte Kommissionen i januar en dialog med Kosovo om stabiliserings- og associeringsprocessen. Der er gennemført et afsluttet forløb af møder.

Kommissionen støtter, at Kosovo deltager i grænseoverskridende IPA-samarbejdsprogrammer med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Albanien. Med virkning fra 2011 vil støtten også omfatte programmer med Montenegro.

Kommissionen vil i overensstemmelse med Rådets konklusioner videreføre de initiativer, som var angivet i dens meddelelse om Kosovo.

4.2. Fremme af tiltrædelsesforhandlingerne med Tyrkiet

I Tyrkiet er den politiske reformproces blevet fortsat. Tyrkiet har gennem en forfatningsændring lagt op til afgørende reformer af det politiske og retlige system, som vedrører en række af de prioriterede områder inden for retsvæsen og grundlæggende rettigheder. Reformerne begrænser militærdomstolens kompetence; medfører en omstrukturering af forfatningsdomstolen; udvider sammensætningen af det høje råd af dommere og offentlige anklagere, så det bliver mere repræsentativt for retsvæsenet generelt; udvider fagforeningsrettighederne i den offentlige sektor; ligger grundlaget for, at der kan vedtages særforanstaltninger til beskyttelse af kvinder og børns rettigheder; garantere beskyttelsen af personoplysninger og indfører retten til at høre en ombudsmand, dvs. skaber retsgrundlaget for, at der kan oprettes en ombudsmandsinstitution.

Forfatningsændringerne er et skridt i den rigtige retning. Der er dog brug for en bred offentlig høring, hvori alle politiske partier og civilsamfundet deltager fuldt engageret, for at kunne øge støtten til forfatningsændringen. Nu er det vigtigt at sikre, at reformerne gennemføres i virkeligheden ved hjælp af relevant lovgivning. En ny civil forfatning ville være et solidt udgangspunkt for en yderligere styrkelse af demokratiet i Tyrkiet i overensstemmelse med EU-standarderne og EU-tiltrædelseskriterierne.

Det er nødvendigt at styrke de grundlæggende rettigheder, ytringsfriheden og pressefriheden i Tyrkiet, både i lovgivningen og i praksis. Udøvelsen af religionsfrihed er fortsat kendetegnet ved en række mangler. Der bør desuden ske fremskridt angående kvinders rettigheder og ligestilling, og der bør sikres fulde fagforeningsrettigheder. Med hensyn til "den demokratiske åbning", som især tog sigte på det kurdiske spørgsmål, er resultaterne begrænsede. Sikkerhedssituationen i den sydøstlige del af landet er forværret, og angrebene fra terrororganisationen PKK/Kongra-Gel er atter blusset op. Der er gjort visse fremskridt i korruptionsbekæmpelsen.

Tiltrædelsesforhandlingerne skrider fremad, men forholdsvis langsomt. De har nået en mere krævende fase, hvor det forudsættes, at Tyrkiet øger sin indsats for at opfylde de fastsatte betingelser. Det vil være muligt for Tyrkiet at sætte tempoet op i forhandlingerne ved at fremskynde overholdelsen af benchmarks og de krav, der er fastsat i forhandlingsrammen. I de kommende måneder burde Tyrkiet især prioritere kapitlerne om *konkurrencepolitik*, *offentlige indkøb* og *social- og beskæftigelsespolitik*.

Udenrigspolitisk er Tyrkiet blevet mere aktiv i et større naboskabsområde. Det er en fordel for Den Europæiske Union, forudsat at det tilrettelægges i forlængelse af Tyrkiets

tiltrædelsesproces og efter koordinering med EU. Tyrkiet har fremsat en række forslag om et tættere udenrigspolitisk samarbejde mellem EU og Tyrkiet. Der er sket store fremskridt i forhandlingerne om en tilbagetagelsesaftale med Tyrkiet.

Tyrkiet har fortsat udtrykt offentlig støtte til forhandlingerne i FN-regi mellem lederne af det græsk-cypriotiske og det tyrkisk-cypriotiske samfund om en bred løsning af Cypernproblemet. Der er dog ikke sket nogen fremskridt i normaliseringen af de bilaterale forbindelser med Republikken Cypern. Tyrkiet har ikke gennemført alle bestemmelser i tillægsprotokollen til associeringsaftalen og har ikke fjernet alle hindringer for de frie varebevægelser, herunder hindringer for direkte transportforbindelser med Cypern. Tiden er inde til, at Tyrkiet opfylder sin forpligtelse til at sikre ikke-diskriminatorisk gennemførelse af tillægsprotokollen og gør fremskridt hen imod normalisering af de bilaterale forbindelser med Republikken Cypern. EU vil også fremover følge og vurdere de fremskridt, der gøres på de punkter, som er omfattet af erklæringen af 21. september 2005 i overensstemmelse med Rådets konklusioner, herunder konklusionerne fra december 2006 og december 2009. Hvis der ikke sker fremskridt, anbefaler Kommissionen, at EU fastholder foranstaltningerne fra 2006, idet de til stadighed vil have betydning for de overordnede fremskridt i forhandlingerne.

Tyrkiet er nødt til at øge indsatsen for at finde en løsning på bilaterale spørgsmål, som endnu ikke har fundet en afgørelse, herunder uenighed om grænsedragning med dets naboer. Der er et fornyet incitament til at forbedre forbindelserne til Grækenland. Grækenland har talrige gange klaget officielt over Tyrkiets vedvarende krænkelse af græsk luftrum ved overflyvninger over græske øer. Grækenland har desuden klaget over krænkelse af dets territorialfarvande. Protokollerne om en normalisering af forbindelserne til Armenien, som blev undertegnet i 2009, er ikke blevet ratificeret.

4.3. Indledning af tiltrædelsesprocessen med Island

Der er indledt en tiltrædelsesproces med Island. Som følge af anbefalingerne i Kommissionens udtalelse fra februar 2010 og Det Europæiske Råds beslutning fra juni blev der indledt tiltrædelsesforhandlinger i juli 2010, og gennemgangen af den gældende EU-ret med Island står for at skulle starte. Island er nu berettiget til IPA-bistand, som ydes for at støtte landet i dets bestræbelser på at blive fuldt forberedt på et EU-medlemskab.

Der er gjort gode fremskridt i bestræbelserne på en yderligere forbedring af retsgrundlaget vedrørende interessekonflikter og finansiering af politiske partier. Bestemmelserne vedrørende udnævnelsen af dommere er blevet ændret med det formål at styrke retsvæsenets uafhængighed yderligere. Med henblik på en økonomisk stabilisering er de vigtige skridt taget. Der er sket fremskridt i bestræbelserne på at konsolidere de offentlige finanser og genoprette det finansielle system. IMF-programmet er på rette spor. På visse punkter hersker der dog økonomisk usikkerhed, og der er stadig udfordringer. Island bliver nødt til at tage stilling til eksisterende forpligtelser som påpeget af EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Det er nødvendigt at gøre en omfattende indsats for at sikre, at Islands borgere er ordentligt informeret om, hvad et EU-medlemskab indebærer.

5. KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

På baggrund af ovenstående analyse formulerer Kommissionen følgende **konklusioner** og **anbefalinger**:

1. En udvidelse styrker freden og stabiliteten i Europa. EU har en strategisk interesse i at fremme udvidelsesprocessen på grundlag af aftalte principper og betingelser og den fornyede udvidelseskonsensus, som blev godkendt af Det Europæiske Råd i december 2006. En vellykket udvidelse kræver, at alle interessenter udviser en fast politisk vilje. Udvidelsen skal være troværdig for alle involverede. Lande, der ønsker optagelse, skal være velforberedte takket være strenge betingelser, og de skal have et klart og realistisk EU-perspektiv, når betingelserne er opfyldt.
2. Udvidelsesprocessen er med til at gøre det lettere for EU at opnå sine politiske målsætninger inden for en række områder med betydning for den økonomiske genopretning og en bæredygtig vækst, herunder konvergens på lovgivningsområdet, det indre marked, energi, transport, miljøbeskyttelse og bestræbelser på at begrænse klimaforandringerne samt bestræbelserne på at gøre EU til et sikrere sted.
3. Kommissionen vil udvide tilsynet med den makro-økonomiske politik i udvidelseslandene yderligere, herunder desuden tage hensyn til de nye udviklinger i EU's økonomiske styring. Kommissionen **forventer**, at udvidelseslandene fortsætter de EU-relaterede reformer, og at de forbedrer erhvervsmiljøet, hvorved det bliver lettere at komme igennem den økonomiske krise og at opnå bæredygtig vækst. Kommissionen vil knytte udvidelseslandene til initiativer, der tages på EU-plan for at nå **Europa 2020-strategiens** mål. Den opfordrer udvidelseslandene til at lade 2020-målene indgå i deres nationale politiske prioriteringer, at deltage i politiske grupper på regionalt plan med det formål jævnlige at vurdere resultaterne af disse reformer og at opstille regionspecifikke mål, hvor det er formålstjenligt.
4. Kommissionen **opfordrer** udvidelseslandene til at bestræbe sig på at forbedre forholdene for udsatte grupper, herunder social og økonomisk inklusion af romaer. Kommissionen forpligter sig til at støtte dem i disse bestræbelser.
5. Kommissionen vil fortsat prioritere en reform af retsvæsenet og den offentlige forvaltning, bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption og en yderligere intensivering af **retsstatsdialogen** med udvidelseslandene. De fleste udvidelseslande er nødt til at gøre store fremskridt for at konsolidere retsstaten og navnlig blive i stand til at fremvise troværdige beviser for kampen mod organiseret kriminalitet og korruption.
6. **Ytrings- og pressefriheden** vækker stadig bekymring i de fleste udvidelseslande, og behandlingen af de konstaterede problemer skal prioriteres. Det er væsentligt, at der sker fremskridt på dette område, og det vil blive fulgt tæt af Kommissionen. Kommissionen vil fortsat støtte civilsamfundsorganisationerne og udnytte sin civilsamfundsfacilitet fuldt ud.
7. **Regionalt samarbejde** er en væsentlig bestanddel af stabiliserings- og associeringsprocessen. Med hensyn til det regionale samarbejde er der sket store fremskridt på Vestbalkan, og det må ikke gå tabt på grund af uenighed om Kosovo.

Det regionale samarbejdsråd er nødt til at fokusere på gennemførelsen af sin resultatorienterede strategi.

8. Der er sket store fremskridt i forbindelse med en **visumliberalisering**. Kravet om visum for statsborgere fra Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro og Serbien er fjernet. Kravet om visum vil inden længe blive fjernet for Bosnien-Hercegovina og Albanien med henvisning til en række klare beviser for, at de også overholder benchmarkene. De pågældende lande er nødt til at gøre en yderligere indsats for at informere deres borgere om omfanget og begrænsningerne af visumfritagelsen, at følge dens gennemførelse tæt og om nødvendigt at foretage de passende korrektioner.
9. Det er nødvendigt for de berørte parter at løse **bilaterale problemer** i en god naboskabsånd og under hensyntagen til de overordnede EU-interesser. Bilaterale problemer bør ikke forsinke tiltrædelsesprocessen. EU er parat med hjælp til at finde en løsning og støtte til beslægtede initiativer. Tiden er inde for regionen til at gøre op med arven efter fortidens konflikter med udgangspunkt i den seneste tids positive udvikling i forsoningen. Gode naboskabsforbindelser er vigtige.
10. Kommissionen minder om, at når de tekniske forberedelser vedrørende et forhandlingskapitel er afsluttet, så bør kapitlet åbnes eller midlertidigt afsluttes på grundlag af den pågældende EU-ret, og det bør ske under hensyntagen til forhandlingsrammen og de foranstaltninger, som Rådet har fastlagt. Det er i EU's interesse, at der indledes drøftelser om vanskelige kapitler på et tidligt tidspunkt i forhandlingerne, herunder kapitlet om retsvæsen og grundlæggende rettigheder, som kræver, at der kan fremvises **overbevisende og troværdige resultater**, og det kan derfor forventes at være blandt de kapitler, der afsluttes sidst.
11. **Førtiltrædelsesbistand** indgår som en integreret del af udvidelsesstrategien og skal bidrage til at gøre det muligt at efterkomme de krav, der er opstillet i forbindelse med partnerskaber og statusrapporter. Modtagerlandene er nødt til at blive bedre til at udnytte EU-midlerne mere effektivt.
12. Kommissionen **opfordrer** medlemsstaterne til at samarbejde med EU-institutionerne om at øge forståelsen af og opbakningen til udvidelsesprocessen og at forklare, hvordan den kan være med til at nå de fælles mål. Kommissionen forpligter sig til at forbedre mængden af objektive informationer om udvidelsesprocessen og at fremlægge informationerne i en brugervenlig form ved hjælp af de forskellige kommunikationsmedier, der er tilgængelige.
13. **Kroatien** har gjort store fremskridt i bestræbelserne på at opfylde kriterierne for medlemskab, og tiltrædelsesforhandlingerne er nået den afsluttende fase. Fuldt samarbejde med Krigsforbrydertribunalet for Det Tidligere Jugoslavien har i overensstemmelse med forhandlingsrammen været en forudsætning for fremskridt igennem hele Kroatiens tiltrædelsesproces. Det er Kommissionens holdning, at forhandlingerne bør afsluttes, når Kroatien overholder de sidste af de afsluttende benchmarks, især inden for retsvæsen og grundlæggende rettigheder, inkl. korruptionsbekæmpelse, hvorefter det ikke vil være nødvendigt for EU at overveje en samarbejds- og kontrolmekanisme efter tiltrædelsen. Kommissionen vil nøje følge Kroatiens fremskridt inden for retsvæsen og grundlæggende rettigheder, og den vil gøre situationen op i første kvartal af 2011.

14. **Tyrkiet** har videreført den politiske reformproces, især gennem en reform af forfatningen. Der er brug for yderligere resultater vedrørende de grundlæggende rettigheder, en "demokratisk åbning" og inddragelse af alle interessenter i reformprocessen. Garanti for ytringsfriheden i praksis er særligt påtrængende. Tiltrædelsesforhandlingerne skrider fremad, men forholdsvis langsomt. Det vil være muligt for Tyrkiet at sætte tempoet op i forhandlingerne ved at fremskynde overholdelsen af benchmarks og de krav, der er fastsat i forhandlingsrammen. Tiden er nu inde til, at Tyrkiet opfylder sin forpligtelse til at sikre en fuld ikke-diskriminatorisk gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen og gør fremskridt hen imod en normalisering af de bilaterale forbindelser med Republikken Cypern. EU vil også fremover følge og vurdere de fremskridt, der gøres på de punkter, som er omfattet af erklæringen af 21. september 2005, i overensstemmelse med Rådets konklusioner, herunder konklusionerne fra december 2006 og december 2009. Hvis der ikke sker fremskridt, anbefaler Kommissionen, at EU fastholder foranstaltningerne fra 2006, idet de til stadighed vil have betydning for de overordnede fremskridt i forhandlingerne.
15. Hvad angår **Cypernspørgsmålet**, fortsætter forhandlingerne mellem lederne af det græsk-cypriotiske og tyrkisk-cypriotiske samfund om en samlet løsning i FN-regi. Kommissionen støtter deres indsats og yder teknisk rådgivning om emner, der falder under EU's kompetence. Den anmoder begge ledere om at øge deres indsats for at afslutte drøftelserne om en god løsning hurtigst muligt og opfordrer på ny Tyrkiet til at yde konkrete bidrag til en samlet løsning af Cypern-spørgsmålet.
16. Der er indledt en tiltrædelsesproces med **Island**. Som følge af anbefalingerne i Kommissionens udtalelse fra februar 2010 og Det Europæiske Råds beslutning fra juni blev der indledt tiltrædelsesforhandlinger i juli 2010, og gennemgangen af den gældende EU-ret med Island står for at skulle starte. Island bliver nødt til at tage stilling til eksisterende forpligtelser som påpeget af EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Det er nødvendigt at gøre en omfattende indsats for at sikre, at Islands borgere er ordentligt informeret om, hvad et EU-medlemskab indebærer.
17. **Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens** opfyldelse af de politiske kriterier er fortsat tilstrækkelig. Der er sket yderligere fremskridt på flere centrale reformområder, men i et ujævnt tempo. Der kræves en indsats med hensyn til en reform af retsvæsenet og den offentlige forvaltning. Kommissionen **gentager sin anbefaling** om, at der indledes forhandlinger om Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens tiltrædelse af Den Europæiske Union. Det er afgørende, at der opretholdes gode naboskabsforbindelser, herunder at der opnås en gensidigt godkendt forhandlingsløsning på navneproblemet i FN-regi.
18. I de udtalelser, som Kommissionen vedtog i dag, **anbefaler** den, at der indledes tiltrædelsesforhandlinger med **Montenegro** og **Albanien**, når disse lande i det nødvendige omfang overholder de medlemskabskriterier, som blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i København i 1993. Det kræves bl.a. af Montenegro og Albanien, at de overholder de hovedkrav, der specifikt formuleres i den enkelte udtalelse. Kommissionen **anbefaler**, at Rådet til Montenegro status af kandidatland. Den henstiller indtrængende til Albanien, at det fortsat bestræber sig på at udbygge de fremskridt, der er gjort indtil dato. I forbindelse med udvidelsespakken i 2011 vil Kommissionens statusrapport om de to lande især fokusere på implementeringen

inden for de prioriterede nøgleområder, som det er nødvendigt at afklare for at kunne indlede tiltrædelsesforhandlinger.

19. **Serbien** ansøgte om EU-medlemskab i december 2009, og i oktober 2010 opfordrede Rådet Kommissionen til at afgive udtalelse. Serbien har fortsat den politiske reformdagsorden og opnået en række resultater i gennemførelsen af interimsaftalen. Landet har gode muligheder for at opfylde kravene i stabiliserings- og associeringsaftalen. Serbien har taget en række vigtige skridt for forsoningen i regionen. Der kræves en yderligere indsats vedrørende reform af retsvæsen og offentlig forvaltning og bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korrupsion. Landet samarbejder fortsat med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende Det Tidligere Jugoslavien. To af de tiltalte ved Krigsforbrydertribunalet er dog stadig på flugt. Fuldt samarbejde med Krigsforbrydertribunalet er stadig afgørende for EU-medlemskab, således som det fremgår af Rådets konklusioner fra den 25. oktober 2010. Serbien er nødt til at vise en mere konstruktiv holdning over for Kosovos deltagelse i handel og samarbejde i regionen. Det er nødvendigt at udvide samarbejdet med retsstatsmissionen EULEX vedrørende det nordlige Kosovo.
20. EU vil i overensstemmelse med FN-generalforsamlingens resolution formidle en dialog mellem Beograd og Pristina med det formål at fremme samarbejdet, opnå fremskridt i tilnærmelsen til EU og forbedre befolkningens livsvilkår.
21. Der er sket store fremskridt i decentraliseringsprocessen i **Kosovo**, og samarbejdet med EULEX er øget. Regeringen har forbedret sin kapacitet til at gennemføre Kosovos EU-dagsorden og reformpolitik. Der er dog stadig en række store udfordringer på retsstatsområdet, herunder en reform af den offentlige forvaltning og retsvæsenet samt en løsning af problemet med korrupsion, organiseret kriminalitet og hvidvaskning af penge. Dialog og forsoning mellem befolkningsgrupperne og beskyttelse og integration af mindretal, herunder især Kosovos serbiske mindretal, giver stadig anledning til bekymring. Myndighederne er nødt til at indtage en konstruktiv holdning til Kosovos deltagelse i regionale samarbejdsfora for at kunne holde trit med den regionale udvikling.

I overensstemmelse med rådskonklusionerne fra december 2009 arbejder Kommissionen videre med de initiativer, som var indeholdt i dens meddelelse om Kosovo fra oktober 2009. Kommissionen har med tilfredshed noteret Kosovos fremskridt med hensyn til vedtagelse af lovgivningen om tilbagetagelse, udformning af en handlingsplan om hjemvendtes genetablering, som understøttes af øremærkede midler. Forudsat at implementeringsarbejdet fortsætter, forpligter Kommissionen sig til inden længe at **indlede en dialog om en visumliberalisering**. Kommissionen bistår Kosovo i bestræbelserne på at skabe de nødvendige betingelser for, at der eventuelt kan indgås en handelsaftale med EU. Når Kosovo opfylder de relevante krav, vil Kommissionen fremsætte **forslag** om forhandlingsdirektiver vedrørende en **handelsaftale**. Kommissionen vil foreslå, at der åbnes for Kosovos deltagelse i relevante **EU-programmer** som f.eks. Europa for Borgerne og Kultur. Kommissionen vil fremsætte **forslag** om forhandlingsdirektiver vedrørende en rammeaftale herom.

22. Bosnien-Hercegovina er nødt til dels at danne en regering, som er indstillet på, at landets fremtid ligger i EU, dels at fremskynde de relevante reformer. Bosnien-Hercegovina er nødt til som en hastesag at tage de indledende skridt til at tilpasse sin

forfatning til den europæiske menneskerettighedskonvention og til at få sine institutioner til at fungere bedre. Landet skal være i stand til at vedtage, gennemføre og håndhæve EU's lovgivning og regler. Angående de internationale forpligtelser er det vigtigt, at der gøres fremskridt med hensyn til at overholde de mål og betingelser, der er fastlagt for, at den højtstående repræsentants kontor kan lukkes. EU vil gennem en øget EU-tilstedeværelse bistå Bosnien-Hercegovina i bestræbelserne på at nå EU-dagsordenens målsætninger.

23. Generelt fremgår det af 2010-statusrapporten, at EU-udvidelsesprocessen skrider fremad; hastigheden er i vid udstrækning afhængig af ansøgerlandenes dokumenterede evne til at påtage sig forpligtelserne i forbindelse med et medlemskab. Kravene er **varige reformer** samt troværdige og overbevisende tilpasninger af lovgivning og institutioner. I takt med at de berørte lande lever op til de fastsatte standarder, især vedrørende demokrati, retsstat og grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, forpligter EU sig til gennem samarbejde med landene at avancere til de næste trin i processen.

BILAG 1

Konklusioner og anbefalinger i Kommissionens udtalelse om Montenegros og Albanien ansøgninger om medlemskab

Montenegro

Montenegro har gjort fremskridt med hensyn til opfyldelse af kriterierne om stabile institutioner til sikring af demokratiet, retsstaten, menneskerettigheder og respekt for og beskyttelse af mindretal, som blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i København i 1993, og der er desuden sket fremskridt vedrørende betingelserne i stabiliserings- og associeringsprocessen. Der er dog stadig brug for en indsats.

Med hensyn til det økonomiske kriterium har Montenegro opnået et vis grad af makroøkonomisk stabilitet. Men hvis Montenegro skal være en markedsøkonomi, således som det kræves i henhold til Det Europæiske Råd i København i 1993, er landet nødt til at rette op på de manglende interne og eksterne balancer samt de eksisterende svagheder, bl.a. i finanssektoren og med hensyn til arbejdsmarkedets indretning, og at styrke retsstaten. Hvis Montenegro på mellemlang sigt skal være i stand til at klare konkurrencepresset og markedskræfterne i EU, er det nødt til at styrke den fysiske infrastruktur og den menneskelige kapital og at fortsætte arbejdet med at gennemføre strukturreformer.

Hvad angår overholdelsen af forpligtelserne i stabiliserings- og associeringsaftalen, har Montenegro generelt opnået positive resultater.

Montenegro er i stand til på mellemlang sigt at påtage sig de forpligtelser, der er forbundet med et medlemskab, inden for de fleste områder af den gældende EU-ret, dog forudsat at tilpasningsprocessen fortsætter, og at der fortsat gøres en stor og vedholdende indsats for at sikre, at lovgivningen gennemføres og håndhæves. Opmærksomheden bør især være rettet mod fri bevægelighed for varer, intellektuel ejendomsret, landbrug og udvikling af landdistrikter, fødevarerikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik, fiskeri, statistik, sociale anliggender og beskæftigelse, regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter, retlige og grundliggende rettigheder, retlige anliggender, frihed og sikkerhed og finanskontrol. Full overensstemmelse med den gældende EU-ret på miljøområdet kan kun opnås på lang sigt og forudsætter øgede investeringer. Det er nødvendigt at fremskynde indsatsen på dette område.

Overordnet ville Montenegros tiltrædelse kun have begrænset indflydelse på Den Europæiske Unions politikker, og den ville ikke påvirke Unionens evne til at opretholde og intensivere sin egen udvikling.

Det er Kommissionens opfattelse, at der burde indledes forhandlinger om Montenegros tiltrædelse af Den Europæiske Union, når Montenegro har opnået den nødvendige grad af overensstemmelse med medlemskriterierne, herunder især de politiske Københavnskriterier om stabile institutioner med henblik på især at garantere retsstaten. I denne sammenhæng er Montenegro bl.a. nødt til at opfylde kravene inden for følgende nøgleområder:

- forbedre det retlige grundlag for afholdelse af valg i overensstemmelse med anbefalingerne fra OSCE-ODIHR og Venedigkommissionen; styrke parlamentets lovgivningsmæssige og tilsynsførende rolle.

- foretage nogle væsentlige tiltag i reformen af den offentlige forvaltning, herunder ændring af loven om almen administrativ procedure og loven om tjenestemænd og offentligt ansatte og styrkelse af myndigheden for personaleledelse og den statslige revisorinstitution, for på den måde at professionalisere og afpolitiserer den offentlige forvaltning og fremme brugen af gennemskuelige og meritbaserede kriterier ved udnævnelser og forfremmelser
- styrke retsstaten, bl.a. ved hjælp af afpolitiserede og meritbaserede udnævnelser af medlemmer af domstols- og anklageråd og statsanklagere og gennem en styrkelse af dommeres og anklageres uafhængighed, autonomi, effektivitet og ansvarlighed
- forbedre det retlige grundlag for korruptionsbekæmpelse og gennemføre regeringens strategi og handlingsplan for korruptionsbekæmpelse; etablere en solid praksis for proaktive undersøgelser, retsforfølgelse og domsafsigelse i korruptionssager på alle niveauer
- styrke bekæmpelsen af organiseret kriminalitet ved hjælp af en trusselsvurdering og proaktive undersøgelser, øget samarbejde med regionale partnere og EU-partnere, effektiv behandling af kriminalefterretning og udvidet kapacitet og koordination inden for retshåndhævelse. Etablering af en solid praksis på dette område
- styrke pressefriheden, bl.a. ved at tilpasse sig Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis vedrørende bagvaskelse og styrke samarbejdet med civilsamfundet
- gennemføre de retlige og politiske rammer for anti-diskrimination i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder; sikre fordrevne personers retsstilling, herunder især romaer, ashkalier og egyptere, og sikre, at deres rettigheder overholdes. Det forudsætter, at der vedtages og gennemføres en bæredygtig strategi for lukning af Koniklejren.

Montenegro opfordres til fortsat at indtage en konstruktiv holdning til det regionale samarbejde og en styrkelse af de bilaterale forbindelser med sine nabolande. Der bør findes en løsning på de udestående bilaterale spørgsmål. Der er stadig brug for en gnidningsløs gennemførelse af stabiliserings- og associeringsaftalen. I denne sammenhæng kræves det, at man er behørigt opmærksom på at finde en løsning på de konstaterede mangler inden for f.eks. statsstøtte og transport. Herudover opfordres Montenegro kraftigt til at fortsætte sine bestræbelser på at styrke den administrative kapacitet på alle områder. Der kræves en særlig indsats, hvad angår den offentlige forvaltnings effektivitet og uvildighed inden for følsomme områder som f.eks. miljøbeskyttelse. Det er nødvendigt at sikre en ordentlig retsforfølgelse af tilfælde af vold og intimidering af journalister og ngo-aktivister. Det er nødvendigt at behandle spørgsmålene om vold i hjemmet, mishandling og mangelfulde fængselsforhold.

I lyset af de fremskridt, der er sket, er det Kommissionens holdning, at Rådet bør give Montenegro status af kandidatland.

Kommissionen vil føre tilsyn med, hvordan de nødvendige reformer forløber, inden for de institutionelle rammer af stabiliserings- og associeringsaftalen, og den vil fortsat støtte indsatsen gennem IPA-finansieringsinstrumentet. Kommissionen vil afgive beretning om Montenegros fremskridt i udvidelsespakken for 2011. Beretningen vil især fokusere på gennemførelsen inden for de nøgleområder, som det er nødvendigt at behandle med henblik på indledningen af tiltrædelsesforhandlinger.

Albanien

Albanien har gjort fremskridt med hensyn til opfyldelse af kriterierne om stabile institutioner til sikring af demokratiet, retsstaten, menneskerettigheder og respekt for og beskyttelse af mindretal, som blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i København i 1993, og der er desuden sket fremskridt vedrørende betingelserne i stabiliserings- og associeringsprocessen. Der er dog stadig brug for en omfattende indsats.

Med hensyn til det økonomiske kriterium har Albanien opnået et vis grad af makro-økonomisk stabilitet. Men hvis Albanien skal være en markedsøkonomi, således som det kræves i henhold til Det Europæiske Råd i København i 1993, er landet nødt til at gøre en ekstra indsats for at styrke regeringsførelsen, forbedre arbejdsmarkedet, sikre anerkendelsen af ejendomsrettigheder og styrke retsstaten. Hvis Albanien på mellemlang sigt skal være i stand til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU, er det nødt til at styrke den fysiske infrastruktur og den menneskelige kapital og fortsætte bestræbelserne for yderligere strukturreformer.

Hvad angår overholdelsen af forpligtelserne i stabiliserings- og associeringsaftalen, har Albanien generelt opnået positive resultater.

Albanien er i stand til på mellemlang sigt at påtage sig de forpligtelser, der er forbundet med et medlemskab, inden for de fleste områder af den gældende EU-ret, dog forudsat at tilpasningsprocessen fortsætter, og at der fortsat gøres en stor og vedholdende indsats for at sikre, at lovgivningen gennemføres og håndhæves. Opmærksomheden bør især være rettet mod fri bevægelighed for varer, intellektuel ejendomsret, informationssamfundet og medier, landbrug og udvikling af landdistrikter, fødevarer sikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik, fiskeri, transport, sociale anliggender og beskæftigelse, regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter, retlige og grundliggende rettigheder, retlige anliggender, frihed og sikkerhed og finanskontrol. Fuld overensstemmelse med den gældende EU-ret på miljøområdet kan kun opnås på lang sigt og forudsætter et højt investeringsniveau. Indsatsen på dette område bør fremskyndes.

Albaniens tiltrædelse ville samlet kun have begrænset indflydelse på Den Europæiske Unions politikker, og den ville ikke påvirke Unionens evne til at opretholde og intensivere sin egen udvikling.

Det er Kommissionens opfattelse, at der burde indledes forhandlinger om Albaniens tiltrædelse af Den Europæiske Union, når Albanien har opnået den nødvendige grad af overensstemmelse med medlemskabskriterierne, herunder især de politiske Københavnskriterier om stabile institutioner med henblik på især at garantere demokratiet og retsstaten. I denne sammenhæng er Albanien bl.a. nødt til at opfylde kravene inden for følgende hovedprioriteter:

- sikre et velfungerende parlament på grundlag af en konstruktiv og vedvarende politisk dialog mellem alle politiske partier
- vedtage endnu ikke vedtagne love, hvortil der kræves et forstærket flertal i parlamentet
- udnævne en ombudsmand og sikre en ordnet hørings- og afstemningsproces i parlamentet vedrørende forfatningsmæssige udnævnelser og udnævnelser til højesteretten

- ændre lovgrundlaget for afholdelse af valg i overensstemmelse med anbefalingerne fra OSCE-ODIHR
- sikre, at valg afholdes i overensstemmelse med europæisk og international standard
- foretage nogle væsentlige tiltag i reformen af den offentlige forvaltning, herunder ændring af loven om den offentlige sektor og styrkelse af departementet for offentlig administration for på den måde at professionalisere og afpolitiserer den offentlige forvaltning og fremme brugen af gennemsikrelse og meritbaserede kriterier ved udnævnelser og forfremmelser
- styrke retsstaten gennem vedtagelse og gennemførelse af en reformstrategi for det retlige område og herigennem sikre uafhængige, effektive og ansvarlige domstolsinstitutioner
- sikre en effektiv gennemførelse af regeringens strategi og handlingsplan for korruptionsbekæmpelse, fjerne hindringerne for undersøgelse af bl.a. dommere, ministre og parlamentsmedlemmer; etablere en solid praksis for proaktive undersøgelser, retsforfølgelse og domsafsigelse i korruptionssager på alle niveauer
- styrke bekæmpelsen af organiseret kriminalitet ved hjælp af en trusselsvurdering og proaktive undersøgelser, øget samarbejde med regionale partnere og EU-partnere og bedre koordinering mellem retshåndhævende myndigheder. Etablering af en solid praksis på dette område
- udarbejde, vedtage og gennemføre en national strategi og handlingsplan for ejendomsret efter en bred høring af aktørerne og under hensyntagen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol; dette bør omfatte tilbageførsels-, kompensations- og lovliggørelsesprocesserne
- tage konkrete skridt til at øge beskyttelsen af menneskerettigheder, især for kvinder, børn og romaer, og at gennemføre politikken for ikke-forskelsbehandling i praksis
- træffe yderligere foranstaltninger til forbedring af behandlingen af anholdte på politistationer, varetægtsfængslede og fængslede. Øge den retlige opfølgning af sager om dårlig behandling og i højere grad anvende ombudsmandens anbefalinger på dette område.

Albanien opfordres til fortsat at indtage en konstruktiv holdning til det regionale samarbejde og en styrkelse af de bilaterale forbindelser med sine nabolande. Der er stadig brug for en gnidningsløs gennemførelse af stabiliserings- og associeringsaftalen. I denne forbindelse kræves det, at man er behørigt opmærksom på overholdelsen af dens forpligtelser. Herudover opfordres Albanien kraftigt til at fortsætte sine bestræbelser på at styrke den administrative kapacitet på alle områder. Det er nødvendigt at øge samarbejdet med civilsamfundet. Albanien er nødt til at afsætte passende ressourcer for at kunne garantere, at landets menneskerettighedsinstitutioner fungerer effektivt, og for at kunne øge bestræbelserne på at beskytte mindretal. Det er nødvendigt at styrke en fri og uafhængig presse og at se på omfanget af den politiske indflydelse.

Kommissionen vil føre tilsyn med, hvordan de nødvendige reformer forløber, inden for de institutionelle rammer af stabiliserings- og associeringsaftalen, og den vil fortsat støtte indsatsen gennem IPA-finansieringsinstrumentet. Kommissionen vil afgive beretning om Albaniens fremskridt i udvidelsespakken for 2011. Beretningen vil især fokusere på gennemførelsen inden for de nøgleområder, der er afgørende for indledningen af tiltrædelsesforhandlinger.

BILAG 2

Konklusioner i statusrapporterne om Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Bosnien-Hercegovina, Serbien, Kosovo, Tyrkiet og Island

Kroatien

Kroatien opfylder fortsat de **politiske kriterier**. Der er gjort fremskridt på mange områder, bl.a. retsstatsområdet. Arbejdet skal imidlertid fortsætte og yderligere intensivere, hvad angår især reform af retsvæsen og administration, bekæmpelse af korrupsion og organiseret kriminalitet, respekt for og beskyttelse af mindretal og flygninges tilbagevenden.

Demokrati og retsstat er blevet yderligere styrket. Både *regering* og *parlament* fungerer stadig effektivt. Det er imidlertid nødvendigt at øge parlamentets kapacitet til at kontrollere lovgivningsprocessen. Reformen af retsvæsenet er fortsat, men der er stadig betydelige udfordringer, navnlig med hensyn til retssystemets effektivitet, uafhængighed og ansvarlighed.

Der er kun gjort begrænsede fremskridt vedrørende en reform af den *offentlige forvaltning*. Der er trådt en lov i kraft om generelle administrative procedurer, der er vedtaget en personaleudviklingsstrategi og en handlingsplan for embedsværket. Den offentlige administration er imidlertid stadig præget af mangler, inkl. komplekse administrative procedurer, politisering og en svag personaleledelse. For at opnå konkrete resultater kræves der en stærkere politisk opbakning og bedre koordinering mellem de vigtigste interessenter på centralt, regionalt og lokalt plan.

Reformen af retsvæsenet fortsætter. Forsinkelserne i domstolenes sagsbehandling er blevet mindre, og retsvæsenets uafhængighed er øget takket være forfatningsændringer. Reformprocessen har dog endnu ikke ført til de vigtigste af de forventede resultater. Der udestår stadig en række problemer, bl.a. vedrørende udnævnelse af dommere og anklagere efter gennemskuelige kriterier, yderligere reduktion af ophobningen af forsinkede sager, sagsbehandlingens længde og fuldbyrdelse af domme. Der er gjort visse fremskridt i behandlingen af krigsforbrydelser, inkl. gennemgang af tvivlsomme domme fra 1990'erne. Straffrihed volder imidlertid stadig problemer, især straffrihed for forbrydelser mod etniske serbere; flere af disse sager er ikke blevet ordentligt undersøgt.

Der er sket store fremskridt i *bekæmpelsen af korrupsion*. Bedrageribekæmpelsen er blevet bedre, både hvad angår gennemførelsen og den overordnede koordinering. Kontoret for bekæmpelse af korrupsion og organiseret kriminalitet har fortsat været aktivt, og det har rejst tiltage i nogle vigtige sager. Antallet af domstolsafgørelser er steget. Der er i forfatningen blevet indført en ret til indsigt i oplysninger fra offentlige myndigheder. Korrupsion forekommer dog stadig mange steder. Den opgradering, der for nylig er sket af de retlige og administrative strukturer, mangler dog at stå deres fulde prøve i praksis; det gælder især, hvorvidt domstolene er i stand til at håndtere det stigende antal komplekse sager. Der mangler stadig at blive fremvist beviser for effektiv bevisførelse, tiltale og retsafgørelse, især i forbindelse med korrupsion på højt plan. Der er kun gjort ringe fremskridt vedrørende forebyggelse af interessekonflikter. Der er sket begrænsede fremskridt vedrørende anvendelsen af lovgivningen om aktindsigt. Der er stadig problemer med finansieringen af politiske partier og valgkampagner.

Der er gjort visse fremskridt på området *menneskerettigheder og beskyttelse af mindretal*. Generelt set beskyttes menneskerettighederne, men der er dog stadig visse betydelige

problemer med deres efterlevelse. I lighed med *adgangen til retlig prøvelse* er der indledt en omfattende reform af forvaltningsretten. Der bevilges nu statsfinansieret fri proces. Procedurerne er dog komplicerede, og den samlede støtte er lav. Hvad fængselsvæsenet angår, er der lovgivningsmæssigt truffet foranstaltninger for at forbedre fængselsforholdene gennem indførelse af et planlagt prøveløsladelsessystem. Fængslerne er overbefolkede og yder mangelfuld sundhedsbeskyttelse. Hvad angår *mishandling*, modtager ombudsmanden fortsat klager over overdreven magtanvendelse fra politiets side.

Ytringsfriheden, inkl. en fri og pluralistisk presse, er sikret gennem lovgivningen og respekteres generelt. Bladudgivere og journalister beretter dog fortsat om politisk pres. Der er stadig problemer på lokalt plan med pressens uafhængighed.

Der er sket begrænsede fremskridt, hvad angår *kvinders rettigheder* og kønnenes ligestilling. Kvindes position på arbejdsmarkedet har ikke ændret sig væsentligt, og arbejdsløsheden er stadig høj blandt kvinder. Børneombudsmanden er blevet mere aktiv i sine bestræbelser på at fremme og beskytte *børns rettigheder*. Ombudsmanden mangler dog de nødvendige ressourcer til fuldt ud at kunne varetage sine opgaver.

Der er sket visse fremskridt vedrørende *socialt udsatte grupper og handicappede*. Ombudsmanden for handicappede har fået sin kapacitet udvidet, bl.a. med henblik på i højere grad at være til stede i regionerne. Der mangler dog oplysninger om retten til sociale velfærdsydelse, sundhedsydelse og pension. Kriterierne for fastsættelse af rettigheder anvendes ikke ensartet, og specifikke rettigheder er omfattet af en fragmenteret lovgivning. Overgangen fra institutionsbaseret omsorg til omsorg i nærmiljøet skrider langsomt frem.

Der er taget en række skridt for at øge kendskabet til den nye *ikke-diskrimineringslov*. Kendskabet til dens omfang er imidlertid begrænset blandt myndigheder og borgere, og kun et lille antal klager om diskrimination har nået domstolene. Der er sket nogen fremskridt med hensyn lovgivningen om hadforbrydelser, men implementeringen er dog i sin vorden.

Der er sket nogen fremskridt med hensyn til *overholdelse og beskyttelse af mindretalsrettigheder og kulturelle rettigheder*. Der rapporteres om større fokus på mindretals spørgsmål, samtidig med at forholdene er blevet bedre i regionen, især mellem Kroatien og Serbien. Forfatningsbestemmelserne om mindretal er blevet udvidet. Romamindretallet er fortsat genstand for opmærksomhed, og der kan registreres forbedringer i navnlig førskoleundervisningen. Trods de finansielle stramminger er de finansielle midler, som mindretalsorganisationerne har til deres rådighed, kun blevet reduceret ganske lidt. Men mindretallene har fortsat mange problemer, Kroatien er fortsat nødt til at udvise tolerance over det serbiske mindretal. Kroatien er også nødt til gennem passende foranstaltninger at beskytte borgere, som stadig kan blive udsat for trusler eller diskriminerende handlinger, fjendskab eller vold. Romamindretallet lever under særligt vanskelige forhold og har stadig problemer med hensyn til uddannelse, social beskyttelse, sundhedspleje, beskæftigelse og adgang til personlige dokumenter. Mindretallene har fortsat problemer med beskæftigelse og er således underrepræsenteret i statsforvaltningen, retsvæsenet og politiet og i den offentlige sektor i almindelighed.

Der er sket visse fremskridt på *flygtningeområdet*. Flygtninge vender fortsat tilbage til Kroatien. Der ydes fortsat boligbistand til tidligere lejere og rettighedshavere. Der er vedtaget en revideret handlingsplan med det formål at fremskynde gennemførelsen af regeringens forsinkede genhusningsplan fra 2009 med det mål, at planen skal være fuldt gennemført i 2011. Der er sket visse fremskridt i genopførelsen af ødelagte huse. Det store antal

appelsager, der havde hobet sig op, vedrørende afviste ansøgninger om genopbygningsstøtte, er blevet reduceret. Afgørelsen om validering af pensionsrettigheder er fortsat under gennemførelse. Det går imidlertid langsomt med at opnå 2009-målene på boligområdet. Flere tusinde ansøgninger om bolighjælp er endnu ikke fuldt færdigbehandlede, og hjemvendte flygtninge har ikke fået en bolig. Et stort antal appelsager vedrørende genopførelse af boliger er stadig ikke afgjort. Det er nødvendigt at gøre en indsats for at skabe de nødvendige betingelser for at gøre det muligt for flygtninge at vende permanent tilbage.

Hvad angår **regionale spørgsmål og internationale forpligtelser**, arbejder Kroatien fortsat sammen med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende Det Tidligere Jugoslavien (ICTY). Den særlige taskforce, som regeringen har nedsat, er nødt til at fortsætte arbejdet med at lokalisere de manglende dokumenter om artilleri, som krigsforbrydertribunalets anklagemyndighed har anmodet om, eller at fastslå, hvad der er blevet af dem. Det ministermøde, der blev afholdt i Beograd i marts 2010, satte nyt skub i Sarajevo-processen. Det bragte Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro og Serbien sammen, hvor de aftalte at arbejde sammen om en udredning af flygtningestatistikkerne. Landene forpligtede sig også til at stræbe efter en løsning på en række udestående problemer inden årets udgang.

Kroatien har fortsat sin aktive deltagelse i regionale initiativer, herunder Den Sydøsteuropæiske Samarbejdsproces (SEECP), Det Regionale Samarbejdsråd (RCC) og Den Centraleuropæiske Frihandelsaftale (CEFTA). Kroatiens præsident har indtaget en proaktiv holdning til det regionale samarbejde. De bilaterale forbindelser med andre udvidelseslande og EU-nabolande udvikles fortsat, herunder forholdet til Serbien. Forbindelserne til Slovenien er blevet bedre, da der er underskrevet en aftale om international voldgift i grænsespørgsmålet.

Kroatiens **økonomi** er hårdt ramt af den globale økonomiske og finansielle krise. Landet blev ramt af recession i første kvartal af 2009, og der var ingen klare tegn på fremgang i midten af 2010. Arbejdsløsheden, det offentlige underskud og gælden er steget markant. Udlandsgælden steg yderligere og er fortsat det svageste punkt i økonomien. Centralbanken sikrede valutastabiliteten gennem sin politik, og den finansielle sektor formåede at modstå krisen rimelig godt.

For så vidt angår de **økonomiske kriterier**, er Kroatien en fungerende markedsøkonomi. Landet skulle være i stand til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU, forudsat at det beslutsomt viderefører sit omfattende reformprogram med henblik på at reducere strukturelle svagheder.

Der er fortsat bred politisk konsensus om de grundlæggende markedsøkonomiske principper. Det økonomiske genopretningsprogram har bevirket, at den økonomiske politik har fået et mellemlangt sigte. Hvorvidt programmet vil styrke væksten og den internationale konkurrenceevne afhænger af dets gennemførelse. Set på baggrund af de aktuelle vanskeligheder har det ved hjælp af den makroøkonomiske politik i det store og hele været muligt at håndtere konsekvenserne af den globale økonomiske og finansielle krise. Valutapolitikken har gjort det muligt at fastholde valutakursen og den finansielle stabilitet, samtidig med at likviditetspresset er lettet. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster faldt som følge af recessionen, og inflationspresset faldt yderligere. Banksektoren var fortsat modstandsdygtig over for rystelserne.

Strukturreformerne går generelt meget langsomt, navnlig med hensyn til privatisering og omstrukturering af tabsgivende virksomheder. Arbejdsmarkedet er fortsat meget ufleksibelt

og er kendetegnet ved lav beskæftigelse og arbejdsmarkedsdeltagelse, som er faldet yderligere under recessionen. På skatteområdet har myndighedernes bestræbelser på at mindske det stigende underskud og øge effektiviteten af de offentlige udgifter været begrænsede. De sociale overførsler er fortsat store, og de er ikke målrettede, og et stort antal statsejede virksomheder er blevet ved med at modtage statsstøtte gennem direkte og indirekte tilskud og garantier. Hvis skatteområdet på mellemlang sigt skal være bæredygtigt, er det af afgørende betydning, at budgetforløbet og budgetdisciplinen forbedres, og at de offentlige udgifter effektiviseres. Investeringsmiljøet lider fortsat under en tung lovgivningsmæssig byrde og en lang række parafiskale afgifter.

Kroatien har forbedret sin **evne til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab**. Forberedelserne med henblik på at opfylde EU-kravene forløber stadig godt, og der er i de fleste sektorer sket en god tilpasning til EU-reglerne. Inden for de fleste områder er der sket flere fremskridt, bl.a. inden for de kapitler, hvor tilpasningen allerede er stor. Inden for visse områder kræves en ekstra indsats for at styrke den administrative kapacitet, der kræves af hensyn til en korrekt gennemførelse af den *gældende EU-ret*.

Der er sket store fremskridt med hensyn til *fri bevægelighed for varer*, og tilpasningen til den *gældende EU-ret* er langt fremme inden for dette kapitel. Der er dog brug for en ekstra indsats, navnlig med hensyn til overensstemmelsesvurdering, metrologi og markedsovervågning. Kroatien er nødt til at afslutte tilpasningen til den *gældende EU-ret* og til at udvide gennemførelseskapaciteten. Der meldes om store fremskridt inden for den *frie bevægelighed for arbejdstagere*, og tilpasningen på lovgivningsområdet er tilfredsstillende. Der er brug for en ekstra indsats for især at øge koordineringen af de sociale sikringsordninger.

Der er sket fremskridt inden for *etableringsretten og retten til at udbyde tjenesteydelser*, især hvad angår den gensidige anerkendelse af faglige kvalifikationer og posttjenester. Tilpasningen til den *gældende EU-ret* er generelt tilfredsstillende. Der kræves en forstærket indsats for at afslutte tilpasningen vedrørende bl.a. gensidig anerkendelse af faglige kvalifikationer og for at gennemføre tjenesteydelsesdirektivet. Der skal fortsat gøres en indsats for at forbedre den administrative kapacitet.

Der er sket yderligere fremskridt i bestræbelserne på at tilpasse sig den *gældende EU-ret* vedrørende *fri bevægelighed for kapital*. Der er brug for en løbende indsats for at afslutte liberaliseringen af kapitalbevægelser og konsolidere håndhævelsen af lovgivningen om bekæmpelse af hvidvaskning af penge.

Der meldes om store fremskridt vedrørende *offentlige indkøb*, bl.a. hvad angår de vigtigste aktørers evne til at koordinere og gennemføre politikken for offentlige indkøb. Der er stadig brug for en mere effektiv anvendelse af loven på alle niveauer i indkøbssystemet.

Der rapporteres om et vist fremskridt inden for kapitlet om *selskabsret*. Tilpasning til den *gældende EU-ret* er godt i gang. Der er brug for en yderligere indsats inden for revision.

Der meldes om fremskridt på området for *intellektuel ejendomsret*. Tilpasningen til den *gældende EU-ret* er på et meget højt niveau, og der meldes om fremskridt med hensyn til håndhævelsen. Generelt bør der stadig gøres en indsats for at højne bevidstheden om intellektuel ejendomsret.

Der er gjort væsentlige fremskridt inden for *konkurrencepolitikken*, bl.a. med henblik på færdiggørelse af udbudsproceduren i forbindelse med en omstrukturering af værfterne.

Generelt er der nået et passende tilpasningsniveau. Det er imidlertid stadig nødvendigt at vedtage en omstrukturingsplan i overensstemmelse med EU-retten for statsstøtte til kriseramte skibsværfter, at forbedre de kroatiske konkurrencemyndigheders håndhævelsesresultater over for karteller og at forbedre deres administrative kapacitet yderligere, især inden for kartelområdet. Tilpasningen af Kroatiens radio- og fjernsynslovgivning skal afsluttes. Der er også brug for en opdatering af den nationale omstrukturingsplan for stålindustrien.

Der meldes om væsentlige fremskridt inden for *finansielle tjenesteydelser*, både hvad angår tilpasning af lovgivningen og styrkelse af de administrative ressourcer. Dog er der behov for en yderligere styrkelse af myndighedernes administrative kapacitet.

Kroatien har gjort betydelige fremskridt inden for *informationssamfundet og medier*, og tilpasningen til den gældende *EU-ret* er stor. Der er dog fortsat brug for en indsats for at styrke de to nationale myndigheders kapacitet, når det drejer sig om at anvende lovgivningen korrekt. Det er nødvendigt at understøtte liberaliseringen af alle markedssegmenter for elektronisk kommunikation.

Der meldes om store fremskridt inden for landbrug og udvikling af landdistrikter, navnlig med hensyn til oprettelse og ibrugtagning af betalingsorganet og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem og de fælles markedsordninger. Det er imidlertid nødvendigt at fastholde en omfattende indsats inden for disse kerneområder af den fælles landbrugspolitik. Kroatien er desuden nødt til fuldt ud at tilpasse landbrugsstøtteordningen efter den gældende EU-ret og at blive bedre til at udnytte midlerne til udvikling af landdistrikter.

Der er generelt gjort store fremskridt inden for *politikken for fødevarerikkerhed, dyre- og plantesundhed*, særlig hvad angår vedtagelse af gennemførelseslovgivning. Gennemførelsen af den *gældende EU-ret* er langt fremme i alle sektorer. Der er gjort betydelige fremskridt som følge af vedtagelsen af det nationale program for modernisering af virksomheder, der beskæftiger sig med animalske fødevarer og animalske biprodukter. Der kræves fortsat en indsats med henblik på programmets gennemførelse samt med hensyn til en styrkelse af den administrative og kontrolmæssige kapacitet og etableringen af grænsekontrolsteder.

Kroatien har gjort store fremskridt med hensyn til tilpasningen til den gældende EU-ret for fiskeri. Man er langt fremme med forberedelserne til at overholde fiskeripolitikken. Kroatien er nødt til at forbedre gennemførelsen af lovgivningen, især med hensyn til flådeforvaltning, inspektion og kontrol og strukturpolitik.

Der er gjort yderligere fremskridt på *transportområdet*. Generelt er tilpasningsniveauet godt. Det er dog nødvendigt at afslutte tilpasningen inden for luftfartssektoren. Der er stadig brug for en ekstra indsats for at gennemføre og håndhæve den gældende EU-ret.

Der er sket yderligere fremskridt inden for *energiområdet*, hvor tilpasningsniveauet er højt. Det er imidlertid nødvendigt at gøre en betydelig indsats for at få administrationen til at fungere bedre og øge uafhængigheden hos de regulerende myndigheder i energisektoren.

Der er sket fremskridt inden for *beskatning*, bl.a. med hensyn til den operationelle kapacitet og indførelse af it. Kroatiens lovgivning vedrørende direkte og indirekte beskatning er i det store og hele i overensstemmelse med den *gældende EU-ret*. Der kræves dog en yderligere tilpasning, især vedrørende moms og punktafgifter. Indsatsen for at styrke den administrative kapacitet bør fortsættes, herunder også med henblik på it-sammenkøbningsmulighederne.

Der er sket yderligere fremskridt inden for den økonomiske politik og valutapolitikken, hvor tilpasningen til den *gældende EU-ret* er så godt som fuldstændig.

På statistikområdet er der gjort væsentlige fremskridt, hvad angår moderniseringen af den statistiske infrastruktur. Tilpasningen har nået et pænt niveau. Der bør fortsat gøres en indsats for at tilpasse Kroatiens statistikker fuldstændigt til EU-kravene.

Der er gjort store fremskridt inden for *socialpolitik og beskæftigelse*. Tilpasningen til den gældende EU-ret er stor. Der er dog stadig visse huller i tilpasningen af lovgivningen, bl.a. med hensyn til gennemførelsen af arbejdsretsdirektiver og inden for ikke-diskriminering og ligestilling mellem kønnene. Der kræves en yderligere styrkelse af den administrative kapacitet.

Kroatien har gjort fremskridt vedrørende *virksomheds- og industripolitikken*, navnlig hvad angår de politiske principper og instrumenter. Tilpasningen til *den gældende EU-ret* er nået meget langt. Der er brug for en vedvarende indsats til fordel for en forbedring af erhvervsmiljøet. Der skal fortsat gøres en indsats for at omstrukturere stål- og navnlig værftsindustrien.

Kroatien har gjort yderligere fremskridt i udviklingen af de *transeuropæiske netværk*. Tilpasningen til *den gældende EU-ret* er afsluttet.

Der er sket store fremskridt inden for *regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter*, navnlig hvad angår udarbejdelse af strategidokumenter og udpegning af de institutioner og mekanismer, der skal gennemføre EU's samhørighedspolitik og ansætte og efteruddanne personale. Kroatien er nået forholdsvis langt i sine forberedelser til at kunne anvende EU's samhørighedspolitik. Kroatien er nødt til at færdiggøre sine forberedelser ved at fokusere på en velgennemtænkt projektplanlægning og mulighederne for at udnytte midlerne.

Kroatien har gjort store fremskridt, hvad angår *retsvæsen og grundlæggende rettigheder*. Reformen af retsvæsenet er fortsat, og der er således vedtaget en ny lovgivning, som styrker retsvæsenets uafhængighed og reducerer sagsophobningen endnu mere. Reformen af retsvæsenet er dog fortsat et vigtigt område, og der er stadig betydelige udfordringer, navnlig med hensyn til retssystemets effektivitet, uafhængighed og ansvarlighed. Bestræbelserne på at øge korruptionsbekæmpelsen er blevet skærpet, og det har givet positive resultater, men der er stadig korruption på mange områder. Der mangler stadig at blive fremvist beviser for effektiv bevisførelse, tiltale og retsafgørelse, især i forbindelse med korruption på højt plan. Det er nødvendigt at styrke de forebyggende foranstaltninger som f.eks. øget åbenhed omkring de offentlige udgifter. Beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder er blevet styrket, men skal forbedres i praksis, især for mindretal og flygtninge.

Der er sket væsentlige fremskridt på området *retlige anliggender, frihed og sikkerhed*. Asylordningen er blevet væsentligt bedre, men integreringen af personer, der nyder beskyttelse i Kroatien, skal tillægges større opmærksomhed, hvilket også gælder beskyttelsen af mindreårige blandt ulovlige indvandrere. Der er gjort store fremskridt på visumområdet. Det er imidlertid nødvendigt at fortsætte tilpasningen til *den gældende EU-ret* om visum. Der er gjort fremskridt inden for kontrollen af de ydre grænser. Det er imidlertid nødvendigt at ændre handlingsplanen for en integreret grænseforvaltning på flere punkter, og det er nødvendigt at fremskynde moderniseringen af udstyret. Der er sket væsentlige fremskridt vedrørende retssamarbejdet på det civil- og strafferetlige område. Der er også fortsat sket fremskridt inden for politikken for narkotikabekæmpelse.

Der er fortsat sket fremskridt inden for *videnskab og forskning*, men det går langsommere på grund af den økonomiske og finansielle krise. En indsats er påkrævet for yderligere at styrke forskningskapaciteten, tilbyde uddannelse og øge den investering i forskningen, som industrien og små og mellemstore virksomheder står for. Der er gjort yderligere fremskridt vedrørende den *gældende EU-ret* inden for *uddannelse og kultur*. Tilpasningsniveauet er stort. Kroatien er nødt til fortsat at forberede sig på at forvalte programmerne for livslang læring og aktive unge.

Der er gjort store fremskridt vedrørende *miljøkapitlet*, både med hensyn til tilpasning og gennemførelse af lovgivningen. Tilpasning af lovgivningen vedrørende vandkvalitet og i en vis udstrækning også vedrørende klimaforandringer skal afsluttes. Det er nødvendigt at forbedre gennemførelsen af EU's horisontale *regelværk* og samarbejdet med ngo'er inden for miljøområdet. Generelt nærmer Kroatiens forberedelser sig en afslutning. Kroatien er nødt til fortsat at styrke den administrative kapacitet, især på lokalt plan.

Der er sket store fremskridt på området for *forbruger- og sundhedsbeskyttelse*. Tilpasningen har nået et pænt niveau. Der er behov for en vedvarende indsats for at styrke den administrative kapacitet yderligere.

Der er gjort visse fremskridt vedrørende *toldunionen*. Kroatiens toldlovgivning er i meget vid udstrækning tilpasset efter den *gældende EU-ret*. Kroatien har fortsat gjort fremskridt på it-området, bl.a. med hensyn til sammenkobling. Der kræves flere fremskridt for at fjerne de sidste uoverensstemmelser i Kroatiens lovgivning, gennemføre strategien for korruptionsbekæmpelse og forberede it-sammenkobling.

Der er gjort visse fremskridt vedrørende *eksterne forbindelser*. Tilpasningen er vidt fremskreden, og Kroatien fortsætter med at koordinere og tilpasse sine holdninger i internationale fora. Kroatien er imidlertid nødt til at være opmærksom på, at de internationale forpligtelser skal overholdes fuldt ud, når det benytter sig af garantier. Det er nødvendigt at afsætte flere ressourcer til udviklingspolitik og humanitær bistand.

Kroatien har gjort yderligere fremskridt inden for *udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken*. Det har fortsat med at deltage i en række af EU's militære og civile missioner. Kroatien har alt i alt nået et højt tilpasningsniveau. Kroatien er nødt til fortsat at styrke gennemførelsen og håndhævelsen af våbenkontrol, herunder sikre større åbenhed om våbenrelaterede oplysninger.

Der meldes om fremskridt vedrørende *finanskontrol*. Statens revisionskontor er blevet mere uafhængigt. Indsatsen bør nu rettes mod reformernes bæredygtighed. De organer, der indgår i koordinationsstrukturen for bedrageribekæmpelse, er nødt til at gøre en større indsats for at sikre en effektiv gennemførelse af strategien for bedrageribekæmpelse.

Der er sket yderligere fremskridt vedrørende de *finansielle og budgetmæssige bestemmelser*. Der er sket en yderligere udbygning af institutionernes kapacitet til at anvende bestemmelserne om egne indtægter. Kroatiens tilpasning til den *gældende EU-ret* har nået et godt niveau, og der er kapacitet til at gennemføre den, undtagen i forbindelse med sukkerafgifterne. Kroatien er nødt til at øge sin koordinationskapacitet yderligere.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens opfyldelse af de **politiske kriterier** er fortsat tilstrækkelig. Efter de omfattende reformer i 2009 er der sket yderligere fremskridt, men dog i et ujævnt tempo. Generelt er regeringskoalitionen stabil, og der samarbejdes mellem forskellige politiske kræfter. Der er sket visse fremskridt vedrørende reform af parlamentet, politiet, retsvæsenet og den offentlige forvaltning og mindretalsbeskyttelse og overholdelse af deres rettigheder. Der er dog brug for en yderligere indsats inden for de fleste af de områder, der er knyttet til de politiske kriterier, herunder med hensyn til de aktuelle store bekymringer om et uafhængigt retsvæsen, reform af den offentlige forvaltning og ytrings- og pressefrihed. Det er nødvendigt at styrke den politiske dialog.

Ohridrammeaftalen indgår fortsat som et vigtigt element i landets **demokrati og retsstatsforhold**. Der er gjort visse fremskridt med hensyn til gennemførelse af lovgivningen om sprog, decentralisering og ligelig repræsentation. Det er fortsat nødvendigt gennem en dialog at bestræbe sig på at nå aftalens mål og at sikre, at den gennemføres helt.

Der er sket yderligere fremskridt vedrørende *parlamentsreformen*. Forretningsordenen er blevet ændret, så den sikrer oppositionens rettigheder. Parlamentet har truffet foranstaltninger til at styrke sin institutionelle kapacitet, bl.a. gennem oprettelse af et parlamentsinstitut. Dialogen om forbindelserne mellem de forskellige etniske befolkningsgrupper er imidlertid blevet vanskeliggjort ved, at det ikke er lykkedes for det relevante parlamentsudvalg at mødes regelmæssigt.

Regeringskoalitionens forskellige parter fastholder et konstruktivt samarbejde. De er indstillet på at gennemføre reformer, som skal forberede landet på tiltrædelse af Den Europæiske Union. Der kræves imidlertid en større dialog om emner vedrørende forbindelserne mellem de etniske befolkningsgrupper. Det er nødvendigt at gøre en yderligere indsats for at fremme decentraliseringsprocessen i overensstemmelse med Ohridrammeaftalen. Det er nødvendigt, at der er større åbenhed om den finansielle ramme for den lokale ledelse, og at den er mere ligelig. Regeringens samarbejde med Det Nationale Råd for Europæisk Integration skal udbygges yderligere.

Der er sket et vist fremskridt i tilrettelæggelsen af *offentlig forvaltning*. Der er vedtaget en lov om offentligt ansatte. Loven om interne anliggender vedrørende en politireform er trådt i kraft, og størstedelen af gennemførelsesbestemmelserne er vedtaget. Der er imidlertid brug for en betydelig indsats for at sikre, at den offentlige tjeneste er åben, professionel og uafhængig. Politikere har på utilbørlig vis blandet sig i ansættelser og forfremmelser på alle niveauer i den offentlige forvaltning. Det er nødvendigt at forbedre lovgrundlaget yderligere, især med hensyn til personaleansættelse på grundlag af meritter. I forbindelse med ændringen af et stort antal midlertidige stillinger til faste stillinger fandt ansættelsen i mange tilfælde ikke sted på et konkurrence- og meritbaseret grundlag.

Fremskridtene har været begrænsede, hvad angår reform af *retsvæsenet*. Domstolene er blevet mere effektive takket være et bedre budgetforvaltning. Dog er der stadig usikkerhed med hensyn til, hvor uafhængigt og upartisk retsvæsenet er: der er ikke sket yderligere fremskridt i bestræbelserne på at sikre, at de nuværende lovbestemmelser gennemføres i praksis. På denne baggrund er det vigtigt, at man ved nyansættelser foretrækker kandidaterne fra akademiet for uddannelse af dommere og anklagere.

Der er gjort fremskridt inden for *antikorrupsionspolitikken*. Der er gennemført stort anlagte politiaktioner, hvori der er indgået særlige undersøgelsesforanstaltninger. Samtidig med at de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer er på plads, er det nødvendigt at fremvise flere

gode resultater i afgørelser i sager om korruption på højt plan. De eksisterende bestemmelser om formueangivelser, interessekonflikter og finansiering af politiske partier er ikke gennemført i praksis. Det er nødvendigt at sikre indtægtsgrundlaget for det offentlige udvalg for bedrageribekæmpelse. Der er fortsat korruption inden for mange områder, og den er stadig et alvorligt problem.

De juridiske og institutionelle rammer for *menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse* er på plads, og gennemgående bliver *borgerlige og politiske rettigheder* respekteret. Det er imidlertid nødvendigt at håndhæve de eksisterende retlige garantier fuldt ud.

Den halvåbne afdeling i Idrizovofængslet, hvor forholdene var nedværdigende og umenneskelige, er blevet lukket. Den strategi, der er lagt, for at afhjælpe de alvorlige mangler, der stadig gør sig gældende i fængslerne, bevæger sig imidlertid langsomt fremad. Oversigten over de retshåndhævende myndigheder er ufuldstændig. Hvad angår ytringsfriheden, så er der stigende bekymring for politisk indblanding i medierne og utilbørligt pres på journalister. Civilsamfundet deltager i begrænset omfang i den politiske udviklingsproces.

Ombudsmanden er fortsat det vigtigste samlingspunkt for beskyttelse og fremme af menneskerettighederne. Ombudsmandens arbejdsbyrde er steget i rapporteringsperioden. Andelen af anbefalinger, som de offentlige myndigheder har godkendt, er imidlertid faldet. Det er nødvendigt at styrke ombudsmandens autoritet og ressourcer.

Lovbestemmelserne om beskyttelse af *sociale og økonomiske rettigheder* er alt i alt på plads. Arbejdet med at gennemføre strategien mod vold i hjemmet er fortsat. Der er opnået enighed om medlemskabet af Det Økonomiske og Sociale Råd, hvilket har været til fordel for den sociale dialog. Der er vedtaget en rammelov om ikke-diskrimination. Seksuel orientering er imidlertid udeladt som diskriminationsgrund. Det er nødvendigt, at der indtages en strategisk holdning til spørgsmålet om lige muligheder. Der er brug for en yderligere indsats for at sikre gennemførelsen af ungdomsretsplejen og FN-konventionen om børns rettigheder.

Der er sket fremskridt med hensyn til *respekten for og beskyttelsen af mindretal og kulturelle rettigheder*. Der er sket visse fremskridt med hensyn til ligelig repræsentation, og regeringen har taget skridt til at fremme integrationen af de forskellige etniske befolkningsgrupper i uddannelsessystemet. Integrationen af de etniske befolkningsgrupper er ikke desto mindre stadig begrænset, og der er brug for større dialog for at fremme tilliden, især hvad angår kultur og sprog. Hvad angår romaernes rettigheder, er antallet af personer uden personlige papirer faldet. Der er truffet en række foranstaltninger for at undgå utilbørlig anbringelse af børn i særlige skoler. Romaerne står imidlertid fortsat over for meget vanskelige livsbetingelser og diskrimineres.

Hvad angår *regionale spørgsmål og internationale forpligtelser*, har Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien opretholdt samarbejdet med Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY) på alle punkter. Det nationale retssystem behandler de sager, som ICTY har henvist til de nationale myndigheder.

Hvad angår Den Internationale Straffedomstol, er den bilaterale immunitetsaftale med USA ikke på linje med EU's fælles holdninger og EU's retningslinjer. Landet er nødt til at tilpasse sig EU's holdning.

Landet deltager fortsat aktivt i regionale samarbejdsinitiativer, herunder Den Sydøsteuropæiske Samarbejdsproces (SEECP), Det Regionale Samarbejdsråd (RCC) og Den Centraleuropæiske Frihandelsaftale (CEFTA).

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien er en aktiv partner i regionen, og landets bilaterale forbindelser med nabolandene er generelt gode. Efter at grænsedragningen til Kosovo er blevet afsluttet, har Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien ikke længere nogen grænseproblemer. Forholdet til Grækenland lider dog fortsat under det uløste spørgsmål om landets navn. Landet deltager i drøftelser i FN-regi om en løsning af spørgsmålet. Initiativer og udtalelser, som kan påvirke de gode naboskabsforbindelser i negativ retning, bør undgås. Det er positivt, at der finder direkte møder sted på højeste politiske niveau, men denne bevågenhed har endnu ikke ført til nogen konkrete resultater. Det er stadig vigtigt at opretholde gode naboskabsforbindelser, og at der sættes ind på at finde en gensidigt acceptabel forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi.

De **økonomiske** konjunkturer i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien er kun faldet ganske lidt, da den finansielle sektor kun i begrænset omfang har været udsat for dårlige internationale værdipapirer, og der har været en tilgang af stærk privat kapital og en stabil offentlig sektor. Strukture reformerne er fortsat. Den store strukturelle arbejdsløshed, navnlig blandt unge og dårligt uddannede, vækker dog stadig stor bekymring. Der er opnået nogle mindre forbedringer, hvad angår de institutionelle svagheder, men manglerne ved retsstaten har fortsat negativ indvirkning på erhvervsmiljøet.

Hvad angår opfyldelsen af de **økonomiske kriterier**, er Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien stadig langt fremme. Landet har inden for visse områder gjort yderligere fremskridt i retning af at blive en fungerende markedsøkonomi, bl.a. er hindringerne for markedsadgang og –afgang blevet reduceret, og domstolenes kapacitet til at behandle erhvervsrelaterede sager er blevet bedre. Landet burde være i stand til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU på mellemlang sigt, forudsat at det målrettede viderefører sit reformprogram med henblik på at fjerne væsentlige strukturbetingede svagheder.

Landet har bevaret en bred politisk konsensus om de væsentlige elementer i de økonomiske politikker. Valutapolitikken, som er baseret på en de facto binding til euroen, har bidraget til makro-økonomisk stabilitet. Efter en ekspansiv politik i 2008 sigtede skattepolitikken i 2009 i højere grad efter stabilitet. Den eksterne balance er blevet bedre takket være svagt stigende eksport, faldende import som følge af lille efterspørgsel på det hjemlige marked og stor tilstrømning af privat kapital. Privatiseringen er så at sige afsluttet. Pris- og handelsliberaliseringen er i store træk gennemført. Der er opnået nogle yderligere fremskridt vedrørende bedre markedsadgang og –registrering og forenkling af lovgrundlaget. Varigheden af konkursprocedurerne er blevet yderligere afkortet, og ejendomsregistreringen er i det store og hele afsluttet. Den finansielle sektor har klaret krisen godt, og nogle af dens tilsyns- og reguleringsmyndigheder er blevet styrket.

Som følge af det stigende budgetunderskud er gælden i den offentlige sektor steget. Udnyttelsen af de offentlige midler er blevet dårligere, hvilket til dels skyldes et fald i investeringerne på mellemlang sigt. Arbejdsløsheden er fortsat meget høj. De udenlandske direkte investeringer, som var på et lavt niveau, er fortsat med at falde. Institutionelle svagheder, mangel på stabilitet i forvaltningen og svagheder i retsstaten lagde fortsat hindringer i vejen for en velfungerende markedsøkonomi. Eftersom regeringen træffer sine beslutninger uden først at høre de berørte parter, bliver det vanskeligt at sikre et forudsigeligt erhvervsmiljø. Retsområdet udgør stadig en flaskehals, og regulerings- og tilsynsmyndighederne er undertiden stadig i den situation, at de ikke har den nødvendige uafhængighed og de nødvendige ressourcer til at udøve deres funktioner i praksis. Graden af

retssikkerhed er stadig lav, hvilket har negativ indflydelse på landets muligheder for at tiltrække udenlandske investeringer. Den uformelle sektor forbliver en stor udfordring.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har gjort visse fremskridt med hensyn til at forbedre sin **evne til at påtage sig medlemskabsforpligtelserne**, navnlig hvad angår fri bevægelighed for varer, selskabslovgivning, finansielle tjenesteydelser og retlige anliggender, frihed og sikkerhed. Der er gjort færre fremskridt på visse andre områder, f.eks. offentlige indkøb, informationssamfundet og medier samt socialpolitik og beskæftigelse. Generelt er der gjort yderligere fremskridt vedrørende virkeliggørelsen af tiltrædelsespartnerskabets prioriteter. Der er imidlertid behov for en vedvarende indsats for at styrke den administrative kapacitet med henblik på gennemførelse og håndhævelse af lovgivning. Forpligtelserne i stabiliserings- og associeringsaftalen er blevet overholdt.

Der er gjort pæne fremskridt inden for *frie varebevægelser*. EU's horisontale og sektorbestemte *regelværk* er delvis blevet gennemført. Myndighederne, der fører tilsyn med markedet, råder ikke over en tilstrækkelig administrativ kapacitet til at sikre håndhævelsen af den tekniske lovgivning. Der meldes om få fremskridt, hvad angår *fri bevægelighed for arbejdstagere*. Der er sket nogle fremskridt med hensyn til *etableringsretten og retten til at udbyde tjenesteydelser*, nærmere bestemt inden for postområdet. Forberedelserne forud for en gensidig anerkendelse af faglige kvalifikationer befinder sig på et indledende stadium. Der er over en bred kam sket fremskridt med hensyn til *fri bevægelighed for kapital*. Der gælder stadig restriktioner for kortsigtede kapitalbevægelser og betalingsoverførsler på tværs af grænserne. Med hensyn til kampen mod hvidvaskning af penge, har fremskridtene været begrænsede, hvad angår lovgrundlag, administrativ kapacitet og håndhævelse.

Der er gjort fremskridt på området *offentlige indkøb*. Kontoret for offentlige indkøb har anlagt en strategi for udviklingen af et offentligt indkøbssystem. Lovgivningen om koncessioner og offentlig-private partnerskaber stemmer ikke overens med den *gældende EU-ret*. Den administrative kapacitet til at anvende indkøbsreglerne i praksis er endnu ikke tilfredsstillende. Der er gjort pæne fremskridt inden for *selskabsret*. Tilpasningen til den gældende ret om revision befinder sig dog på et tidligt stadium. Der er gjort visse fremskridt i udbygningen af lovgrundlaget for *intellektuel ejendomsret*. Den nationale strategi for intellektuel ejendomsret er ved at blive gennemført. Der er imidlertid brug for en yderligere indsats til fordel for håndhævelsen.

Der er gjort visse fremskridt på *konkurrenceområdet*. På statsstøtteområdet har der været en beskedent stigning i antallet af forudgående beslutninger. Det er imidlertid nødvendigt at øge både de menneskelige og finansielle ressourcer, som er til rådighed for udvalget for konkurrencebeskyttelse, inden for kartelområdet.

Der er overordnet sket pæne fremskridt vedrørende *finansielle tjenesteydelser*. Der er gjort en indsats for at sikre reguleringen og tilsynet med forsikringssektoren. Visse finansielle tjenesteydelser som f.eks. leasing mangler endnu at blive reguleret og gjort til genstand for tilsyn.

Der er gjort spredte fremskridt på området for *informationssamfundet og medierne*. Tilpasningen til den *gældende EU-ret* og markedsliberaliseringen bliver bedre. Men public service-senderen mangler stadig at blive gjort rentabel. Medielovgivningen er endnu ikke blevet tilpasset efter direktivet om fjernsyn uden grænser.

Der er gjort fremskridt med hensyn til *landbrug og udvikling af landdistrikter*. Politikken for udvikling af landdistrikter tilpasses gradvis efter EU-kravene. Mens de operationelle AFSARD- og IPARD-strukturer er blevet styrket, så er det stadig nødvendigt at forbedre kapaciteten hos andre administrative myndigheder i sektoren. Tilpasningen til *den gældende EU-ret* kræver, at der gøres en vedvarende indsats. Der er gjort visse fremskridt på området for *fødevarerikkerhed og dyre- og plantesundhedspolitik*, især med hensyn til forberedelse af lovgivning og fødevarerhvervenes overholdelse af lovgivningen. Det er nødvendigt at øge den administrative kapacitet, navnlig med henblik på overvågnings- og kontrolsystemernes effektivitet.

Der kan rapporteres om et vist fremskridt inden for *transportpolitik*. Der har været problemer i forbindelse med åbningen af markedet for jernbanetransport. Der er brug for en yderligere indsats for at forbedre sikkerhedsmyndighedernes arbejde, især med henblik på Undersøgelsesudvalget for Flyulykker.

Der er gjort visse fremskridt i energisektoren. Der er vedtaget nogle nye energistrategier. Den nye omfattende energilov mangler dog stadigvæk at blive vedtaget. Elpriserne afspejler ikke helt udgifterne. Der er ganske vist sket store fremskridt, men den endelige løsning på uenigheden med distributionssystemoperatøren, som er en stor EU-investor, er endnu ikke fundet. Det er nødvendigt for reguleringsmyndighederne energi og strålingsbeskyttelse at være funktionelt uafhængige.

Der er ikke sket nogen fremskridt i bestræbelserne på at harmonisere lovgivningen om direkte og indirekte *beskatning* med den gældende EU-ret. Der kan meldes om visse fremskridt, når det drejer sig om skattemyndighedernes kapacitet til i praksis at yde skatteydernes service og sikre en effektiv revision. Revisions- og undersøgelseskapaciteten er stadig svag med henblik på at bekæmpe skatteunddragelse.

Inden for den *økonomiske og monetære politik* er der sket begrænsede fremskridt. Tilpasningen til den *gældende EU-ret* er mangelfuld, og der er store udsving i forvaltningernes evne til at gennemføre den vedtagne politik. Der er sket pæne fremskridt inden for *statistik*. Ressourcesituationen i det officielle statistiske kontor er dog fortsat svag, og det er nødvendigt at sikre en ligelig repræsentation. Det er vigtigt at sikre, at der afsættes midler til folke- og boligtællingen i 2011. Det er nødvendigt fortsat at gøre en indsats for at forbedre sektorstatistikkerne, navnlig de økonomiske statistikker.

Inden for *socialpolitik og beskæftigelse* er der kun gjort få fremskridt i tilpasningen til den gældende EU-ret. Der er vedtaget en rammelov mod diskrimination, men den er behæftet med nogle store huller, og den støttes ikke af de relevante grupper i civilsamfundet. Treparts- og topartsdialogen mellem arbejdsmarkedets parter er fortsat svag. Det går langsomt med at integrere handicappede og andre socialt udsatte personer.

Der har været et vist fremskridt på området *virksomheds- og industripolitik*. Der er opnået pæne fremskridt i bestræbelserne på at mindske de administrative hindringer og omkostninger for drift af en virksomhed. Der er oprettet nogle nye organer, og der er afsat omfattende ressourcer til driften af dem. Det er imidlertid nødvendigt at afsætte større finansiel støtte til virksomhedsstrategierne og sektoren for små og mellemstore virksomheder.

Der er gjort et vist fremskridt på området *transeuropæiske net*. Landet deltager fortsat aktivt i det sydøsteuropæiske transportobservatorium og energifællesskab. X-korridoren er imidlertid ramt af store forsinkelser.

Der er sket visse spredte fremskridt inden for *regional udvikling og koordinering af strukturfondene*. Der er store forsinkelser i gennemførelsen af det operationelle program for regional udvikling. Det er nødvendigt at udvide den administrative kapacitet i ressortministerierne, især den tekniske ekspertise. Det er desuden nødvendigt at styrke forberedelsen og gennemførelsen af projekter, så det bliver muligt at udnytte de kommende IPA-midler. Generelt befinder tilpasningen til den *gældende EU-ret* sig på et indledende stadie, hvad angår regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenterne.

Der er sket begrænsede fremskridt i forbindelse med reformen af *retsvæsenet* og sikringen af *de grundlæggende rettigheder*, og der er sket visse fremskridt i behandlingen af *korruption*. Domstolsrådet og det statslige anklageråd er nødt til at garantere en høj grad af uafhængighed og upartiskhed i retsvæsenet i praksis. Politiet har ved hjælp af særlige undersøgelsesforanstaltninger gennemført omfattende korruptionsbekæmpende operationer. Det er imidlertid nødvendigt at gøre en større indsats i korruptionssager på højt plan. Det er nødvendigt at sikre en effektiv gennemførelse af den nye lovgivning om interessekonflikter og finansiering af politiske partier. Med hensyn til de grundlæggende rettigheder er de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer generelt på plads, men det er nødvendigt at håndhæve de eksisterende, lovfæstede garantier fuldt ud.

Inden for *retlige anliggender, frihed og sikkerhed* kan der meldes om pæne fremskridt vedrørende asyl, visumpolitik, ydre grænser og Schengen. Stigningen i antallet af asylansøgere i EU i den første tid efter indførelsen af ordningen for visumfritagelse er blevet behandlet. I august og september steg antallet af asylansøgninger imidlertid på ny. Myndighederne er nødt til fortsat at være opmærksom på dette spørgsmål og informere borgerne om deres rettigheder og pligter i forbindelse med visumfrie rejser. Politireformen er fortsat under gennemførelse, og det internationale politisamarbejde er blevet bedre. Det er imidlertid nødvendigt at tage stilling til indenrigsministeriets rolle i udstedelsen af retskendelser, hvilket også gælder den eksterne overvågningsmekanisme og dens effektivitet.

Der kan meldes om visse fremskridt inden for *videnskabs- og forskningsområdet*. Deltagelsen i EU's syvende forskningsrammeprogram er øget. Inden for *undervisning, uddannelse, ungdom og kultur* er der gjort visse fremskridt i tilpasningen til den gældende EU-ret. Administrationen er imidlertid stadig ringe, når det drejer sig om programmerne for Livslang Læring og Aktive Unge.

På miljøområdet er der sket yderligere fremskridt. Der er sket fremskridt i tilpasningen af den nationale lovgivning, især inden for luftkvalitet og affaldssektoren. Det er imidlertid nødvendigt at øge bestræbelserne betydeligt på at tilpasse lovgivningen efter den gældende EU-ret inden for vandsektoren. Der er brug for en betragtelig udvidelse af den administrative kapacitet og investeringerne. Der er sket visse fremskridt på området *forbruger- og sundhedsbeskyttelse*. På området for folkesundhed er der sket pæne fremskridt inden for tobakskontrol.

Der er gjort visse fremskridt inden for *toldunionen*, navnlig med hensyn til den administrative og operationelle kapacitet. Toldlovgivningens tilpasning efter den gældende EU-ret er nået langt, når der ses bort fra transit. Toldvæsenets administrative evne til at gennemføre lovgivning og bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet og korruption bør styrkes.

Der er sket fremskridt på området for *forbindelser udadtil*, navnlig hvad angår den fælles handelspolitik. Der er sket fremskridt inden for *udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken*. Landet har tilpasset sig de fleste EU-erklæringer og fælles holdninger og har vist fortsat vilje

til deltagelse i FSFP-operationer. Der er brug for en vedvarende indsats for at mindske antallet af ulovlige våben.

Der er sket visse fremskridt med hensyn til *finanskontrol*. Statens revisionsorgan (SAO) har fået sin funktionelle og finansielle uafhængighed styrket; men det mangler en forankring i forfatningen. Det er nødvendigt at gøre en indsats for at indføre forvaltnings- og kontrolordninger for det finansielle område. Hvad angår *finans- og budgetbestemmelserne*, er der sket et vist fremskridt med henblik på en forbedring af den operationelle kapacitet hos told- og skattemyndighederne og i statens statistiske kontor. Det er nødvendigt at gøre en yderligere indsats for at bekæmpe told- og momssvig.

Bosnien-Hercegovina

I Bosnien-Hercegovina har fremskridtene været begrænsede, hvad angår opfyldelsen af de **politiske kriterier**. Der er sket visse fremskridt på retsstatsområdet, bl.a. med hensyn til grænseforvaltning og migrationspolitik, takket være en række reformer, hvis formål var at opfylde kravene til en visumliberalisering. Der er også taget en række vigtige skridt til at fremme forsoning og samarbejde i regionen, bl.a. vedrørende flygtninges tilbagevenden. På trods af dette har reformarbejdet generelt ikke været tilfredsstillende, og indenrigspolitisk var stemningen i perioden op til valget præget af nationalistiske udtalelser. De politiske ledere har ikke en fælles vision for landets ledelse, hvilket blokerer for vigtige EU-relaterede reformer og hæmmer en yderligere tilnærmelse til EU.

Parlamentsvalget blev af OSCE/ODIHR vurderet til grundlæggende at overholde de internationale standarder for demokratiske valg. Valget blev dog endnu en gang afholdt med de begrænsninger for valgretten, som blev indført med Dayton/Paris-fredsftalen, og som vedrører etnisk tilhørsforhold og bopæl. Det er et vigtigt element i interimsaftalen, at de demokratiske principper og retten til ligebehandling uden diskrimination overholdes, således som det er fastsat i den europæiske menneskerettighedskonvention. Forsinkelserne i harmoniseringen af forfatningen med den europæiske menneskerettighedskonvention, som kræves i henhold til Menneskerettighedsdomstolens kendelse fra december 2009 i sagen Sejdić-Finci mod Bosnien-Hercegovina, giver stadig anledning til fundamental bekymring.

Angående de internationale forpligtelser er det vigtigt, at der gøres fremskridt med hensyn til at overholde de betingelser, der er fastlagt for, at den højtstående repræsentants kontor⁵ kan lukkes. Bosnien-Hercegovinas regeringssystem er fortsat baseret på international tilstedeværelse. Landet har gjort meget få fremskridt i bestræbelserne på at overholde kravene til lukningen af den højtstående repræsentants kontor. Blandt kravene kan primært nævnes fordeling af ejendom mellem stat og andre myndighedsniveauer, spørgsmålet om forsvarets ejendom og opfyldelse af forpligtelserne vedrørende Brčkos endelige tilhørsforhold. Men som forudsætning for at kunne løse alle disse problemer er det et krav, at der skabes et stabilt og konstruktivt politisk miljø i landet.

⁵ Der er fem mål: 1) en acceptabel og bæredygtig løsning på spørgsmålet om fordeling af ejendom mellem staten og andre myndighedsniveauer, 2) acceptabel og holdbar løsning vedrørende forsvarets ejendom, 3) en endelig afgørelse af spørgsmålet om Brčkos tilhørsforhold, 4) finanspolitisk bæredygtighed, og 5) befæstelse af retsstaten (som demonstreret ved vedtagelsen af en national strategi for krigsforbrydelser, en udlændinge- og asyllov og en national strategi for reform af retsvæsenet) såvel som to specifikke betingelser: 1) undertegnelse af en stabiliserings- og associeringsaftale og 2) stabile politiske forhold.

Med hensyn til *demokrati og retsstat* er der sket få fremskridt i retning af en forfatningsreform og oprettelsen af velfungerende og effektive institutionsstrukturer. Ministerrådet har vedtaget en handlingsplan med henblik på gennemførelse af Menneskerettighedsdomstolens afgørelse, men uden resultat.

Forekomsten af etnisk orienterede hensyn har fortsat haft negativ indflydelse på de udøvende og lovgivende organer på statsniveau. *Parlamentets* administrative kapacitet er blevet bedre, men koordineringen med ministerrådet og de enkelte entiteter er stadig dårlig. De statslige institutioner på forskellige niveauer påvirkes stadig i deres arbejde af den spredte ukoordinerede politiske beslutningstagning. Der er taget skridt til at forbedre den administrative kapacitet gennem udnævnelse af flere embedsmænd på højt niveau, bl.a. i direktoratet for europæiske integration. Flere andre vigtige stillinger er imidlertid endnu ikke besat. Den statslige lov om folketælling, som er en forudsætning for fremskridt i EUDagsordenen og landets sociale og økonomiske udvikling, er stadig ikke vedtaget, men det haster.

Der er sket få fremskridt inden for den *offentlige administration*, hvor der foreligger en reformstrategi, som dog kun gennemføres langsomt. Koordineringen mellem de forskellige forvaltninger er fortsat dårlig. Der er fortsat brug for en vedvarende indsats for at undgå politisk indblanding og begrænse den rolle, som de politiske familier spiller i forbindelse med udnævnelser. Det er desuden nødvendigt i højere grad at være opmærksom på, at der skal udvikles et professionelt, ansvarligt, åbent og effektivt embedsværk, som er baseret på fortjeneste og kompetencer. Der findes en enkelt ombudsmand på statsniveau, men på grund af budgetproblemer er han mindre effektiv, hvilket der bør ses på.

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænset fremskridt med at forbedre *retsvæsenet*. Der er vedtaget en ny lov om strafferetspleje, men ophobningen af sager er kun blevet reduceret lidt. Gennemførelsen af reformstrategien for retsvæsenet og strategien for krigsforbrydelser har været beskeden. Den komplekse lovgivning, det fragmenterede retssystem og manglen på ét budget er fortsat en væsentlig hindring for at skabe et uafhængigt retsvæsen. Den Høje Repræsentant forlængede mandaterne for de internationale dommere og anklagere, der arbejder med krigsforbrydelser, eftersom myndighederne ikke var i stand til at nå en aftale. Den statslige domstols retsforfølgning af krigsforbrydelser har fortsat været tilfredsstillende, men den bør forbedres i entiteterne og kantonerne.

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænset fremskridt med at bekæmpe *korruption*, som stadig er et alvorligt og udbredt problem på mange områder. Man er begyndt at gennemføre en strategi og handlingsplan for bedrageribekæmpelse. Der er oprettet et agentur, som har ansvaret for at føre tilsyn med gennemførelsen, og der er udnævnt en fungerende direktør. Der er gjort et vist fremskridt med opfyldelsen af de anbefalinger, der blev fremsat af Sammenslutningen af Stater mod Korruption (GRECO). Den retlige opfølgning af korruptionssager er stadig langsom, og der er kun i et begrænset antal sager på højt plan blevet anlagt sag. Det giver stadig anledning til bekymring, at lovgennemførelsen er utilstrækkelig, og at der er koordineringsproblemer mellem de forskellige entiteter. Bosnien-Hercegovina må vise større vilje til at gøre en indsats mod korruption.

Der er gjort begrænsede fremskridt med *menneskerettigheder og beskyttelse af mindretal*. Bosnien-Hercegovina har ratificeret de vigtigste internationale menneskerettighedskonventioner, men der må gøres en vedvarende indsats for at sikre en bedre gennemførelse. Håndhævelsen af nationale domstolsafgørelser, herunder afgørelser truffet af Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol, skal styrkes.

Borgerlige og politiske rettigheder respekteres stort set. Der er sket et vist fremskridt i bestræbelserne på at ensrette de strafferetlige sanktioner i hele landet. Rammeloven om gratis retshjælp, som er nødvendig af hensyn til den europæiske menneskerettighedskonvention, er ikke vedtaget. Det er nødvendigt at garantere retsbeskyttelsen i civile og strafferetlige sager. Forholdene i *fængslerne* er blevet bedre, men overbefolkning og *mishandling* af de indsatte giver stadig anledning til bekymring.

Statens og entiteternes forfatning garanterer *ytrings- og pressefrihed, forsamlings- og foreningsfrihed og trosfrihed*. Men den eksisterende lovgivning er dog ikke fuldt gennemført. Det politiske pres på medierne er steget med deraf følgende etnisk forskelsbehandling. Antallet af sager, hvor journalister er blevet truet, er også steget. Reformen af den offentlige radio- og tv-virksomhed er blevet forsinket. Kommunikationstilsynsmyndigheden trues fortsat på sin uafhængighed. Regeringerne i de forskellige entiteter har vedtaget samarbejdsaftaler med *civilsamfundet*. Der er dog fortsat brug for en indsats for at styrke dialogen med civilsamfundet og støtte civilsamfundets udvikling.

Der er kun gjort få fremskridt på området *økonomiske og sociale rettigheder*. Rettighederne er omfattet af den eksisterende lovgivning, men der er fortsat forskelle, og gennemførelsen er stadig dårlig. Der er indført en omfattende antidiskriminationslov på statsplan, men dens anvendelsesområde er begrænset. Beskyttelsen af *kvinder* mod alle former for vold skal forbedres, hvilket også gælder social beskyttelse af *børn*. Socialsikringsordningen, som især er rettighedsbaseret, har negativ virkning for forholdene for *udsatte grupper*, herunder psykisk handicappede. Dialogen mellem arbejdsmarkedets parter og udøvelsen af arbejdstagerrettigheder hindres af den manglende anerkendelse af arbejdsmarkedets parter på statsniveau og en usammenhængende lovramme.

Der er sket nogen fremskridt med hensyn til *overholdelse og beskyttelse af mindretalsrettigheder og kulturelle rettigheder*⁶. Hvad angår forbindelserne mellem de etniske befolkningsgrupper, så er antallet af blandede skoler ("to skoler under et tag") faldet, og et fælles niårigt undervisningsforløb er indført i de fleste skoler. Det er dog fortsat et problem, at skolerne opdeler børnene efter etnisk tilhørsforhold. På trods af flere finansielle ressourcer til gennemførelse af *romastrategien* lever dette mindretal stadig under meget vanskelige kår og udsættes fortsat for diskrimination. Da romaerne ikke er optaget i fødselsregistret, berøves de fortsat deres grundlæggende sociale og økonomiske rettigheder. Det er nødvendigt fortsat at gøre en indsats for at forbedre gennemførelsen af loven om nationale mindretal.

Der er opnået visse fremskridt for *flygtninge og internt fordrevne personer*. Der er endnu ikke vedtaget en landsdækkende strategi, som skal understøtte tilbagevendningsprocessen og sikre, at kapitel VII til Dayton-Paris-freds aftalen gennemføres. Der er imidlertid sket mindre fremskridt med hensyn til at integrere de tilbagevendte på lokalt plan og skabe en holdbar situation for dem.

Med hensyn til *regionale spørgsmål og internationale forpligtelser* har man arbejdet videre med gennemførelsen af Dayton-Paris-freds aftalen. Samarbejdet med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende det tidligere Jugoslavien er stadig tilfredsstillende. I perioden op til valget udfordrede Republika Srpska imidlertid ofte landets territoriale

⁶ Ifølge loven om beskyttelse af individuelle rettigheder for medlemmer af nationale mindretal er der 17 nationale mindretal i Bosnien-Hercegovina. De tre store befolkningsgrupper, dvs. bosniakker, kroater og serbere, udgør ikke nationale mindretal.

integritet. De politiske ledere for Republika Srpska er desuden fortsat med gennem deres udtalelser at benægte alvoren af massakrerne på civilbefolkningen under krigen.

Samarbejdet mellem domstole og anklagere fra Bosnien-Hercegovina, Kroatien og Serbien er blevet bedre. Der er undertegnet bilaterale aftaler om gensidig anerkendelse og håndhævelse af domstolsafgørelser i straffesager. Der er brug for en yderligere udvidelse af kapaciteten til at behandle krigsforbrydelser, især i kantonerne og ved distriktsdomstolene, og med henblik på at skaffe passende finansielle ressourcer. Regionalt samarbejde og passende vidnebeskyttelse er afgørende i denne sammenhæng.

Hvad angår Den Internationale Straffedomstol, er den bilaterale immunitetsaftale med USA ikke på linje med EU's fælles holdninger og EU's retningslinjer. Landet er nødt til at tilpasse sig EU's holdning.

Det ministermøde, der blev afholdt i Beograd i marts 2010, satte nyt skub i Sarajevo-processen. Det bragte Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro og Serbien sammen, og de aftalte at arbejde sammen om en udredning af flygtningestatistikkerne. Landene forpligtede sig også til at stræbe efter en løsning på en række udestående problemer inden årets udgang.

Bosnien-Hercegovina har fortsat deltaget aktivt i det regionale samarbejde, herunder den sydøsteuropæiske samarbejdsproces (SEECP), det regionale samarbejdsråd (RCC) og den centraleuropæiske frihandelsaftale (CEFTA). Bosnien-Hercegovinas forbindelser med naboerne er takket være nogle vigtige regionale initiativer om fremme af forsoningen blevet udviklet yderligere. Der er imidlertid ikke fundet nogen løsning på flere problemer vedrørende grænserne til nabolandene. Indehaverne af kosovoske pas har stadig svært ved at få visum, hvis de skal deltage i regionale møder i Bosnien-Hercegovina.

Der har i 2010 været en beskeden fremgang i Bosnien-Hercegovinas **økonomi**, som i 2009 var præget af recession. Fremgangen skyldes hovedsagelig den eksterne efterspørgsel. Arbejdsløsheden er fortsat meget høj. Skattesituationen blev markant dårligere i 2009, da de offentlige finanser kom under stærkt pres på grund af faldende indtægter og store udgiftsforpligtelser. Der var stadig ikke lige stor opbakning til strukturreformerne og sikringen af sunde offentlige finanser forskellige steder i landet. Der er for nylig på grund af budgetuligevægte og pres fra IMF-programmet blevet vedtaget visse skattemæssige og strukturelle reformforanstaltninger. Budgetterne er imidlertid stadig ikke selv bærende, og kvaliteten af de offentlige finanser er stadig svag.

Hvad angår de **økonomiske kriterier**, er der ikke sket væsentlig yderligere udvikling i Bosnien-Hercegovinas forsøg på at blive en fungerende markedsøkonomi. Yderligere omfattende reformbestrebelse må fortsættes beslutsomt for at sætte landet i stand til at modstå konkurrencepresset og markedskræfterne i EU på længere sigt.

Gennemførelsen af stand by-ordningen med Den Internationale Valutafond har i det store og hele været tilfredsstillende. Den finansielle og monetære stabilitet blev opretholdt. Der var fortsat en høj grad af pålidelighed forbundet med currency board-ordningen. Tilliden til de lokale banker er blevet genskabt, og de enkelte husholdninger sætter atter deres opsparede penge ind i bankerne i 2010. I første halvår af 2010 var der en mindre stigning i industriproduktionen. Inflationen var især på grund af den internationale prisudvikling atter stigende, men dog beskeden i begyndelsen af 2010. På grund af dårlige eksporttal er balancerne over for udlandet blevet dårligere. Der kan meldes om visse begrænsede forbedringer af erhvervsmiljøet, især med hensyn til virksomhedsregistrering.

Skattesituationen i Bosnien-Hercegovina er imidlertid fortsat vanskelig, især på føderalt plan. Opbakningen til den aftalte skattejustering og de strukturelle reformforanstaltninger og gennemførelsen heraf var ikke lige stor over alt i landet. Situationen for de offentlige finanser er fortsat dårlig, og de løbende udgifter udgør en stor andel af BNP. Der blev ikke gjort nogen fremskridt i privatiseringen, omstruktureringen af offentlige virksomheder og liberaliseringen af netværksindustrier. Forbedringen af infrastrukturen er fortsat, men i et lavt tempo. Eftersom de indenlandske vækstmuligheder ikke blev korrekt udnyttet, var produktionskapaciteten og erhvervslivets konkurrenceevne fortsat lav. Strukturelle stivheder som f.eks. høje arbejdsmarkedsbidrag og lav fleksibilitet i arbejdsstyrken hæmmer fortsat jobskabelsen og erhvervsfrekvensen. Store og dårligt målrettede overførselsindkomster virker ikke fremmende for lysten til at tage arbejde, hvilket understreger behovet for en reform af socialsikringssystemet. Arbejdsløsheden er fortsat meget høj, og den uformelle sektor er stadig et stort problem. Erhvervsmiljøet påvirkes af manglende effektivitet i forvaltningen og en svag retsstat.

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænset fremskridt med at få tilpasset lovgivningen og politikkerne til **europæiske standarder**. Der er sket nogen fremskridt inden for områder som fri bevægelighed for kapital, intellektuel ejendomsret, uddannelse og forskning, transport, finanskontrol og en række forhold vedrørende retlige anliggender, frihed og sikkerhed. Der er fortsat brug for en særlig indsats vedrørende fri bevægelighed for varer, personer og tjenesteydelser, told og skat, konkurrence og statsstøtte, offentlige indkøb, beskæftigelse og socialpolitik, landbrug og fiskeri, miljø, energi og informationssamfundet og medier.

Generelt betragtet har gennemførelsen af interimsaftalen været ujævn. Landet har brudt interimsaftalen, eftersom det ikke har overholdt den europæiske menneskerettighedskonvention vedrørende retten til ligebehandling uden forskelsbehandling⁷, og det ikke har oprettet en statsstøttemyndighed. Der kræves en yderligere styrkelse af den administrative kapacitet for at kunne fremvise tilfredsstillende beviser for gennemførelsen af stabilitets- og associeringsaftalen.

Bosnien-Hercegovina har gjort visse fremskridt på området *det indre marked*. Hvad angår *den frie bevægelighed for varer*, er der sket beskedne fremskridt i forberedelserne. Der er gjort visse fremskridt inden for forbrugerbeskyttelse. Der er behov for en vedvarende indsats for at tilnærme lovgivningen til EU-retten og for at udvikle den nødvendige administrative kapacitet.

Der er gjort begrænsede fremskridt inden for *fri bevægelighed for personer og tjenesteydelser og etableringsretten* og med hensyn til oprettelsen af et sammenhængende økonomisk område. Der er fortsat behov for en yderligere forenkling af domstolsprocedurer og virksomhedsregistrering.

Der er sket visse fremskridt inden for *frie kapitalbevægelser*. Det er vigtigt, at der sker en yderligere tilpasning til den *gældende EU-ret* for at sikre, at kapitalmarkederne fungerer korrekt i Bosnien-Hercegovina. Der kan meldes om beskedne fremskridt inden for områderne *told og skat*.

⁷ Artikel 14 sammenholdt med artikel 3 i protokol nr. 1 til den europæiske menneskerettighedskonvention, som indeholder et forbud mod forskelsbehandling med hensyn til retten til frie valg; og artikel 1 i protokol nr. 12 til den europæiske menneskerettighedskonvention, hvori retten til lige behandling uden forskelsbehandling fastsættes.

Bosnien-Hercegovina har gjort visse fremskridt med hensyn til håndhævelsen af *konkurrencebestemmelserne*. Der er imidlertid ikke sket nogen fremskridt inden for statsstøtte, eftersom der ikke er oprettet nogen statsstøttemyndighed. Der er kun gjort begrænsede fremskridt inden for *offentlige indkøb*. Der er gjort visse fremskridt i arbejdet med at vedtage en lovgivning om *intellektuel ejendomsret*.

Der er gjort få fremskridt med *social- og beskæftigelsespolitikken* og med folkesundhedspolitikken. Der er ved at blive udarbejdet nogle strategiske dokumenter gældende for hele landet, men lovgivningen og politikkerne er fortsat usammenhængende. Der er sket pæne fremskridt inden for forskning. Inden for *uddannelse og kultur* er rammelovene og strategierne på plads, men de er ikke gennemført. Der forhandles stadig om optagelse i *Verdenshandelsorganisationen*, men processen er endnu ikke afsluttet.

Bosnien-Hercegovina har gjort nogle begrænsede fremskridt med hensyn til overholdelse af de europæiske standarder inden for flere *sektorpolitikker*. Inden for *erhvervsområdet og området for små og mellemstore virksomheder* er arbejdet fortsat i den indledende fase. Der mangler fortsat at blive udarbejdet en omfattende erhvervsstrategi, og den landsdækkende udviklingsstrategi for små og mellemstore virksomheder mangler at blive gennemført. Fremskridtene har været få inden for *landbrug og udvikling af landdistrikter*, fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og plantesundhed og fiskeri. Der er vedtaget gennemførelsesbestemmelser, men der er til gengæld ikke sket noget med hensyn til oprettelse af et landsdækkende landbrugsministerium. En utilstrækkelig gennemførelse af den nationale lovgivning vedrørende dyrevelfærd, fødevarerikkerhed og plantesundhed hindrer, at Bosnien-Hercegovina kan overholde EU-standarder.

Bosnien-Hercegovinas forberedelser på *miljøområdet* og vedrørende klimaforandringer befinder sig fortsat på et indledende stadie. Der er brug for en harmoniseret lovramme vedrørende miljøbeskyttelse og et landsdækkende miljøagentur. Bosnien-Hercegovina har gjort spredte fremskridt i *transportsektoren*. Det transeuropæiske transportnet, jernbanenettet og de indre vandveje har gennemgået en vis udvikling, mens udviklingen har været begrænset inden for vejsektoren. Forbedringen af transportinfrastrukturen lader stadig vente på sig. Forberedelserne på *energiområdet* er ikke nået særlig langt. Som part i traktaten om et energifællesskab er Bosnien-Hercegovina nødt til at gennemføre EU's relevante energilovgivning. For at sikre forsyningssikkerheden for elektricitet er det nødvendigt at oprette et velfungerende transmissionsselskab på landsplan og at vedtage en omfattende energistrategi.

Der er sket begrænsede fremskridt på området for *informationssamfund og medier*. Der er endnu ikke sket en harmonisering af lovgrundlaget for offentlig radio- og tv-virksomhed. Det giver fortsat anledning til alvorlig bekymring, at der stadig er problemer med kommunikationstilsynsmyndighedens uafhængighed, og at det går langsomt med at reformere den offentlige radio- og tv-virksomhed.

Der kan rapporteres om et vist fremskridt inden for *finanskontrol*. Intern revision er under indførelse, men der kræves en yderligere udbygning af de finansielle management- og kontrolsystemer. Det er stadig nødvendigt at sikre, at den eksterne revision er uafhængig. Der er gjort visse fremskridt på det *statistiske område* vedrørende klassifikationer og registre. Den nationale lov om folke- og husstandstælling er imidlertid ikke blevet vedtaget. Det er nødvendigt at forbedre statistikkerne om nationalregnskaber, økonomisk virksomhed og landbrug. Samarbejdet mellem landets statistiske kontorer på stats- og entitetsniveau er stadig utilstrækkeligt.

På området *retlige anliggender, frihed og sikkerhed* er der gjort fremskridt på de forskellige områder, om end ikke lige jævnt overalt. I forbindelse med dialogen om en visumliberalisering er der taget skridt til at overholde benchmarkene i køreplanen. Inden for visumpolitikken er der fortsat blevet taget stilling til de prioriterede punkter. Der udstedes biometriske pas. Aftalen om en visumlempelse mellem EU og Bosnien-Hercegovina og aftalen om tilbagetagelse gennemføres fortsat uden problemer.

Landet har gjort fremskridt i forberedelserne inden for *grænseforvaltning, asyl og migration*. Ordningen for asyl og international beskyttelse, tilsynet med migrationsstrømmene og samarbejdet mellem de forskellige agenturer er blevet bedre. Det er dog nødvendigt at udbygge infrastrukturen på visse grænseovergangssteder. Der er gjort begrænsede fremskridt inden for forebyggelse af hvidvaskning af penge. Der kræves en yderligere indsats, bl.a. med hensyn til håndhævelse af retsbestemmelser. Der er sket visse fremskridt i *narkotikabekæmpelsen*. Men kampen mod narkohandel, som stadig er et alvorligt problem, hæmmes af, at der ikke er nogen effektiv opfølgning i retssammenhæng.

Bosnien-Hercegovinas forberedelser på *politiovrådet* skrider fremad, omend ikke lige jævnt overalt. Opsplitningen af Bosnien-Hercegovinas politistyrker står fortsat i vejen for ønsket om effektivitet, resultater, samarbejde og informationsudveksling. *Bekæmpelsen af den organiserede kriminalitet* er stadig ikke tilstrækkelig, hvilket skyldes, at der ikke er nogen sammenhæng i institutionsopbygningen. Den organiserede kriminalitet er et område, som stadig giver anledning til alvorlig bekymring, og som påvirker retsstaten og erhvervsmiljøet. Der er gjort visse fremskridt i bekæmpelsen af *menneskehandel*, nemlig hvad angår identifikation af ofre. Der er brug for en yderligere indsats for at forbedre støtten til ofre og vidnebeskyttelsen. Bosnien-Hercegovina har indledt *terrorbekæmpelsen* med at vedtage en omfattende strategi.

Hvad angår *beskyttelsen af personoplysninger*, er forberedelserne med henblik på at sikre beskyttelsen af personoplysninger fortsat, men der kræves en yderligere indsats til fordel for retshåndhævelsen. Det er helt afgørende, at beskyttelsen af personoplysninger i Bosnien-Hercegovina fungerer godt, hvis landet skal kunne indgå aftaler med Europol og Eurojust.

Serbien

Serbien har gjort fremskridt i retning af at opfylde de **politiske kriterier**. Serbien søgte om EU-medlemskab i december 2009. Interimsaftalen trådte i kraft i februar 2010, og Serbien har gjort yderligere fremskridt i bestræbelserne på at overholde kravene i stabiliserings- og associeringsaftalen. Ratificeringen af stabiliserings- og associeringsaftalen blev indledt i juni 2010. Reformen af retsvæsenet er fortsat, men proceduren for genudnævnelse af dommere og anklagere har været præget af store mangler. På trods af at Serbien aktivt samarbejder med Det Internationale Krigsforbrydertribunal for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY), er de sidste to personer, som efterlyses af ICTY, Ratko Mladić og Goran Hadžić, stadig på fri fod.

FN's generalforsamling vedtog den 9. september en fælles resolution, som var fremlagt af Serbien med EU som medforslagsstiller, og som fulgte op på Den Internationale Domstols vejledende udtalelse om Kosovo. Resolutionen anerkendte indholdet af Den Internationale Domstols vejledende udtalelse og noterede med tilfredshed, at Den Europæiske Union var rede til at fremme en dialog mellem parterne; dialogprocessen ville i sig selv være en faktor for fred, sikkerhed og stabilitet i regionen, og formålet med dialogen ville være at fremme samarbejde, opnå fremskridt i tilnærmelserne til Den Europæiske Union og forbedre

befolkningens livsbetingelser. Der kræves en målbevidst indsats af alle parter for at inddrage de regionale fora og få dem til at fungere effektivt.

Demokrati og retsstat er blevet styrket yderligere. Der er sket fremskridt i bestræbelserne på at gennemføre de nye forfatningsbestemmelser som f.eks. bestemmelserne om Vojvodinas status. Der kræves en yderligere indsats for at sikre, at visse forfatningsbestemmelser stemmer overens med de europæiske standarder, navnlig på retsområdet.

Der er taget yderligere skridt til at forbedre den måde, hvorpå parlamentet fungerer, og der er således vedtaget en ny lov om nationalforsamlingen og en ny forretningsorden. Der er imidlertid brug for yderligere bestræbelser på at forbedre kvaliteten af lovgivningsarbejdet. Lovgivningen om afholdelse af valg skal ændres, så den er i fuld overensstemmelse med europæisk standard.

Koalitionsregeringen har været stabil, og den har fortsat udvist stor enighed om, at EU-integrationen er en strategisk prioritet. Det er imidlertid nødvendigt at gøre arbejdet med at forberede og gennemføre ny lovgivning mere effektiv.

Kapaciteten i den *offentlige forvaltning* er generelt god, men reformerne på dette område skrider kun langsomt frem og i et ujævnt tempo. Der kræves en klarere vilje til at respektere mandatet om, at reguleringsorganerne skal være uafhængige, og at de skal forsynes med passende ressourcer.

Der er sket pæne fremskridt i arbejdet med at vedtage en lovgivning om civilt tilsyn med sikkerhedsstyrkerne og gennemførelse af forfatningssikrede rettigheder. Det civile tilsyn, herunder det tilsyn, som foretages af det relevante parlamentsudvalg, skal imidlertid styrkes.

Serbien har videreført reformen af *retsvæsenet* med en procedure for genudnævnelse af alle dommere og anklagere, og der er indført et nyt netværk af domstole. Genudnævnelsesproceduren var imidlertid behæftet med store mangler, og den var ikke gennemskuelig. De to ansvarlige råd var midlertidigt nedsat og anvendte ikke objektive kriterier. Dommere og anklagere blev ikke hørt under proceduren og modtog ikke en ordentlig forklaring på beslutningerne. Det sætter spørgsmålstejn ved retsvæsenets uafhængighed og kan afstedkomme politisk indblanding. De to råd er endnu ikke valgt i deres endelige sammensætning. Den store ophobning af uafgjorte sager giver stadig anledning til bekymring. Generelt overholder Serbiens retsvæsen kun delvist de fastsatte prioriteringer.

Der er sket yderligere fremskridt i bekæmpelsen af korruption, og agenturet for korruptionsbekæmpelse indledte sit virke i januar 2010. Et flertal af de offentligt ansatte har som krævet indleveret formueerklæringer til det nye agentur. Men korruption er stadig vidt udbredt på mange områder og udgør fortsat et alvorligt problem. Da lovgivningen ikke er fornyet, er kontrollen med finansieringen af politiske partier og valgkampagner stadig svag. Agenturet for korruptionsbekæmpelse har endnu ikke fremlagt resultaterne af gennemgangen af formueerklæringerne, og det mangler at bevise, at det udfører sin rolle effektivt. Antallet af sager, især på højt plan, som ender med domfældelse, er fortsat lavt. Offentlige indkøb, privatisering og offentlige udgifter er områder, der stadig giver anledning til bekymring. Det er nødvendigt at øge beskyttelsen af whistleblowers.

Den nødvendige lovgivning om *menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse* er på plads. Forfatningen sikrer *civile og politiske rettigheder*, som i det store og hele respekteres, men de håndhæves endnu ikke fuldt ud. Det kræves dog fortsat, at den tilhørende lovgivning i højere grad overholder europæisk standard.

Der er kun sket få fremskridt, hvad angår *forebyggelse af tortur, mishandling og straffrihed*, og der meldes fortsat om en række sager. Generelt er der adgang til en *retfærdig rettergang*. Der mangler dog stadig både lovgivning og midler, som kan sikre en mere effektiv ordning for gratis retshjælp. I reformen af *fængselsvæsenet* er der kun sket få fremskridt i Serbien. Der er vedtaget en strategi, som skal forhindre overbefolkning af fængslerne, men dårlige fængselsforhold giver stadig anledning til bekymring.

Ytringsfriheden er beskyttet både i forfatningen og i lovgivningen. Det er sikret i lovgivningen, at *medierne* kan fungere frit. Ikke desto mindre forekommer der stadig tilfælde af hadefulde udtalelser, trusler og angreb på især journalister. *Forsamlings- og foreningsfriheden* er sikret i forfatningen og overholdes generelt.

Civilsamfundets organisationer har fortsat været aktive i det sociale, økonomiske og politiske liv i Serbien og har fortsat stor betydning for at fremme de demokratiske værdier. Der blev for nylig oprettet en kontor for samarbejde med civilsamfundet.

Forfatningen indeholder de nødvendige garantier for *religionsfrihed*. Forbindelserne mellem de forskellige trosretninger er blevet bedre. Manglen på åbenhed og sammenhæng i registreringsprocessen er imidlertid fortsat en stor hindring for, at nogle mindre religiøse grupperinger frit kan udøve deres rettigheder.

Lovgivningen om beskyttelse af *sociale og økonomiske rettigheder* er alt i alt på plads. Det er nødvendigt at udvide beskyttelsen af kvinder og børn mod vold. Der er vedtaget en lov om ligestilling mellem kønnene med det formål at forbedre *kvindernes* stilling. Der følges imidlertid stadig ikke tilstrækkeligt op på sager om vold i hjemmet. Hvad angår *børns rettigheder*, er der sket fremskridt med hensyn til beskyttelse af børn mod misbrug og forsømmelse. Lovgivningen om forbud mod enhver form for *diskrimination* på arbejdspladsen og indførelse af en mekanisme til beskyttelse mod diskrimination er på plads. Men i praksis foregår der stadig diskrimination, især over for romaer, lesbiske, bøsser, bi- og transseksuelle, kvinder, nationale mindretal og handicappede.

Der er ikke sket nogen fremskridt med hensyn til ejendomsret, da der stadig ikke findes noget passende retsgrundlag for tilbagegivelse af ejendom.

Lovgivningen om *overholdelse og beskyttelse af mindretalsrettigheder* og kulturelle rettigheder er på plads. I juni 2010 blev der afholdt valg til de 19 nationale mindretalsråd, og valgene var generelt godt tilrettelagt. Rådene skal nu til at fungere i praksis.

Situationen mellem de forskellige etniske befolkningsgrupper i *Vojvodina* har været stabil. Arbejdet med at gennemføre den nyligt fastlagte status og loven om afgrænsning af kompetencer, som giver provinsen et udvidet selvstyre, når det drejer sig om lokal finansiering og økonomisk udvikling, er blevet indledt. Der skal vedtages yderligere lovgivning. Situationen i det *sydlige Serbien* er generelt stabil, men anspændt. Der er generelt blevet færre sammenstød mellem de etniske grupper og i den muslimske befolkningsgruppe i Sandžak. Der er dog stadig spændinger især mellem de to islamiske organisationer og i forbindelse med oprettelsen af det nationale mindretalsråd for bosniakker.

Der er sket visse fremskridt i forbindelse med spørgsmålet om *flygtninges og internt fordrevnes* status, men der kræves fortsat en væsentlig indsats. På trods af at der på en række områder er sket en positiv udvikling, så lever de fleste romaer fortsat i dyb fattigdom. De er også udsat for diskrimination, især med hensyn til adgang til uddannelse, socialbeskyttelse, sundhedsydelser, beskæftigelse og passende boligforhold.

Med hensyn til *regionale spørgsmål og internationale forpligtelser* har Serbien indtaget en konstruktiv holdning i forhold til udviklingen i Bosnien-Hercegovina. I den seneste rapport til FN's sikkerhedsråd bemærkede anklageren ved Det Internationale Krigsforbrydertribunal for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY), at Serbien har besvaret henvendelser fra anklagerens kontor om adgang til dokumenter, arkiver og vidner rettidigt og på passende måde, og at ingen henvendelser er forblevet ubesvaret. Han understregede desuden, at de operationelle tjenester, som står for eftersøgningen af efterlyste personer, havde optrådt professionelt og med overbevisning. Han fremsatte dog en række operationelle anbefalinger. Til trods for Serbiens aktive samarbejde med ICTY, så er de to sidste personer, som er på flugt fra ICTY, stadig ikke pågrebet. Fuldt samarbejde med ICTY er stadig afgørende for EU-medlemskab, således som det fremgår af Rådets konklusioner af 25. oktober 2010.

Der er etableret et godt samarbejde med EULEX om krigsforbrydelser i Kosovo. Der er dog stadig i forhold til visse lande i regionen problemer med udlevering og anerkendelse af domme.

Det ministermøde, der blev afholdt i Beograd i marts 2010 på Serbiens initiativ, satte nyt skub i Sarajevo-processen. Det bragte Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro og Serbien sammen, og de aftalte alle at arbejde sammen om en udredning af især flygtningestatistikkerne og de resterende uafgjorte problemer. Landene forpligtede sig også til at stræbe efter en løsning på en række udestående problemer inden årets udgang.

Serbien har fortsat deltaget aktivt i regionale initiativer som f.eks. den sydøsteuropæiske samarbejdsproces, Det Regionale Samarbejdsråd og den centraleuropæiske frihandelsaftale. Serbien varetog formandskabet for den centraleuropæiske frihandelsaftale i 2010. Landet har aktivt deltaget i forberedelserne af den kommende Donau-strategi. Serbien har gjort væsentlige fremskridt i de bilaterale forbindelser med de øvrige udvidelseslande, herunder især Kroatien og Bosnien-Hercegovina, og det har fortsat gode forbindelser til de nabolande, som er medlem af EU. Der er i forbindelse med samarbejdet i straffesager blevet indgået en udleveringsaftale med Kroatien. Det regionale samarbejde lider imidlertid under, at der ikke er indgået en aftale mellem Serbien og Kosovo om Kosovos deltagelse i regionale møder. Det er nødvendigt, at der så hurtigt som muligt findes en acceptabel og varig løsning på spørgsmålet om Serbiens og Kosovos deltagelse i regionale fora. Det er afgørende for et inklusivt og velfungerende regionalt samarbejde. Serbien anerkender stadig ikke Kosovos toldstempler, som er blevet meddelt af UNMIK. Serbien har opretholdt parallelle strukturer i Kosovo og har afholdt parallelle suppleringsvalg på kommunalt plan.

Efter en omfattende recession som følge af den globale krise har Serbiens **økonomi** gradvist genvundet stabiliteten takket være et tilpasningsprogram, som er blevet aftalt med IMF, og som desuden støttes af EU og Verdensbanken. I første halvår af 2010 er der atter begyndt at komme gang i de økonomiske aktiviteter, men fremgangen er langsom og skrøbelig. Situationen for de offentlige finanser er fortsat blevet dårligere, selv om der er truffet en række finanspolitiske tilpasninger for at begrænse budgetoverskridelsen. Det var således vigtigt for en forbedring af de offentlige finanser, at regeringen vedtog at ændre loven om budgetordningen og pensionslovgivningen. Andre strukturreformer, især privatiseringer og virksomhedsomlægninger, har endnu en gang været præget af forsinkelser på grund af de langvarige ugunstige markedsvilkår.

Hvad angår de **økonomiske kriterier**, er der gjort yderligere fremskridt i retning af en fungerende markedsøkonomi. Serbien er nødt til at gøre en yderligere indsats for at omlægge

sin økonomi, så det er i stand til at modstå konkurrencepresset og markedskræfterne i EU på mellemlang sigt.

Der er bred enighed om de grundlæggende markedsøkonomiske principper. Det var helt afgørende for genetableringen af den makroøkonomiske stabilitet, at der i rette tid blev vedtaget passende foranstaltninger efter aftale med IMF. Serbien forbedrede under recessionen sin position i forhold til omverdenen. Stigningen i de økonomiske aktiviteter i 2010 førte til et øget underskud på betalingsbalancens løbende poster, som dog var begrænset takket være en stor eksport og en begrænset vækst i importen. Beholdningen af udenlandsk valuta var fortsat forholdsvis stor, selv om centralbanken regelmæssigt greb ind for at afbøde udsvingene i valutakursen. Det er generelt lykkedes at holde inflationen inden for målværdierne, eftersom centralbanken er gået tilbage til en restriktiv pengepolitik. Bankerne havde forsat en passende kapital og var likvide. Ændringen af loven om budgetordningen og pensionsloven forpligter regeringen til at sikre en skattemæssig konsolidering på mellemlang sigt.

Serbien har imidlertid udsat reformerne yderligere for at kunne håndtere de største strukturmangler. På trods af en gradvis økonomisk fremgang er arbejdsmarkedsforholdene fortsat blevet dårligere med faldende beskæftigelse og stigende arbejdsløshed. Uanset de korrektive foranstaltninger, der er truffet for at begrænse den finanspolitiske svækkelse, der er indtruffet under krisen, og ændringen af budgetordningen og pensionslovgivningen med det formål at øge den finanspolitiske disciplin, så vil det på mellemlang sigt være nødvendigt at styrke de offentlige finansers holdbarhed ved hjælp af reformer af sundhedssystemet og den offentlige forvaltning. Privatiseringen af kollektivt ejede virksomheder er gået tilbage på grund af annulleringen af flere salgskontrakter. Privatiseringen af statsejede virksomheder er blevet yderligere forsinket. Erhvervs miljøet er fortsat hæmmet af bureaukrati og retsforhold, der ikke er særligt forudsigelige; dette gælder bl.a. for en effektiv håndhævelse af ejendomsretten, hvilket hindrer markedsadgang og –afgang. Herudover hindrer den manglende konkurrence og flaskehalse i infrastrukturen stadig mulighederne for at drive virksomhed. Den uformelle sektor er fortsat en stor udfordring.

Serbien har gjort yderligere fremskridt i bestræbelserne på at tilpasse sin lovgivning efter **europæisk standard**. Serbien har desuden fortsat bestræbelserne på at gennemføre interimsaftalen og er kommet nærmere en overholdelse af kravene i stabiliserings- og associeringsaftalen. Der er en god administrativ kapacitet. Der kræves dog en yderligere indsats for at bringe lovgivningen og politikkerne i overensstemmelse med den *gældende EU-ret*. Det er nødvendigt at sikre, at den vedtagne EU-relaterede lovgivning gennemføres og håndhæves.

Med hensyn til **det indre marked** har Serbien gjort fremskridt med hensyn til at overholde EU-standarderne om fri bevægelighed for varer. Der er vedtaget lovgivning vedrørende måling og visse af de direktiver, der er fastsat efter den nye metode. Men der mangler stadig en lovramme for markedstilsyn. Det er nødvendigt at styrke den administrative kapacitet og samarbejdet mellem de statslige institutioner yderligere. Der kræves en yderligere indsats af hensyn til det fortsatte arbejde med at gennemføre den *gældende EU-ret* om produktspecifikke forhold i den serbiske lovgivning.

Serbien er kommet forholdsvis pænt i gang med at overholde EU-standarderne for *fri bevægelighed for personer, tjenesteydelser, etableringsretten og selskabslovgivningen*. En række akter venter dog stadig på at blive vedtaget. Når det gælder *fri bevægelighed for kapital*, er Serbien kommet et pænt stykke. Personer uden fast bopæl kan frit foretage direkte

investeringer, dog med visse begrænsninger. Serbien er nødt til at fortsætte sine bestræbelser på en gradvis liberalisering, således som det kræves i stabilitets- og associeringsaftalen.

Serbien er allerede godt på vej til at have gennemført den *gældende EU-ret* og er stadig indstillet på reformer inden for *told og beskatning*. Forpligtelserne i forbindelse med interimsaftalen er blevet overholdt. Der kræves en yderligere indsats, når det gælder procedurer og den administrative kapacitet. Håndhævelseskapaciteten er blevet bedre inden for skatteforvaltningen og i forbindelse med skatteopkrævningen, men der kræves dog yderligere fremskridt. Serbien er nødt til at træffe en række opfølgende foranstaltninger for at sikre, at landets skattelovgivning er i overensstemmelse med adfærdskodeksen for erhvervsbeskatning.

Serbien har gjort et vist fremskridt med hensyn til at overholde de europæiske standarder inden for *konkurrence*. Der er vedtaget gennemførelsesbestemmelser til konkurrenceloven. Serbien bør desuden fortsætte sit arbejde med at forbedre håndhævelsen. Kendskabet til konkurrencelovgivningen og økonomien er stadig beskeden inden for retsvæsenet. Der er gjort nogle fremskridt på området for *statsstøtte*. Der er blevet oprettet en statsstøttemyndighed. Det er dog nødvendigt at styrke statsstøttemyndighedens administrative kapacitet. Det er nødvendigt at sikre en effektiv gennemførelse af lovgivningen.

Serbien har gjort moderate fremskridt i forberedelserne til at indføre et effektivt og fuldt uafhængigt offentligt indkøbssystem med strømlinede tildelingsprocedurer. Der kræves fortsat en væsentlig indsats for i højere grad at blive i stand til at overholde kravene i den *gældende EU-ret*. Der er gjort fremskridt på området for *intellektuel ejendomsret*, men der er brug for en yderligere indsats med hensyn til tilpasningen til den *gældende EU-ret*. Med hensyn til håndhævelsen kræves der bedre koordinering mellem de relevante agenturer samt en omfattende investering i uddannelse af aktørerne inden for retsvæsenet.

Forberedelserne er stadig i gang med henblik på at overholde de europæiske standarder inden for *beskæftigelse og socialpolitik*. Der er gjort fremskridt på området for *folkesundhed*. Regeringen har vedtaget den strategiske udviklingsplan for sundhedsbeskyttelse i perioden 2010-2015, som Serbiens nationale sundhedsråd har forberedt.

Serbien har gjort et vist fremskridt med hensyn til at overholde de europæiske standarder inden for *uddannelse*. Der mangler fortsat at blive udarbejdet en samlet strategi for alle uddannelsesniveauer, inkl. livslang læring. Der er sket pæne fremskridt med hensyn til tilpasningen inden for *videnskab og forskning*. Der er dog brug for en yderligere indsats for at lette Serbiens integration i Det Europæiske Forskningsrum og styrke landets nationale forskningskapacitet.

Forhandlingerne om Serbiens tiltrædelse af *Verdenshandelsorganisationen (WTO)* nærmer sig sin afslutning; det bilaterale forhandlingsspor er allerede blevet afsluttet med de fleste WTO-partnere.

Hvad angår *sektorpolitikkerne* inden for området *erhverv og små og mellemstore virksomheder*, er Serbien nået langt og overholder de europæiske standarder. Forberedelserne til en industristrategi befinder sig på et meget tidligt stadie.

Serbien gør gode fremskridt med hensyn til at overholde de europæiske standarder inden for *landbrug, udvikling af landdistrikter, fødevarerikkerhed og veterinær- og plantesundhedspolitik*. Retsreglerne bliver fortsat bedre. Det er imidlertid nødvendigt at højne gennemførelsen og håndhævelsen, især inden for fødevarerikkerhed. Den administrative

kapacitet er svag, og ressourcefordelingen bør være mere effektiv. Der er brug for yderligere uddannelse til tilsynsmyndighederne. Der er brug for ansættelse af kvalificeret personale i de nyoprettede organer. Der er gjort fremskridt i det officielle tilsyn med laboratorier.

Når det drejer sig om Serbiens overholdelse af de europæiske standarder på *miljøområdet* gøres der fortsat moderate fremskridt. Der er blevet vedtaget et nationalt program for miljøbeskyttelse for 2010-2019 og en række love om luft- og vandkvalitet samt om naturbeskyttelse og klimaforandringer. Det nye kemiagentur er begyndt at fungere. Der er imidlertid stadig brug for en kapacitetsudvidelse af hensyn til lovgivningens gennemførelse og håndhævelse.

Der er gjort pæne fremskridt på *transportområdet*. Bestemmelserne i den europæiske aftale om civil luftfart er nu taget i brug. Der mangler dog fortsat at blive vedtaget en rammelovgivning for jernbanesektoren. Den administrative kapacitet skal udbygges.

Serbien har gjort et vist fremskridt i arbejdet med at tilpasse sig de europæiske standarder inden for *energisektoren*. Men fremskridtene er fortsat ujævnt fordelt. Der er brug for en yderligere indsats for at nå frem til en adskillelse af takstfastsættelserne og en egentlig markedsåbning, samtidig med at der indføres en prispolitik med bæredygtige takster, der afspejler omkostningerne. Der skal gøres en ekstra indsats for at styrke den nukleare kontrolmyndighed.

Der er gjort visse fremskridt på området for *informationssamfundet og medier*. Rammelovgivningen er blevet styrket, men gennemførelsen går fortsat langsomt, og en utilstrækkelig markeds- og kontroludvikling inden for sektoren for elektronisk kommunikation giver anledning til særlig bekymring. Der er gjort moderate fremskridt i forberedelserne vedrørende informationssamfundets tjenesteydelser. Inden for av-sektoren er det nødvendigt at tilpasse medielovgivningen til den *gældende EU-ret*, og en række bestemmelser i loven om informationstjenester giver fortsat anledning til bekymring.

Mens Serbien fortsat ikke er nået længere end til det indledende stadium, når det drejer sig om etablering af god praksis ved **intern finanskontrol i det offentlige** og ekstern revision, så kan det konstateres, at den statslige revisionsmyndighed har opnået visse fremskridt med etableringen af en finanskontrol, en central harmoniseringsenhed og den første revision af statsregnskaberne.

Serbien har gjort pæne fremskridt i bestræbelserne på at overholde de europæiske standarder inden for *statistik*, idet landet har vedtaget love om statistik og folke- og landbrugstællinger. Forberedelserne til folketællingen er nået langt, men finansieringen er endnu ikke garanteret. Der er imidlertid brug for yderligere fremskridt inden for flere statistiske områder og en ekstra indsats for at styrke kapaciteten i det statistiske kontor.

Der er fortsat sket fremskridt inden for **retlige anliggender, frihed og sikkerhed**. For serbiske statsborgere med et biometrisk pas blev kravet om visum fjernet i december 2009.

Der er sket visse fremskridt i forbindelse med *grænseforvaltningen*, navnlig takket være en forbedring af udstyr og infrastruktur. Der er dog brug for en yderligere indsats for at fjerne forskellene mellem de forskellige grænseovergangssteder og forbedre kontrollen ved grænserne til Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Bosnien-Hercegovina og Kroatien og især ved den administrative grænselinje til Kosovo.

Der er gjort få fremskridt på *asylområdet*. Der er vedtaget en liste over sikre lande for asylansøgere. Der er imidlertid ikke oprettet noget asylkontor, som er den lavest rangerende myndighed for asylansøgninger. Mange sager lukkes, fordi ansøgerne forlader det serbiske territorium eller forsvinder. Der er gjort et vist fremskridt på *migrationsområdet*. Gennemførelsen af aftalen mellem Serbien og Den Europæiske Union om tilbagetagelse er fortsat uden større problemer. Strategien for migrationsforvaltning mangler dog at blive effektivt gennemført. Der skal gøres en indsats for at forbedre koordineringen mellem de ansvarlige organer og udvide deres kapacitet.

Der er gjort et vist fremskridt i bestræbelserne på at forebygge *hvidvaskning af penge*. Der er vedtaget en handlingsplan, og der er oprettet en koordineringsmyndighed. Der gøres fortsat en indsats for at forbedre det nationale og internationale samarbejde i forbindelse med undersøgelser og behandling af lovovertrædelser. Men i praksis har resultaterne været mangelfulde. Myndigheden med ansvar for at forebygge hvidvaskning af penge har ikke kapaciteten til systematisk at påpege mistænkelige sager. Indberetningen bør forbedres, især uden for banksektoren. Retsvæsenet og de retshåndhævende myndigheder har ikke den nødvendige ekspertise i sager om hvidvaskning af penge og finansielle undersøgelser. Det er fortsat sjældent, at der afgives en endelig dom.

Der meldes om pæne fremskridt inden for *narkotikabekæmpelsen*. De retshåndhævende myndigheder har fortsat undersøgelsesarbejdet, og de har forbedret det internationale samarbejde, hvilket har ført til beslaglæggelse af store mængder ulovlig narkotika. Der er dog fortsat svagheder i overvågningen af grænserne til Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Bosnien-Hercegovina og Kroatien og den administrative grænselinje til Kosovo.

Kapacitetsopbygningen i *politiet* er fortsat med en opgradering af specialtjenesterne i kriminalpolitiet. Der er sket en forbedring af samarbejdet mellem de forskellige politistrukturer og det regionale og internationale samarbejde. Den strategiske planlægning og personaleforvaltning skal imidlertid forbedres, og der skal være større åbenhed omkring ansættelsesprocedurerne. Det er nødvendigt at styrke den interne kontrol.

Der er sket pæne fremskridt med hensyn til bekæmpelsen af *organiseret kriminalitet*. Samarbejdet er blevet bedre mellem de relevante myndigheder i landet og i regionen og på internationalt plan; det har ført til, at der i forbindelse med højprofilerede undersøgelser er blevet opnået gode resultater, og at flere mistænkte er blevet arresteret. Der finder nu mere systematisk beslaglæggelse af formuer sted, og det er således sket i en række sager. Men der er dog stadig ikke vedtaget en ny og grundlæggende revideret udgave af strafferetsplejeloven. Det er nødvendigt med en yderligere udvidelse af de retshåndhævende myndigheders kapacitet, så de er i stand til bedre at anvende moderne efterforskningsmetoder, især i finansielle sager.

Der er vedtaget nogle procedurer, der skal gøre det muligt at finde frem til ofre for *menneskehandel*, og antallet af registrerede ofre er fortsat med at stige. Der er imidlertid brug for en strategiændring for at forbedre politiets indsats i forhold til den seneste udvikling og samarbejdet mellem politi, anklagemyndighed og domstole. Serbien har gjort et vist fremskridt i *terrorbekæmpelsen* med vedtagelsen af loven om militær sikkerhed og militær efterretning. Det er imidlertid nødvendigt at forbedre politikkerne for forebyggelse. Der er stadig ikke oprettet en database om terrormistænkte.

Der er sket beskedne fremskridt med hensyn til *beskyttelse af personoplysninger*. I august 2010 blev der vedtaget en strategi for gennemførelse af loven om beskyttelse af personoplysninger. På trods af visse forbedringer mangler kommissæren med ansvar for oplysninger med betydning for offentligheden og beskyttelse af personoplysninger fortsat finansielle og menneskelige ressourcer. Beskyttelse af personoplysninger er en central forudsætning for, at Serbien kan indgå en aftale med Eurojust og en operationel aftale med Europol.

Kosovo

Kosovo har gjort fremskridt i forhold til de **politiske kriterier**. Det har styrket opbakningen til den europæiske dagsorden og politiske reform, og der er blevet oprettet et ministerium for europæisk integration. Regeringen har med held ført en dialog med Den Europæiske Union om stabiliserings- og associeringsprocessen. Myndighederne er nu nødt til at sætte farten op i reformarbejdet. Kapaciteten i den offentlige forvaltning er fortsat svag, og retsvæsenet fungerer ikke effektivt. Retsstatsområdet giver stadig anledning til alvorlig bekymring. Samarbejdet med Den Europæiske Unions retsstatsmission (EULEX) er blevet bedre, og myndighederne har iværksat en række foranstaltninger til fordel for bedrageribekæmpelsen med støtte fra EULEX. Denne indsats bør fortsætte og fremover omfatte organiseret kriminalitet, narkotika og hvidvaskning af penge. Der er udskrevet valg, efter at Kosovos præsident er trådt tilbage.

Kosovo har gjort væsentlige fremskridt med hensyn til decentralisering. Der er oprettet fire nye kommuner, som nu fungerer. Der blev afholdt lokalvalg i slutningen af 2009. En delegation fra Europa-Parlamentet vurderede, at valget forløb fredeligt, og at valgdeltagelsen var stor, herunder også i Kosovos serbiske befolkningsgruppe. Den nordlige del af Kosovo giver dog fortsat anledning til bekymring. Der har været en række tilfælde af vold. Decentraliseringen kan kun gennemføres med deltagelse af den lokale befolkning. Der skal gøres mere for at sikre, at alle befolkningsgrupper integreres, og at der tilbydes offentlige tjenester i alle kommuner. I denne sammenhæng er opbakningen fra de lokale samfund vigtig, og at der indtages en konstruktiv rolle i konsolideringen af retsstaten. En række parallelstrukturer er stadig aktive, hvilket hindrer decentraliseringsprocessen.

I juli afgav Den Internationale Domstol (ICJ) en vejledende udtalelse, hvori det blev konkluderet, at Kosovos uafhængighedserklæring ikke var et brud på folkeretten eller resolution nr. 1244 (1999) vedtaget af FN's Sikkerhedsråd. I overensstemmelse med den resolution, som FN's Generalforsamling vedtog den 9. september, har EU bekræftet, at den er parat til at formidle en dialog mellem Pristina og Beograd med det formål at fremme samarbejdet, opnå fremskridt i tilnærmelsen til EU og forbedre befolkningens livsvilkår. Der kræves en målbevidst indsats af alle parter for at inddrage de regionale fora og få dem til at fungere effektivt.

Hvad angår **demokrati og retsstat**, er der sket fremskridt i arbejdet med at styrke strukturen hos den udøvende magt og i parlamentet, bl.a. med henblik på den europæiske integration. Retsstaten skal dog styrkes yderligere, da den giver anledning til alvorlig bekymring.

I september blev det ved forfatningsdomstolen afgjort, at det ikke er i overensstemmelse med forfatningen at beklæde embedet som Kosovos præsident og samtidig være formand for et politisk parti. Som et resultat af afgørelsen er Kosovos præsident trådt tilbage. Herefter forlod LDK regeringskoalitionen. Der er udskrevet valg til den 12. december 2010.

Parlamentet har oprettet et udvalg for revision af statens regnskaber. Udvalget for europæisk integration har forenklet sine bestemmelser og procedurer. Parlamentets kapacitet til at gennemgå lovforslag og føre tilsyn med gennemførelsen efter vedtagelsen er ringe. Parlamentets indsigt med regeringen bør styrkes yderligere.

De vigtigste *regeringsstrukturer* er på plads og fungerer fortsat i overensstemmelse med de relevante forfatningsbestemmelser. Ministeriet for Europæiske Integration er kommet godt fra start og er nu nødt til at styrke sin kapacitet og konsolidere sin rolle som koordinator for andre statslige myndigheder.

En *reform af den offentlige forvaltning* er stadig en stor udfordring i Kosovo. Rammelovgivningen er blevet yderligere udviklet med vedtagelsen af love om offentligt ansatte og lønforhold. Kapaciteten i den offentlige forvaltning til at yde den nødvendige service til alle borgere i Kosovo skal grundlæggende udbygges. Kosovos offentlige forvaltning er fortsat svag.

Der er sket fremskridt med hensyn til en reform af *retsvæsenet*. Der er blevet indledt en større retsreform med vedtagelsen af fire reformlove om domstole, anklagemyndighed, Kosovos domstolsråd og Kosovos anklageråd. I medfør af loven om domstole indføres der et nyt lønsystem, som medfører en væsentlig forbedring af situationen for dommere. Godkendelsen af dommere og anklagere er afsluttet. Præsidenten har udnævnt over 340 dommere og anklagere til stillinger på alle niveauer i retsvæsenet. Heriblandt er der udnævnt lokale medlemmer af Kosovos domstolsråd, som har valgt rådets formand. Efter at have bestået advokateksamen tog de første af de kommende dommere og anklagere afgangseksamen fra Kosovos juridiske institut i december 2009. Der har imidlertid været eksempler på politisk indblanding i retsvæsenet, navnlig i forbindelse med genudnævnelsen af dommere og anklagere. Der er stadig en stor ophobning af sager, navnlig civile sager om bl.a. ejendomsret. Kosovos institutioner er nødt til i tilstrækkelig høj grad at støtte undersøgelsen og domstolsbehandlingen af krigsforbrydelser. Det er nødvendigt at fastlægge planer for gennemførelsen af retsreformen og at afsætte midler hertil. Kosovo er ikke kommet langt i behandlingen af prioriteterne på retsområdet.

Rammelovgivningen om *korruptionsbekæmpelse* er blevet bedre med vedtagelsen af love om et agentur for korruptionsbekæmpelse og registrering af ejendomme og deres oprindelse og gaver til ledende embedsmænd. Loven om forebyggelse af interessekonflikter i udøvelsen af offentlige embeder er blevet ændret. Loven om finansieringen af politiske partier overholder ikke fuldstændig de europæiske standarder. Bekæmpelsen af korruption giver imidlertid kun begrænsede resultater. De områder, der især giver anledning til bekymring, er fortsat offentlige indkøb, retsvæsenet og retshåndhævelsen. EULEX har fortsat været nødt til at indtage en ledende rolle i højprofilerede sager. Der foregår en række undersøgelser vedrørende korruption. I april var transportministeriet genstand for efterforskning. I juli anholdt Kosovos politi centralbankguvernøren i samarbejde med EULEX. Regeringen har deltaget i samarbejdet om dette efterforskningsarbejde. Der finder stadig korruption sted i Kosovo, og det er et alvorligt problem. Rammelovgivningen er fortsat ikke dækkende og overholder ikke fuldt ud de europæiske standarder.

Menneskerettighederne og respekten for og beskyttelsen af mindretal garanteres i forfatningen, som desuden opregner de vigtigste internationale aftaler og instrumenter, der gælder direkte for Kosovo. Institutionernes opbygning og manglen på politisk vilje hindrer imidlertid, at de juridiske standarder på dette område kan gennemføres i praksis. Der er iværksat en proces med henblik på integration af serbiske dele af befolkningen.

Myndighederne er nødt til at være mere aktive inden for de vigtigste problemområder, dvs. adgang til at erhverve ejendom, forsvundne personer, tilbagevenden og uddannelse.

Der er sket et vist fremskridt med hensyn til *civile og politiske rettigheder*. Regeringen er nødt til at føre en større indsats med henblik på *forebyggelse af tortur*, påstande om *mishandling* og overdreven magtanvendelse i politiet og *fængsler*. *Fængselsforholdene* giver stadig anledning til bekymring. Der er sket begrænsede fremskridt med hensyn til retten til at få en *sag prøvet ved domstolene*.

Ytringsfriheden garanteres stadig ikke i praksis. Den offentlige radio- og fjernsynssender bør i højere grad være uafhængig og upartisk. Det forekommer stadig, at journalister modtager trusler i forbindelse med deres arbejde. De har desuden problemer med at få adgang til officielle dokumenter. Lovgivningen om *foreningsfrihed* fremmer ikke en holdbar udvikling og finansiering af ikke-statslige organisationer. *Civilsamfundet* er i stadig højere grad i stand til at føre tilsyn med og vurdere regeringens resultater. *Civilsamfundet* er dog stadig svagt og høres ikke systematisk af kommuner og regering i lovgivningsprocessen.

Der er stadig ikke fuld sikkerhed for *de økonomiske og sociale rettigheder*. Rammelovgivningen om beskyttelse af kvinder er blevet styrket. Der er sket et vist fremskridt inden for ungdomsretssystemet. Beskyttelsen af *børns rettigheder* er dog stadig svag. Regeringen er nødt til at løse problemet med børnearbejde og handel med børn mere effektivt. Det er nødvendigt at forbedre den sociale integration og beskyttelse af udsatte grupper, herunder især forladte børn, tilbagevendte og handicappede. Der er i Kosovo blevet iværksat en kampagne *mod forskelsbehandling* med særlig vægt på diskrimination på grund af alder og seksuel orientering. Gennemførelsen af lovgivningen om diskriminationsbekæmpelse er stadig ikke fyldestgørende. Implementeringen af retsafgørelser om sikring af *ejendomsretten* er blevet bedre. Den store ophobning af sager og andre længerevarende problemer er en alvorlig hindring for, at tidligere ejere kan tage deres ejendom i besiddelse igen.

Der er sket begrænset fremskridt i *overholdelsen og beskyttelsen af mindretalsrettigheder og kulturelle rettigheder*. Kulturministeriet har oprettet et direktorat for kulturarv. Genopbygningen af religiøse mindesmærker fortsættes. Kosovos politi har overtaget ansvaret fra KFOR for beskyttelsen af visse religiøse og kulturelle mindesmærker. Kulturarvsloven er imidlertid ikke fuldt gennemført. Det tilsynsråd, der blev fastsat i loven fra 2008 om særlige beskyttelseszoner, er stadig ikke oprettet. Ministeriet for Befolkningsgrupper og Tilbagevenden har øget sine bestræbelser på at hjælpe *flygtninge og internt fordrevne* tilhørende mindretal med at vende tilbage. I hele Kosovo stiger antallet af personer, der frivilligt vender tilbage.

I december 2009 vedtog Kosovo en handlingsplan for gennemførelsen af integrationsstrategien for romaer, ashkalier og egyptere. Regeringen har fastlagt strukturerne for strategiens gennemførelse. Arbejdet med at genhuse familier fra de blyforurenedede områder i det nordlige Kosovo er begyndt, og det har således været muligt at lukke Cesmin Llug/Česmin Lug-lejren. Det er nødvendigt at afslutte dette arbejde så hurtigt som muligt. Livsvilkårene for romaer, ashkalier og egyptere og deres adgang til uddannelse, lægehjælp og socialsikring giver stadig anledning til alvorlig bekymring. Kosovos deltagelse i Roma-tiåret bør konsolideres.

Hvad angår *regionale og internationale forpligtelser*, har Kosovo fortsat samarbejdet med Det Internationale Krigsforbrydertribunal for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY) i rapporteringsperioden. Mere end ti år efter den væbnede konflikt anslås det, at

1 800 mennesker stadig er savnet. Myndighederne er nødt til at udvise en større indsats på dette område. Kosovo deltog i juni i det møde på højt plan, der fandt sted i Sarajevo mellem EU og Vestbalkan. Kosovo er imidlertid nødt til at indtage en konstruktiv holdning for at sikre, at landet i praksis deltager i samarbejdsinitiativer som f.eks. Det Regionale Samarbejdsråd og Den Centraleuropæiske Frihandelsaftale (CEFTA). Med hensyn til CEFTA er Kosovo nødt til at være pragmatisk og søge en konstruktiv vej fremad for at sikre, at aftalen gennemføres i praksis. Serbien og Bosnien-Hercegovina har ikke anerkendt Kosovos toldstempler, som den særlige repræsentant for FN's generalsekretær har bekræftet er i overensstemmelse med resolution nr. 1244/99, som er vedtaget af FN's sikkerhedsråd. Det er nødvendigt, at der så hurtigt som muligt findes en acceptabel og holdbar løsning på spørgsmålet om Kosovos og Serbiens deltagelse i centrale regionale fora. Det er afgørende for et omfattende og velfungerende regionalt samarbejde.

Den økonomiske krise har haft begrænset indflydelse på Kosovos **økonomi**. BNP i faste priser er fortsat med at stige, navnlig på grund af de offentlige udgifter. Der er stigende risiko for, at denne vækst ikke er holdbar. Arbejdsløsheden er fortsat meget høj. Inflationen har været volatil som følge af udsving i priserne på fødevarer og brændstof. Den politiske planlægning og gennemførelse har fortsat været præget af manglende forudsigelighed. Der er indgået en aftale med IMF om et program med det formål at reducere den finanspolitiske risiko og genetablere en finanspolitisk holdbar situation. Virksomhederne står fortsat over for en svag retsstat, mangel på pålidelig elforsyning, dårlig infrastruktur og begrænsede finansieringsmuligheder. Disse forhold hæmmer et effektivt erhvervmiljø og den økonomiske udvikling.

Hvad angår de **økonomiske kriterier**, har Kosovo gjort begrænsede fremskridt i retning af at blive en fungerende markedsøkonomi. Landet har brug for grundlæggende reformer og betydelige investeringer for på lang sigt at blive i stand til at modstå konkurrencepresset og markedskræfterne i EU.

Den brede konsensus om de grundlæggende principper for markedsorienterede økonomiske politikker fastholdes. Det forhold, at der anvendes euro, at udlandsgælden er beskeden, og at eksportgrundlaget har været lille, har bevirket, at økonomien i begrænset omfang har været udsat for de udefra kommende finansshok og efterspørgselsændringer. Banksektoren er fortsat med at ekspandere og er stadig stabil og giver overskud. Kosovos privatiseringsagentur har fortsat privatiseringen af kollektivt ejede virksomheder. Man har med held indgået det første offentlig-private partnerskabsprojekt og udvalgt et internationalt konsortium til inden for en 20-årig koncession at udvikle Pristina international lufthavn.

Det makroøkonomiske policy-mix vakler dog i stigende grad på grund af den store vækst i de offentlige udgifter. Anlæggelsen af en ny motorvej vejer især tungt på de offentlige finanser. Underskud i den politiske planlægning og implementering har ført til, at den økonomiske usikkerhed, som allerede er stor, er vokset yderligere. De økonomiske statistikker er blevet noget bedre, men de er stadig ikke tilstrækkelige. Arbejdsløsheden er stadig stor, især blandt unge. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster er steget på grund af stor efterspørgsel på hjemmemarkedet og et underudviklet produktionsgrundlag. Det offentlige elselsskab får fortsat store tilskud fra statsbudgettet til import af el og modtager lån til finansiering af sit investeringsprogram. Erhvervmiljøet og den økonomiske udvikling påvirkes fortsat negativt af den svage retsstat, usikkerhed om retten til ejendom og høje rentesatser. Den uformelle sektor er fortsat en stor udfordring.

Der er fortsat kun sket spredte fremskridt i Kosovos bestræbelser for at tilpasse lovgivningen efter de **europæiske standarder**. Rammelovgivningen er blevet yderligere udviklet på områder som told, skat, fri bevægelighed for varer, statistikker, migration, uddannelse og terrorbekæmpelse. Tilpasningen er på et indledende stadium inden for konkurrence, intellektuel ejendomsret, miljø, landbrug og fødevarerikkerhed, integreret grænseforvaltning, asyl, hvidvaskning af penge og beskyttelse af personoplysninger. Overholdelsen af de europæiske standarder er fortsat begrænset inden for beskæftigelse og socialpolitik, finanskontrol, narkotikahandel, menneskehandel og organiseret kriminalitet.

For så vidt angår EU's **indre marked** er der sket et vist fremskridt i arbejdet med at udvikle rammelovgivningen for *frie varebevægelser*, herunder *forbrugerbeskyttelse*. Den overordnede rammelovgivning bør imidlertid styrkes. Tilpasningen til europæiske standarder inden for *fri bevægelighed for personer* samt *retten til frit at levere tjenesteydelser* og *etableringsretten* er begrænset. Når det gælder *fri bevægelighed for kapital*, er Kosovo kommet langt. Der er imidlertid brug for en yderligere indsats til fordel for en effektiv regulering.

Retsbestemmelserne vedrørende told overholder generelt de europæiske standarder, og der er taget initiativ til at bekæmpe korrupsionen. Indsatsen for at bekæmpe smugling bør styrkes. Toldkontrollen bør styrkes i det nordlige Kosovo. Den administrative kapacitet er blevet bedre, men er stadig utilstrækkelig. Når det drejer sig om lovgivning og kapacitetsopbygning på *skatteområdet* har udviklingen været positiv. Der kræves en yderligere indsats for at sikre en effektiv gennemførelse af de gældende love, at håndhæve skattebetalingen, at udvide beskatningsgrundlaget og som en konsekvens heraf at reducere den omfattende uformelle økonomi. Antallet af uafgjorte sager vedrørende beslutninger truffet af told- og skattemyndighederne er steget.

Inden for *konkurrenceområdet* er der ikke sket nogen fremskridt vedrørende politikken for bekæmpelse af karteller og monopoler og statsstøtteregele. Den administrative kapacitet er blevet udvidet, men gennemførelsen af konkurrencepolitikken befinder sig generelt på et tidligt stadium. Samarbejdet bør styrkes mellem de institutioner, der beskæftiger sig med konkurrencespørgsmål. Det er nødvendigt i højere grad at involvere konkurrencekommissionen i store privatiserings- og omstrukturingsinitiativer.

Kosovo mangler stadig at vedtage en ny lov om offentlige indkøb. Regeringen har indledt arbejdet med henblik herpå. Den praktiske gennemførelse af den eksisterende lov giver anledning til bekymring. Indkøberne for det offentlige bør have deres rolle udvidet, så det bliver muligt at øge tilsynet med gennemførelsen af indkøbskontrakter. Der er brug for større uafhængighed og professionalisme i det offentlige indkøbssystem. Myndighederne er nødt til at gøre en yderligere indsats for at bekæmpe korrupsionen på dette område. Kosovos bestemmelser om koncessioner afviger i væsentlig grad fra de europæiske standarder.

Den centrale lovgivning om *intellektuel ejendomsret* mangler stadig at blive indført. Der kræves en væsentlig indsats vedrørende håndhævelse og bevidstgørelse. Ordningen for intellektuel ejendomsret befinder sig på et tidligt stadium i Kosovo, og gennemførelsen er meget svag.

Tilpasningen inden for *beskæftigelse og folkesundhed* har været præget af beskedne fremskridt. Den dårlige administrative kapacitet og den utilstrækkelige rammelovgivning er områder, der vækker bekymring. Det er nødvendigt at forbedre den sociale beskyttelse og integration i Kosovo og at udvide *arbejdsmarkedsdialogen*. Rammelovgivningen inden for *uddannelse* stemmer bedre overens med europæiske standarder; den administrative kapacitet

skal udvides for at kunne gennemføre reformerne. Kosovo har tilrettelagt en femårigt *forskningsprogram*, som forventes at forbedre kapaciteten inden for denne sektor. Dette område er blevet tillagt prioritet.

Med hensyn til **sektorpolitikkerne** er der brug for en mere effektiv udviklingsfremme og støtte til små og mellemstore virksomheder, og de forskellige strategier for dette område bør koordineres bedre. Indsatsen bør intensiveres inden for *landbrug* og fødevarerikkerhed, især hvad angår gennemførelse af den vedtagne lovgivning og modernisering af levnedsmiddelvirksomheder. Der er vedtaget en del *miljølove*. Gennemførelsen af EU's miljøstandarder er dog stadig på en indledende stadium.

Infrastrukturen på *transportområdet* er fortsat underudviklet. Der er i Kosovo blevet indledt et vejbygningsprogram, som ikke afspejler de planlagte trafikstrømme, og på grund af programmets omfang fortrænges investeringer på andre transportområder, især jernbaneanområdet. Tilpasningen efter europæiske standarder for luftfart er blevet bedre. Kosovo vedtog i december 2009 en række programmer for luftfartssikkerhed og kvalitetskontrol.

I *energisektoren* er der en række udfordringer vedrørende tvangsfuldbyrdelse af elregninger og håndtering af en uholdbar vækst i energiefterspørgslen. I april vedtog Kosovo en energistrategi for perioden 2009-2018. Efter store forsinkelser lykkedes det i oktober 2010 at vedtage en vigtig lovpakke på dette område (om energi, el og energireguleringsmyndighed).

Der er gjort begrænsede fremskridt på området for *informationssamfundet og medier*. I forbindelse med den igangværende revision af IMC-loven bør reguleringsmyndigheden for telekommunikation have sin uafhængighed og sine ressourcer styrket, og det uafhængige medieråds uafhængighed bør garanteres. Det er nødvendigt at finde en langsigtet løsning på public service-senderens finansiering.

Der er sket et vist fremskridt vedrørende *finanskontrol*. Arbejdet med at indføre de internationale standarder i Kosovo befinder sig imidlertid stadig på et tidligt stadium. Det forhold, at rigsrevisionen ikke er finansielt uafhængig, vækker stadig bekymring. Kosovo vedtog i juli loven om officielle *statistikker*. Den administrative kapacitet er imidlertid stadig svag, og det er nødvendigt at gøre en yderligere indsats for at forbedre sektorstatistikkerne og især statistikkerne om erhvervsforhold og makroøkonomi.

Fremskridtene har været blandede inden for **retlige anliggender, frihed og sikkerhed**. Kosovo har gjort et vist fremskridt vedrørende *integreret grænseforvaltning*. Kosovo har overtaget ansvaret fra KFOR for forvaltningen af grænsen til Albanien. Der er dog brug for en omfattende indsats for at sikre, at grænseforvaltningen er i overensstemmelse med EU-standarderne. Den nordlige del udgør en særlig udfordring. EULEX har intensiveret sine aktiviteter ved overgang nr. 1 og 31. Kosovo har gjort begrænsede fremskridt på *asylområdet*. Antallet af asylansøgninger er steget betragteligt, men samlet er der stadig tale om et mindre antal. De fleste af de asylansøgere, som har forladt Kosovo for at begive sig til andre destinationer, har gjort det uden nogen egentlig kontrol af Kosovos myndigheder.

Der er sket fremskridt i tilpasningen til de europæiske standarder for *migration*. Kosovo har vedtaget en tilbagetagelseslov, som overordnet set overholder EU's krav. Kosovo har undertegnet en række bilaterale aftaler om tilbagetagelse. Myndighederne har fortsat været effektive i deres behandling af tilbagetagelsesansøgninger fra europæiske lande. Det bør

fortsætte. er er vedtaget en revision af strategien for integration af hjemvendte og en handlingsplan for dens gennemførelse.

Hvidvaskning af penge giver fortsat anledning til alvorlig bekymring. Kosovo har vedtaget en lov om bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme. Samarbejdet er blevet bedre mellem toldmyndighederne og den økonomiske efterretningstjeneste. Den økonomiske efterretningstjeneste har også forbedret sit samarbejde med bankerne. Kosovos arbejde med at vedtage og gennemføre de europæiske standarder på dette område befinder sig imidlertid stadig på et tidligt stadium. Kapaciteten til at efterforske og retsforfølge sager om hvidvaskning af penge er stadig svag. Kosovos myndigheder har ikke tilstrækkelig kapacitet til at varetage ansvaret for behandlingen af sager om hvidvaskning af penge. Generelt er der sket begrænsede fremskridt, når det drejer sig om håndteringen af økonomisk og finansiel kriminalitet.

Der er gjort begrænsede fremskridt vedrørende forebyggelse af *narkotikahandel*. Sikkerheden i forbindelse med opbevaring af beslaglagt narkotika er blevet bedre. Myndighederne har gennemført en række vellykkede operationer. Der finder dog stadig kun beslaglæggelse, fængslinger og retsforfølgelse sted i et beskedent omfang. Bestræbelserne på at løse problemerne med narkotikahandel befinder sig stadig på et tidligt stadium.

Kosovo har gjort et vist fremskridt på *kontrolområdet*. Den offentlige orden har været opretholdt. Indsættelsesceremonien for patriarken for den serbisk ortodokse kirke forløb fredeligt. Den nye organisationsstruktur i Kosovos politi er blevet godkendt, inkl. stillingsbeskrivelser for det ledende personale. Der er vedtaget en strategi og handlingsplan for kontrol med og indsamling af små og lette våben. Indsamlingen af ulovlige våben er blevet bedre. Kosovos politi er imidlertid nødt til at opbygge en efterretningsbaseret kontrolmulighed for at blive i stand til bedre at håndtere alvorlig kriminalitet.

Der er gjort begrænsede fremskridt vedrørende håndteringen af *organiseret kriminalitet*. Kosovo har vedtaget en strategi for kriminalitetsforebyggelse. Der er udnævnt nogle særlige anklagere til at tage sig af organiseret kriminalitet. Der er undertegnet en række bilaterale aftaler med tredjelande på dette område. Kosovo er imidlertid nødt til at indføre en effektiv ramme for vidnebeskyttelse. Der er ikke sket nogen domfældelser på højt niveau. Dommere og anklagere har i visse tilfælde været udsat for trusler. Organiseret kriminalitet giver fortsat anledning til meget alvorlig bekymring. Myndighederne er nødt til at intensivere deres indsats for at bekæmpe organiseret kriminalitet, som udøves på Vestbalkan og i Europa, især gennem efterforskning, fængslinger, konfiskering af formue og domfældelser. Kosovo er nødt til at fremvise konkrete resultater på dette område.

Der er sket begrænsede fremskridt med hensyn til *menneskehandel*. I en sag om menneskesmugling er der foretaget en række anholdelser. Kosovo har indført internationale standarder i omsorgen for ofrene for menneskehandel. Der afsløres dog fortsat kun et lille antal sager om menneskehandel, og der identificeres kun få ofre, hvilket ikke fuldt ud dækker omfanget af fænomenet. Omfanget af den straf, som de ansvarlige idømmes, er ikke altid passende. Kosovos institutioner skal have deres kapacitet til at efterforske sager om menneskehandel og til at retsforfølge og dømme de ansvarlige styrket. Der er sket visse fremskridt i indførelsen af *terrorbekæmpende* foranstaltninger. Antiterrorenheden i Kosovos politi har fået deres kapacitet udvidet.

Kosovo har gjort begrænsede fremskridt med hensyn til *beskyttelse af personoplysninger*. Der er vedtaget en lov om beskyttelse af personoplysninger. Der mangler stadig at blive oprettet

en tilsynsmyndighed for databeskyttelse. Borgerne i Kosovo er ikke tilstrækkeligt informeret om deres rettigheder i forbindelse med beskyttelse af personoplysninger. Det er helt afgørende for Kosovos deltagelse i det internationale samarbejde om retlige og indre anliggender, at der gøres fremskridt på dette område.

Tyrkiet

Tyrkiets overholdelse af **de politiske kriterier** er fortsat tilstrækkelig. Den nylig forfatningsreform skabte betingelserne for, at der kunne ske fremskridt inden for en række områder, f.eks. retsvæsen og grundlæggende rettigheder. De skal nu gennemføres i overensstemmelse med europæiske standarder. Den demokratiske åbning, som især tog sigte på det kurdiske spørgsmål, har endnu ikke levet op til forventningerne.

Den pakke af forfatningsreformer, som blev godkendt i en folkeafstemning den 12. september, er et skridt i den rigtige retning. Der er hermed taget stilling til en række prioriteter i tiltrædelsespartnerskabet vedrørende retsvæsen, grundlæggende rettigheder og offentlig forvaltning. Forud for udarbejdelsen og vedtagelsen af forfatningsreformerne blev der imidlertid ikke gennemført en høringsproces af de involverede politiske partier og civilsamfundet generelt. Det bliver afgørende, at pakken gennemføres i overensstemmelse med europæiske standarder og på en gennemskuelig og inklusiv måde. Det er stadig nødvendigt at gøre en betragtelig indsats til fordel for de grundlæggende rettigheder. Antallet af sagsanlæg mod journalister og uberettiget pres på medierne underminerer i praksis pressefriheden. Den demokratiske åbning, som regeringen annoncerede i august 2009, og som især var rettet mod det kurdiske spørgsmål, blev kun delvis fulgt til dørs af regeringen. Denne politik har desuden lidt et knæk på grund af forfatningsdomstolens afgørelse om at lukke Det Demokratiske Samfundsparti (DTP) og en bølge af PKK-terrorangreb.

Med hensyn til *demokrati og retsstat* i Tyrkiet fortsatte efterforskningen af det påståede kriminelle netværk Ergenekon. Denne efterforskning og undersøgelsen af flere andre kupplaner er fortsat en lejlighed for Tyrkiet til at styrke tilliden til, at landets demokratiske institutioner og retsstaten fungerer korrekt. Der er dog stadig usikkerhed med hensyn til, om de retlige garantier gælder for alle mistænkte. Tyrkiet mangler stadig at tilpasse sin lovgivning vedrørende procedurer og betingelser for lukning af politiske partier efter de europæiske standarder.

Hvad angår *reformen af den offentlige forvaltning*, er der sket visse fremskridt med vedtagelsen af forfatningsændringerne, navnlig vedrørende oprettelsen af en ombudsmandsinstitution, beskyttelse af personoplysninger og aktindsigt. Der er brug for en yderligere indsats, navnlig med henblik på en reform af embedsværket.

Der er sket fremskridt med hensyn til det *civile tilsyn med sikkerhedskræfterne*. Forfatningspakken begrænser militærdomstolenes kompetence og åbner Det Højeste Militærråds afgørelser for juridisk kontrol. Ledende repræsentanter for de væbnede kræfter er imidlertid fortsat med at fremsætte udtalelser, som ligger uden for deres ansvarsområde, især om juridiske spørgsmål. Der er ikke sket nogen fremskridt med hensyn til parlamentets kontrol med forsvarsbudgettet.

På retsområdet er der sket fremskridt i gennemførelsen af reformstrategien for retsvæsenet. Det er positivt, at der er vedtaget en ændring af forfatningen, hvad angår sammensætningen af Det Høje Råd for Dommere og Anklagere. Justitsministeren er dog stadig formand for Det Høje Råd og har det sidste ord i efterforskninger. Det er nødvendigt, at man i forbindelse med

forberedelsen og vedtagelsen af gennemførelsesbestemmelserne indgår i en effektiv dialog med alle interessenter. Det ville bidrage til at gøre det muligt at gennemføre disse reformer efter europæiske standarder på en gennemskuelig og inklusiv måde.

Der er gjort fremskridt med hensyn til fastlæggelsen af en omfattende strategi og handlingsplan for korruptionsbekæmpelse. Korruption forekommer dog stadig mange steder. Tyrkiet er nødt til at fremlægge resultater vedrørende efterforskning, tiltale og domfældelse.

Hvad angår *menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse*, er der sket visse fremskridt, bl.a. med hensyn til forsamlingsfriheden og kvinder og børns rettigheder og kulturelle rettigheder. Der er dog stadig brug for en betragtelig indsats, især med henblik på ytrings- og religionsfrihed.

Hvad angår *overholdelsen af den internationale menneskerettighedslovgivning*, er det nødvendigt at sikre, at menneskerettighedsinstitutionerne fuldt ud overholder FN-principperne.

Den positive tendens inden for forebyggelse af tortur og mishandling fortsætter. Der er afgivet dom i nogle højprofilerede sager om krænkelse af menneskerettighederne. Der meldes dog fortsat om uforholdsmæssig magtanvendelse fra de retshåndhævende myndigheders side, hvilket giver anledning til bekymring.

Gennemførelsen af programmet for reform af fængslerne fortsætter. Et af de største problemer er dog fortsat, at en stor andel af de fængslede befinder sig i varetægtsfængsel. Det er nødvendigt at forbedre sundhedsydelse i fængslerne.

Den tyrkiske lovgivning sikrer ikke i tilstrækkelig grad, at *ytringsfriheden* er i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention og Menneskerettighedsdomstolens retspraksis. Det store antal sager, der er anlagt mod journalister, giver anledning til bekymring. Ubertigtet politisk pres på medierne og juridisk usikkerhed påvirker pressefriheden i praksis. Det giver anledning til bekymring, at der ofte nedlægges forbud mod websites.

Der er sket visse fremskridt vedrørende forsamlingsfriheden. Demonstrationer, som tidligere har givet anledning til uro, f.eks. fejringen af Newroz (det kurdiske nytår) den 1. maj, er i år forløbet i fred og ro, og arrangementet var godt koordineret med myndighederne. I forbindelse med flere demonstrationer i den sydøstlige del af landet vedrørende det kurdiske spørgsmål, har imidlertid fortsat været præget af overdreven magtanvendelse fra sikkerhedsmyndighedernes side.

Rammelovgivningen om *foreningsfriheden* er generelt i overensstemmelse med de europæiske standarder. Myndighedernes kontrol er dog overdreven, og der indledes fortsat sager om lukning af LGBT-foreninger.

Med hensyn til religionsfriheden, så overholdes retten til at praktisere sin religion generelt fortsat. Loven om fonde er fortsat ved at blive gennemført, dog har der været nogle forsinkelser og procedureproblemer. Dialogen med alevitter og ikke-muslimer er fortsat, men har stadig ikke ført til nogen resultater. Medlemmer af mindretalsreligioner udsættes fortsat for trusler fra ekstremister. Der skal fastlægges retlige rammer på linje med den europæiske menneskerettighedskonvention, således at alle ikke-muslimske trossamfund og alevit-samfundet kan fungere uhindret, også hvad angår uddannelse af gejstlige.

Rammelovgivningen om sikring af *kvinders rettigheder* og ligestilling mellem mænd og kvinder er generelt på plads. Denne lovgivning er blevet styrket af forfatningsændringerne, som gør det muligt at indføre positiv særbehandling af kvinder. Der er imidlertid brug for en vedvarende indsats for at sikre, at denne lovgivning kommer til udtryk i den politiske, sociale og økonomiske virkelighed. Kvinders rettigheder og kønnenes ligestilling står stadig som en af de centrale udfordringer for Tyrkiet. Æresdrab, tidlige og arrangerede ægteskaber og vold i hjemmet udgør stadig alvorlige problemer. Det skal sikres, at lovgivningen gennemføres ensartet over hele landet. Yderligere uddannelse og bevidstgørelse er påkrævet vedrørende kvinders rettigheder og kønnenes ligestilling.

Der er sket fremskridt vedrørende *børns rettigheder*. Tyrkiet har tilpasset sin lovgivning om ungdomsretspleje efter international standard. Den skæve kønsfordeling i grundskolerne bliver fortsat mindre, men den gør sig stadig gældende i visse dele af landet. Problemet med børn, der holder op med at gå i skole, vækker stadig bekymring. Det er nødvendigt at øge indsatsen på alle områder, inkl. uddannelse, børnearbejde, sundhed, administrativ kapacitet og koordination, og at etablere et effektivt retssystem for unge i hele landet.

Forfatningsændringerne har udbredt *fagforeningsrettighederne* i Tyrkiet, bl.a. til offentligt ansatte. Der er dog visse begrænsende bestemmelser i den nuværende lovgivning, som ikke er i overensstemmelse med EU-standarderne og ILO's konventioner. Manglende enighed mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen hindrer, at der kan vedtages ny lovgivning.

Tyrkiet har stadig en restriktiv tilgang til spørgsmålet om *respekt for og beskyttelse af mindretal og kulturelle rettigheder*. Sproglige, kulturelle og grundlæggende rettigheder bliver stadig ikke fuldstændig overholdt og beskyttet efter europæiske standarder. Tyrkiet er nødt til at gøre en yderligere indsats for at øge tolerancen og fremme integrationen af mindretal.

Der er taget visse positive skridt for at styrke de kulturelle rettigheder, navnlig hvad angår Tyrkiets politik for udsendelse af programmer på andre sprog end tyrkisk. Der gælder dog fortsat en række begrænsninger, bl.a. med hensyn til brugen af disse sprog i det politiske liv, i undervisningsverdenen og i kontakten med offentlige myndigheder.

Romaspørgsmålet diskuteres mere i det offentlige rum, og flere konkrete foranstaltninger vedrørende nogle af deres problemer er under iværksættelse. Men da der ikke findes nogen sammenhængende politik til fremme af romaernes sociale integration, er de fortsat ofte udsat for diskrimination i forbindelse med adgang til uddannelse, bolig, sundhedsydelser og offentlige tjenesteydelser.

Med hensyn til den *øst- og sydøstlige* del af landet har regeringens demokratiske åbning ikke levet op til forventningerne, da der kun er gennemført få foranstaltninger. Det er vigtigt at støtte bestræbelserne på at løse det kurdiske problem med en bredt anlagt høring. Antiterrorlovgivningen bør ændres for at undgå uberettigede begrænsninger af de grundlæggende rettigheder. Det giver stadig anledning til bekymring, at der findes talrige landminer. Landsbyvagtsystemet er stadig ikke afskaffet.

Der har siden juni været en bølge af PKK-terrorangreb, som har krævet mange liv. PKK står på EU's liste over terrororganisationer. Tyrkiet og EU har udvidet dialogen om terrorbekæmpelse.

Kompensationen af *internt fordrevne personer* er fortsat. Gennemførelsen er imidlertid ikke effektiv. Regeringen har ikke tilrettelagt en samlet national strategi til løsning af problemet med de internt fordrevne og vil skulle gøre en ekstra indsats for at hjælpe dem.

Rammelovgivningen for flygtninge og asylansøgere og gennemførelsen af cirkulærer om ansøgningsprocedurer bør styrkes. Det er vigtigt, at der sker en yderligere forbedring af de generelle forhold i de centre, hvor udlændinge holdes tilbage.

Med hensyn til **regionale spørgsmål og internationale forpligtelser** har Tyrkiet fortsat offentligt tilkendegivet sin støtte til forhandlingerne mellem lederne for de to samfund på Cypern, så der under ledelse af FN's generalsekretær kan findes en sammenhængende løsning på *Cypernproblemet*. Men på trods af Rådets og Kommissionens gentagne opfordringer har Tyrkiet stadig ikke opfyldt sine forpligtelser i henhold til Det Europæiske Fællesskabs og dets medlemsstaters erklæring af 21. september 2005 og Rådets konklusioner, herunder konklusionerne fra december 2006 og december 2009. Tyrkiet har ikke opfyldt sin forpligtelse til fuldt ud og uden forskelsbehandling at gennemføre tillægsprotokollen til associeringsaftalen og har ikke fjernet alle hindringer for de frie varebevægelser, herunder hindringer for direkte transportforbindelser med Cypern. Der har ikke været nogen fremskridt i normaliseringen af de bilaterale forbindelser med Republikken Cypern.

Hvad angår *forbindelserne til Grækenland*, er der kommet nyt skub i forbedringerne af de bilaterale forbindelser. Det har medført positive resultater for handel, uddannelse, transport, energi, kultur og miljø. De sonderende drøftelser er blevet intensiveret på bilateralt plan. Grækenland har talrige gange klaget officielt over Tyrkiets vedvarende krænkelse af græsk luftrum ved overflyvninger over græske øer. Grækenland har desuden klaget over krænkelse af dets territorialfarvande.

Der har været kontakt mellem EU og Tyrkiet om emner af fælles interesse på *Vestbalkan*. Tyrkiet har taget en række initiativer i regionen, herunder trepartsdrøftelser med Serbien og Bosnien-Hercegovina. Forbindelserne med Bulgarien er fortsat gode.

Tyrkiets **økonomi** blev hård ramt af den globale finansielle krise, men har hurtigt indvundet det tabte, eftersom der har været fremgang over hele linjen med kraftige vækstrater siden andet kvartal af 2009. Statsbudgettet og centralbanken har med succes ydet omfattende støtte til fordel for den samlede efterspørgsel, bl.a. gennem en betragtelig finans- og pengepolitisk lettelse. De store vækstrater ledsages af hurtigt stigende underskud på handelsbalancen og de løbende poster, faldende arbejdsløshed - selv om den fortsat er højere end før krisen - og et stigende inflationspres. Den nuværende strategi, som er et resultat af de krisebaserede interventionspolitikker, fokuserer på en stærk, vedvarende og afbalanceret vækst. Der er tilrettelagt en finanspolitik, som gør det muligt med tiden at opnå en væsentlig forbedring af de finansielle resultater. Dens vedtagelse i Parlamentet er imidlertid blevet forsinket. Der er gjort spredte fremskridt vedrørende en strukturreform, men lavere realrenter og bedre økonomiske nøgletal skulle gøre det muligt at fremskynde strukturreformerne.

Hvad angår de **økonomiske kriterier**, er Tyrkiet en fungerende markedsøkonomi. Landet burde være i stand til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU på mellemlang sigt, forudsat at det fortsætter med at gennemføre det omfattende program for strukturreformer.

Der er stadig i kølvandet på krisen enighed om de væsentligste elementer i den økonomiske politik. Kriseforanstaltningerne har afbødet den økonomiske tilbagegang, selv om de har øget Tyrkiets budgetunderskud og udlandsgæld. De afvikles gradvist. Det er stadig en udfordring at få de stimulerende foranstaltninger afviklet i rette tid og så tilpas målrettet og forankret, at man får maksimalt udbytte af de tidligere års gode resultater med budgetkonsolidering og overordnet budgetmæssig holdbarhed på mellemlang sigt, og at der opnås en stærk, vedvarende og afbalanceret vækst. Der er sket fremskridt i privatiseringen, selv om det

foregår i et langsommere tempo på grund af de globale økonomiske forhold. Den finansielle sektor har udvist en bemærkelsesværdig styrke takket være de tidligere gennemførte reformer. Investeringerne er steget kraftigt, og der er sket visse begrænsede fremskridt med henblik på forbedring af landets menneskelige og fysiske kapital. Det er delvis lykkedes Tyrkiet at omlægge sin handel mod nye markeder og dermed i en vis grad afbøde virkningerne af krisen. Der er fortsat stor handel og økonomisk integration med EU.

Uligevægten på betalingsbalancen og finansieringsbehovene har imidlertid været kraftigt stigende, hvilket skal ses på baggrund af en begyndende vækst og på trods af, at der uden problemer har været adgang til ekstern finansiering. Inflationspresset er steget markant, hovedsagelig som følge af pres fra energitilførslen og stor økonomisk aktivitet. For at mindske risikoen for, at fremgangen efterfølges af en voldsom nedtur, er det fortsat vigtigt, at der gøres en større indsats for at skabe finanspolitisk gennemsigthed, at styrke inflationsmålene og at fastholde den finansielle stabilitet. Arbejdsløsheden er stadig højere end før krisen, og som følge af den befolkningsmæssige udvikling forventes arbejdsløsheden fortsat at være høj i de kommende år. De dårlige jobkabelsmuligheder hænger helt klart sammen med, at arbejdstageres kompetencer ikke svarer til dem, der efterspørges, og at arbejdsmarkedsreguleringen er alt for stor. Der er forhold, der gør det vanskeligt at forlade markedet, og konkursprocedurerne er forholdsvis omstændelige. Krisen har gjort det vanskeligere for små og mellemstore virksomheder at finde finansieringsmuligheder. De juridiske rammer og især domstolsprocedurerne skaber fortsat praktiske problemer og hindringer for et bedre erhvervmiljø. Den nuværende markedsregulering og den vedholdende mangel på åbenhed omkring tildelingen af statsstøtte er ikke befordrende for et bedre erhvervmiljø. Den uformelle økonomi er fortsat en stor udfordring.

Tyrkiet har løbende forbedret sin **evne til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab**. Der er gjort fremskridt – om end til tider varierende - på de fleste områder. Tilpasningen er langt fremme på visse områder som f.eks. frie varebevægelser, intellektuel ejendomsret, antitrustpolitik, energi, virksomheds- og industripolitik, forbrugerbeskyttelse, statistikker, transeuropæiske net og videnskab og forskning. Der skal fortsat gøres en indsats, for at tilpasningen kan fortsætte inden for områder som f.eks. miljø, selskabsret, offentlige indkøb og etableringsretten og retten til at levere tjenesteydelser. Med hensyn til toldunionen er det nødvendigt at afslutte tilpasningsarbejdet. Der er endnu ikke fundet en løsning på en række længerevarende handelsforstyrrelser som f.eks. kontrol af overensstemmelsesvurdering, krav om import- og eksportlicenser, håndhævelse af intellektuel ejendomsret i praksis, krav om registrering af nye farmaceutiske produkter og skattemæssig forskelsbehandling. Det er vigtig, at Tyrkiet gennemfører toldunionen helt og fjerner en lang række hindringer for EU-produkter, som er i fri omsætning. På de fleste områder er det vigtigt, at Tyrkiet forbedrer sin administrative kapacitet til at håndtere EU-retten.

Tilpasningen af lovgivningen om *frie varebevægelser* er ret langt fremme, men der meldes om begrænsede fremskridt. Der findes stadig tekniske handelshindringer, hvilket hæmmer varernes frie omsætning, og der er indført nye hindringer. Der er gjort beskedne fremskridt på området *arbejdskraftens frie bevægelighed*, hvor tilpasningen befinder sig i en indledende fase. Tilpasningen på områder som *etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser* befinder sig på et tidligt stadium. Der meldes om meget begrænsede fremskridt vedrørende gensidig anerkendelse af erhvervskvalifikationer. Der er ikke sket nogen fremskridt vedrørende tjenesteydelser og etableringsretten. Der er sket fremskridt vedrørende *fri bevægelighed for kapital*, især inden for tilpasning til den gældende EU-ret vedrørende hvidvaskning af penge. Rammelovgivningen vedrørende finansiering af terrorisme er stadig ikke fyldestgørende.

Tyrkiet har ikke gjort nogen fremskridt vedrørende kapitalbevægelser og betalinger og betalingssystemer.

Der kan registreres et vist fremskridt inden for *offentlige indkøb*, særlig med hensyn til institutionsstrukturen og den administrative kapacitet. Tilpasningsstrategien bør vedtages, og Tyrkiet er nødt til at foretage en yderligere tilpasning af sin lovgivning, især vedrørende offentlig service, koncessioner og offentlig-private partnerskaber. Der er registreret begrænsede fremskridt vedrørende selskabsret. Den nye handelslov er endnu ikke vedtaget. Det er nødvendigt at styrke den administrative kapacitet yderligere, og den juridiske og institutionelle ramme vedrørende revision er endnu ikke på plads. Tilpasningen vedrørende *intellektuel ejendomsret* er relativt langt fremme. Tyrkiet har ved at indgå i en dialog med Kommissionen om intellektuel ejendomsret imødekommet et af nøgleelementerne i tiltrædelsesforhandlingerne. Den nødvendige lovgivning om intellektuel ejendomsret, herunder forebyggende strafferetlige sanktioner, mangler dog stadig at blive vedtaget. Det er stadig nødvendigt at forbedre koordineringen og samarbejdet om intellektuel ejendomsret.

Inden for *konkurrenceområdet* er tilpasningen vedrørende karteller og monopoler stadig højt prioriteret. Håndhævelsen af konkurrencebestemmelserne er effektiv i Tyrkiet. Hvad angår statsstøtte, har vedtagelsen af en lov om statsstøtte, som indebærer, at der oprettes en tilsynsmyndighed, været et vigtigt fremskridt. Tilsynsmyndigheden mangler nu blot at træde i funktion så hurtigt som muligt.

Der er noteret visse fremskridt vedrørende *finansielle tjenesteydelser*, i og med at tilsynsmyndighederne har indført yderligere forsigtighedsforanstaltninger. Generelt er Tyrkiets tilpasning til EU-retten stadig kun delvis dækkende. Hvad angår *informationssamfundet og medierne*, er der inden for elektronisk kommunikation og informationsteknologi gjort et stort stykke arbejde af telekommunikationsmyndighederne, for så vidt angår gennemførelsesbestemmelser. Der er registreret et vist fremskridt inden for av-politikken. Der er dog stadig en række hindringer for markedets udvikling. Der kræves yderligere tilpasninger af lovgivningen om elektronisk kommunikation, informationssamfundets tjenester og av-politik.

Der er sket begrænsede fremskridt vedrørende *landbrug og udvikling af landdistrikter*. Der har kun været mindre tegn på tilpasning af landbrugsstøttepolitikken til den fælles landbrugspolitik. De første initiativer er taget til udvikling af et integreret administrations- og kontrolsystem. Det er imidlertid ikke lykkedes Tyrkiet helt at fjerne de tekniske handelshindringer for kvægprodukter. Overskridelser af fristerne for akkreditering af IPARD-strukturerne er et andet eksempel på manglende opfyldelse. Der kræves yderligere fremskridt inden for landbrugsstatistik, informationsnet for landbrugsøkonomisk bogføring, kvalitetspolitik og økologisk landbrug. Der er sket fremskridt vedrørende *fødevarerikkerhed, dyre- og plantesundhedspolitik*, bl.a. takket være vedtagelsen af afgørende rammelovgivning. Den nye tilpasningsstrategi forventes at gøre det lettere at omsætte og gennemføre den relevante EU-ret. Inden for *fiskeri* er der sket en vis udvikling med hensyn til forvaltning af ressourcer og flåde, inspektion og kontrol samt gennemførelse af internationale aftaler. Yderligere fremskridt er stadig påkrævet inden for tilpasning af lovgivning, administrative strukturer og markedspolitik, strukturforanstaltninger og statsstøtte.

Der er gjort visse fremskridt vedrørende tilpasning inden for *transportsektoren*. Tilpasningen af lovgivningen er nået langt inden for lufttrafik og sø- og vejtransport. Der er ikke sket nogen fremskridt vedrørende en åbning af jernbanemarkedet og sikkerhed på jernbaneanrådet. Den manglende kommunikation mellem flyvekontrolcentre i Tyrkiet og Republikken Cypern er

stadig et alvorligt anslag mod luftfartssikkerheden. Inden for søtransporten er der ikke sket nogen fremskridt med hensyn til en tiltrædelse af de internationale konventioner. Den administrative kapacitet og implementeringskapaciteten er stadig begrænset.

I *energisektoren* er der sket pæne fremskridt i tilpasningen vedrørende elektricitet, vedvarende energi og energieffektivitet samt forsyningssikkerhed. Der kræves en yderligere indsats inden for naturgas, nuklear energi, nuklear sikkerhed, strålingsbeskyttelse og statsstøtte.

På *beskatningsområdet* er der sket et vist fremskridt vedrørende tilpasning, bl.a. angående afskaffelse af diskriminerende praksis på tobaksområdet. Stigningerne i punktafgifter på alkoholholdige drikke er imidlertid i strid med den handlingsplan, der er aftalt med Kommissionen, og som er en vigtig forudsætning for, at der kan ske yderligere fremskridt i tiltrædelsesforhandlingerne. Bestræbelserne på at styrke skatteforvaltningen, bekæmpe den uformelle økonomi og øge den frivillige efterlevelse af reglerne er fortsat. Der er så godt som ikke sket nogen fremskridt vedrørende direkte og indirekte beskatning.

Angående den *økonomiske politik og pengepolitikken* er forberedelserne godt i gang. Der kræves en indsats af hensyn til en yderligere tilpasning. Dette drejer sig især om, at centralbanken skal være fuldt uafhængig, og at der skal være forbud mod, at den offentlige sektor har privilegeret adgang til finansieringsinstitutioner.

Der er gjort pæne fremskridt på *statistikområdet*, hvor tilpasningen generelt er nået langt. TurkStat har forbedret koordineringen af det statistiske system yderligere. Der er gjort pæne fremskridt vedrørende et erhvervsregister og sektorstatistikker. Der er brug for yderligere tilpasning vedrørende nationalregnskaber og landbrugsstatistikker.

Tyrkiet har gjort visse fremskridt i arbejdet med at tilpasse sig den gældende *EU-ret* inden for *socialpolitik og beskæftigelse*. Pakken af forfatningsændringer medfører væsentlige forbedringer for arbejdsmarkedsdialogen i den offentlige sektor og bereder vejen for positiv diskriminering af kvinder, børn, ældre og handicappede. Generelt er tilpasningen dog stadig begrænset, og det er nødvendigt at *styrke* den administrative kapacitet. Der mangler stadig at blive gennemført en reform, som sikrer fulde fagforeningsrettigheder i overensstemmelse med EU's standarder og ILO-konventionerne. Der er en række problemer i forbindelse med sort arbejde, lav erhvervsfrekvens blandt kvinder, håndhævelse af sundheds- og sikkerhedslovgivningen. Der mangler også en generel politisk ramme for fattigdomsbekæmpelsen.

Der er sket yderligere fremskridt inden for *virksomheds- og industripolitikken*, tilpasningsniveauet er tilstrækkeligt. Dette fremskridt skyldes den industrielle strategi- og handlingsplan, yderligere udbredelse af virksomheds- og industripolitiske instrumenter og vedtagelse af sektorstrategier og køreplaner. Der meldes om begrænsede forbedringer, hvad angår erhvervmiljøet og det løbende tilsyns- og evalueringsarbejde.

Der er gjort fremskridt med de *transeuropæiske netværk*. Tyrkiet er bl.a. nået langt i forhandlingerne om det fremtidige transeuropæiske transportnet. Der kan meldes om visse fremskridt vedrørende energinet.

Der er gjort fremskridt, dog i varierende grad, inden for *regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter*. F.eks. er arbejdet med at skabe de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer for gennemførelsen af IPA-instrumentets del III og IV tilendebragt. Inddragelsen af decentrale interessenter i projektplanlægningen er blevet bedre. På nationalt niveau er det stadig nødvendigt at forbedre den administrative kapacitet hos de institutioner, der deltager i

gennemførelsen af førtiltrædelsesmidlerne, af hensyn til en mere effektiv anvendelse af disse midler og Tyrkiets forberedelse på at anvende strukturfondsmidler.

Generelt er der gjort fremskridt inden for *retsområdet*. Det er positivt, at der er vedtaget en ændring af forfatningen, hvad angår sammensætningen af Det Høje Råd for Dommere og Anklagere. Dette gælder også begrænsningen af militærdomstolenes kompetence. Det er nødvendigt, at der i forbindelse med forberedelsen og vedtagelsen af gennemførelseslovgivningen etableres en effektiv dialog med alle interessenter og civilsamfundet helt generelt. Det vil have afgørende betydning, at disse reformer gennemføres i overensstemmelse med europæisk standard. Med hensyn til *korruptionsbekæmpelse* er der sket fremskridt med udarbejdelsen af en omfattende strategi og handlingsplan for korruptionsbekæmpelse. Arbejdet med at oprette en myndighed, som skal føre tilsyn med og overvåge gennemførelsen, er også skredet frem. Det kræves imidlertid, at arbejdet slår igennem i praksis, og Tyrkiet er nødt til at fremvise resultater vedrørende efterforskning, tiltale og domfældelse.

Der er sket fremskridt, om end i varierende grad, på området *retlige anliggender, frihed og sikkerhed*. Der er sket væsentlige fremskridt i bestræbelserne på at afslutte forhandlingerne om en tilbagetagelsesaftale mellem EU og Tyrkiet. Det er nødvendigt, at der foreligger nogle klare institutionelle aftaler, og at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til migration og asyl. Der meldes om visse fremskridt inden for narkotikaområdet og toldsamarbejdet. Der meldes om begrænsede fremskridt vedrørende de ydre grænser og Schengen og organiseret kriminalitet og terrorisme. Visumpolitikken har været præget af få fremskridt. Der er ikke sket nogen fremskridt i det retlige samarbejde i straffe- og civilretlige sager. Generelt er det af afgørende betydning, at den foreslåede lovgivning vedtages hurtigt, og at de internationale aftaler, der er undertegnet, ligeledes ratificeres hurtigt.

Tyrkiet er godt forberedt inden for *videnskab og forskning*, og der er sket pæne fremskridt med at blive integreret i det europæiske forskningsrum. Generelt er Tyrkiets deltagelse i rammeprogrammer og de opnåede resultater præget af en stigende tendens. Hvis disse resultater skal fastholdes gennem hele det 7. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP7), kræves der en yderligere indsats.

Med hensyn til *uddannelse og kultur* er der sket visse fremskridt, især inden for *uddannelse*. Generelt er skolefrekvensen fortsat med at stige med en mindre forbedring af kønsfordelingen, og Tyrkiet er fortsat med at forbedre sine resultater set i forhold til de fælles EU-benchmark. Der er sket et vist fremskridt inden for kulturområdet, men ikke i forhold til lovgivningstilpasningen.

På *miljøområdet* er der sket fremskridt med hensyn til en yderligere tilpasning. Tyrkiet har gjort pæne fremskridt, når det drejer sig om affaldshåndtering, men der meldes om begrænsede fremskridt vedrørende den horisontale lovgivning, luft- og vandkvalitet, industriforurening, kemikalier og administrativ kapacitet. Tyrkiet har derimod gjort meget begrænsede fremskridt vedrørende klimaforandringer, og der er ikke gjort nogen fremskridt inden for naturbeskyttelse. Tyrkiet har udviklet den administrative kapacitet ved at indføre nogle koordinationsmekanismer. Der er brug for øgede investeringer.

Der er sket et vist fremskridt i arbejdet med at tilpasse lovgivning til den *gældende EU-ret om forbruger- og sundhedsbeskyttelse*. Den administrative kapacitet skal dog styrkes. Det er nødvendigt at gøre en større indsats til fordel for forbrugerbeskyttelse, at styrke forbrugerbevægelsen og at sikre en ordentlig håndhævelse. Koordineringen og samarbejdet mellem de forskellige interessenter er fortsat svag. Der er sket pæne fremskridt i

tilpasningsarbejdet vedrørende folkesundhed. Håndhævelsen er imidlertid stadig utilstrækkelig.

På *toldområdet* er tilpasningsarbejdet nået langt, både hvad angår lovgivning og administrativ kapacitet. Det er imidlertid i strid med EU-retten, at der findes toldfrie forretninger ved indrejse i landet, og at det kræves, at importørerne af produkter, som er i fri omsætning i EU, skal give oplysning om produktets oprindelse inden toldbehandlingen. Det er stadig nødvendigt at tilpasse lovgivningen om frizoner, overvågning og toldkontingenter. Der kræves en yderligere indsats for at forbedre den risikobaserede kontrol og de forenklede procedurer med det formål at fremme lovlig handel og mindske de fysiske kontroller. Tilsagnene om at gøre en effektiv indsats for at styrke den intellektuelle ejendomsret og kampen mod kopivarer bør overholdes.

Tyrkiet er nået langt med tilpasningen vedrørende *eksterne forbindelser*. Der mangler dog stadig at blive gjort en yderligere indsats inden for mange områder, bl.a. vedrørende den generelle præferenceordning og dens geografiske dækning.

Tyrkiets tilpasning til EU's *fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik* er fortsat. Tyrkiet er indgået i en dialog med EU om udenrigspolitiske emner og har hørt EU om sådanne emner. Det indtog ikke samme holdning som EU i FN's sikkerhedsråd vedrørende yderligere sanktioner mod Iran. Tyrkiet har gjort en indsats for at forbedre forbindelserne yderligere til sine nabolande som f.eks. Irak, inkl. den kurdiske regionsregering, og Syrien. Forbindelserne til Israel er blevet væsentligt forringet efter hændelsen med nødhjælpskonvojen til Gaza. Protokollerne, som er undertegnet med Armenien, om en normalisering af forbindelserne er endnu ikke blevet ratificeret.

Tyrkiet bidrager i væsentligt omfang til den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (ESFP) og søger at blive involveret mere i dens aktiviteter. Der er stadig ikke skabt klarhed over EU-NATO-samarbejdet, hvori alle EU-medlemsstater deltager, efter Berlin plus-ordningen. Tyrkiet har ikke tilsluttet sig EU-holdningen til medlemskab af Wassenaararrangementet.

Den kan kun meldes om begrænset fremskridt på området *finanskontrol*, hvor tilpasningen allerede er temmelig langt fremme. Lovgivningen om gennemførelse af offentlige finansforvaltning og -kontrol er på plads, hvorimod policy-papiret og handlingsplanen om offentlig intern revision bør revideres. Revisionen af loven om den tyrkiske revisionsret, som bevirker, at de internationale standarder overholdes i den eksterne revision, er endnu ikke blevet vedtaget. Tyrkiets nationale koordination af bedrageribekæmpelsen (AFCOS) har endnu ikke fået karakter af et operationelt netværk. Der kræves nogle permanente strukturer til at tage sig af kontakterne med Kommissionen om beskyttelse af euroen mod falskneri. Tyrkiet er kommet langt i bestræbelserne på at tilpasse de grundlæggende principper og institutioner efter den gældende EU-ret om *finansielle og budgetmæssige* forhold, selv om gennemførelsen af EU-retten om egne indtægter befinder sig på et tidligt stadium.

Island

Den første statusrapport om Island bekræfter den vurdering, som Kommissionen foretog i sin udtalelse fra februar 2010, nemlig at Island opfylder de politiske kriterier. Island er et fungerende demokrati med stærke institutioner og dybt rodfæstede traditioner for repræsentativt demokrati. Landets retssystem er veletableret, og retsvæsenet er af høj standard. Med hensyn til menneskerettigheder og beskyttelse af mindretal beskytter Island

løbende de grundlæggende rettigheder, og samarbejdet med de internationale mekanismer om beskyttelse af menneskerettighederne befinder sig på et højt niveau.

I udtalelsen påpeges der dog også en række mangler. Island har ifølge rapporten iværksat en række foranstaltninger med henblik herpå.

Hvad angår de **politiske kriterier**, har koalitionsregeringen været stabil i rapporteringsperioden trods de vanskelige økonomiske forhold og de divergerende opfattelser blandt de politiske kræfter og i befolkningen om udsigten til et EU-medlemskab. Opbakningen til tiltrædelsesprocessen er imidlertid vokset henimod slutningen af rapporteringsperioden, og der er et flertal for, at der forhandles om et medlemskab.

Der er sket fremskridt i arbejdet med at identificere de aktører, der var ansvarlige for sammenbruddet af det islandske banksystem, og med at tackle de politiske og administrative konsekvenser. Det er et af de bemærkelsesværdige træk ved de demokratiske institutioner i Island. Det særlige undersøgelsesudvalg afgav i april 2010 en rapport, som førte til en række anbefalinger om stabilisering af det finansielle system og en forøgelse af tilsynet. Sideløbende fortsatte den særlige anklagemyndighed med at gennemføre en række undersøgelser i kølvandet på den finansielle krise.

Der er gjort gode fremskridt i bestræbelserne på en yderligere forbedring af retsgrundlaget vedrørende interessekonflikter og finansiering af politiske partier. Loven om retsvæsenet er blevet tilpasset med det formål at ændre bestemmelserne om udnævnelse af dommere ud fra et ønske om, at styrke *retsvæsenets* uafhængighed yderligere. Anbefalingerne fra det særlige undersøgelsesudvalg, det ændrede grundlag for løsning af interessekonflikter og de reviderede udnævnelsesprocedurer for retsvæsenet er ved at blive gennemført. Vurderingen af, hvordan disse foranstaltninger virker, skal ske senere.

Både *regering og parlament* fungerer fortsat godt. Regeringen har taget skridt til at styrke den offentlige *forvaltning* yderligere. Forhandlingsudvalgene, som varetager den overordnede koordinering af tiltrædelsesprocessen, fungerer uden problemer.

Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal er endnu ikke blevet ratificeret.

Islands **økonomi** befinder sig i en dyb og langvarig recession, og udsigten til, at der skulle indtræffe en endog beskeden fremgang, er stadig usikker. Arbejdsløsheden er steget, og de offentlige finanser lider under en markant forværring med store budgetunderskud og en betydelig forøgelse af den allerede store offentlige gæld. På den anden side er inflationen gradvist og sikkert faldet. Et forsigtigt makroøkonomisk policy mix har fokus rettet mod en stabilisering af valutaen og en finanspolitisk konsolidering. Blandt de afgørende udfordringer kan nævnes, at den finansielle sektor fortsat fungerer dårligt, at der helt generelt er balanceproblemer i den private sektor, og at udlandsgælden er meget høj. IMF-programmet er på rette spor.

Hvad angår de **økonomiske kriterier**, kan Island betragtes som en fungerende markedsøkonomi. Svagheder i den finansielle sektor og begrænsninger på kapitalbevægelser hindrer imidlertid stadig, at der kan ske en effektiv ressourcefordeling. Det kan forventes, at Island kan genvinde evnen til at klare konkurrencepresset og markedskræfterne på det indre marked på mellemlang sigt, dog forudsat at det fortsætter sine bestræbelser på at tackle de strukturelle svagheder gennem målrettede makroøkonomiske politikker og strukturreformer.

Den politiske indsats har stort set været tilfredsstillende, og den har været til støtte for, at der atter kan skabes en højere grad af makroøkonomisk stabilitet, men udsigterne til, at den økonomiske vækst hurtigt genetableres, er fortsat usikre. Den finanspolitiske konsolidering er fortsat; budgetunderskuddet er begyndt at mindskes, og den offentlige gæld er blevet omlagt med henblik på at afrunde dens profil og reducere valutakursrisikoen. Inflationen er faldet, og de væsentligste officielle rentesatser er gradvist blevet sat ned. Et større overskud på handelsbalancen har været til støtte for en mindre opskrivning af den nationale valuta. Reserverne af udenlandsk valuta er steget, men det er dog i vid udstrækning sket på grundlag af officiel ekstern finansiering. Arbejdsmarkedet er fortsat fleksibelt, og erhvervsfrekvensen er forholdsvis høj. Landets infrastruktur er grundlæggende god, der er rigelige naturressourcer, og befolkningen er veluddannet.

Men økonomien kæmper stadig med virkningerne af den finansielle nedsmeltning. Udfordringen for de offentlige finanser er stadig, at der skal foretages store nedskæringer i udgifterne, og de lider under, at der som følge af problemerne i finanssektoren er opstået betydelige eventualforpligtelser, og at den offentlige bruttogæld er på næsten 90 % af BNP. På trods af tilpasninger af reallønnen, er arbejdsløsheden steget markant. Der er sket fremskridt i omlægningen af banksektoren, men bankerne lider stadig under, at kvaliteten af deres aktiver er svag, hvilket underminerer deres muligheder for at finansiere økonomien. Udbredte balanceproblemer i den private sektor truer den finansielle stabilitet. Herudover har højesterettens afgørelser om, at indeksslån optaget i udenlandsk valuta er ulovlige, skabt usikkerhed, navnlig med hensyn til behandlingen af erhvervslån. Det kan føre til en yderligere forværring af de nationale bankers finansielle situation, da vil skulle bære den ekstra byrde i stedet for låntagerne. Omlægningen af erhvervslivets gæld går langsomt, og gældsbyrden begrænser mulighederne for nye investeringer, hvilket hæmmer fremgangen. Investeringen i store infrastrukturprojekter er stadig under overvejelse på grund af de politiske drøftelser og manglen på finansieringsmuligheder. Erhvervsmiljøet påvirkes fortsat negativt af kapitalkontrol, forholdsvis høje rentesatser og dårlige finansieringsmuligheder, især for små og mellemstore virksomheder.

I denne første statusrapport er Islands **evne til at overholde forpligtelserne i forbindelse med et medlemskab** blevet vurderet ud fra landets deltagelse i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) og under hensyntagen til de undtagelser, der gælder ifølge EØS. Generelt er Islands evne til at overholde kravene i forbindelse med den gældende EU-ret fortsat gode, bl.a. på grund af dets deltagelse i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Sagen om Icesave har stadig ikke fundet sin løsning. Loven om statsgaranti for de lån, som Det Forenede Kongerige og Nederlandenes regeringer havde ydet til dækning af den kompensation, som de tilbød deres borgere med opsparingskonti i Icesave, blev afvist ved en folkeafstemning i marts 2010. EFTA's Tilsynsmyndighed sendte i maj 2010 en åbningsskrivelse til Islands regering, hvilket er det første skridt i en overtrædelsesprocedure mod Island, med påstand om at Island handlede i strid med direktivet om indskudsgarantiordninger ved at undlade at give indlånerne i Icesaves nederlandske og britiske afdelinger minimumsgarantien. Europa-Kommissionen er enig i Tilsynsmyndighedens juridiske analyse. Forhandlinger mellem repræsentanter for de tre regeringer har endnu ikke givet noget resultat.

Forberedelserne til at påtage sig forpligtelserne i forbindelse med et medlemskab på mellemlang sigt er fortsat inden for områder, som delvis dækkes af EØS, og inden for kapitler, som ikke er omfattet af EØS. Island har fortsat i vid udstrækning gennemført

tilpasningen, og det anvender en betydelig del af den *gældende EU-ret* på de områder, der dækkes af EØS, f.eks. fri bevægelighed for varer og arbejdstagere, etableringsretten og retten til at levere tjenesteydelser, fri bevægelighed for kapital, offentlige indkøb, selskabsret, intellektuel ejendomsret, konkurrence, finansielle tjenesteydelser og informationsfund og medier.

Bestræbelserne på yderligere at tilpasse lovgivningen efter den *gældende EU-ret*, især inden for de områder, som ikke er dækket af EØS, og sikre dens gennemførelse og håndhævelse bør fortsætte. Det bør desuden bemærkes, at følgende områder kan forventes at volde problemer i forbindelse med tiltrædelsesprocessen: finansielle tjenesteydelser, landbrug og udvikling af landdistrikter, fiskeri, fri bevægelighed for kapital og miljø.

Regeringens opfølgning af resultaterne af den økonomiske og finansielle krise har ført til betydelige nedskæringer i budgettet. Det er nødvendigt at være opmærksom på, at de nødvendige midler skal være til rådighed for at kunne forberede EU-tiltrædelsen.

Island overholder forsat stort set den *gældende EU-ret om fri bevægelighed for varer*. Alle elementer er imidlertid ikke helt på plads, når det drejer sig om horisontale foranstaltninger og den gamle metode for produktlovgivning.

Der er nået en tilfredsstillende grad af tilpasning inden for *fri bevægelighed for arbejdstagere*. Forberedelsesarbejdet er endnu ikke afsluttet vedrørende koordineringen af de sociale sikringsordninger. Lovgivningen om *etableringsret og ret til at levere tjenesteydelser* er generelt tilpasset, dog med undtagelse af tjenesteydelsesdirektivet og direktivet om posttjenester.

Island anvender med visse undtagelser den *gældende EU-ret om fri bevægelighed for kapital*. De islandske myndigheder har i tæt samarbejde med IMF forpligtet sig til gradvist at fjerne begrænsningerne for kapitalbevægelser og betalinger. Ikke desto mindre blev begrænsningerne for kapitalstrømme imidlertid udvidet til august 2011; det beløb i udenlandsk valuta, der højst kan købes ved udenlandsrejser, er blevet reduceret. Det er fortsat nødvendigt at gøre en stor og vedvarende indsats for at fjerne de nuværende begrænsninger for kapitalbevægelser, inkl. udenlandske investeringer i fiskeri.

Island har gennemført hoveddelen af den *gældende EU-ret om offentlige indkøb*, og tilpasningen er generelt god. Det er imidlertid stadig nødvendigt at udvide den administrative kapacitet for at sikre, at politikken for offentlige indkøb gennemføres korrekt.

Der er gjort pæne fremskridt vedrørende *selskabsretten*. Tilpasningen er imidlertid ikke fuldstændig, når det drejer sig om revisionsstandarder. Island overholder fortsat i det store og hele den *gældende EU-ret om intellektuel ejendomsret*, men der er brug for en omfattende håndhævespolitik.

Tilpasningen er stor, når det drejer sig om den *gældende EU-ret om konkurrence*, og de relevante administrative strukturer er på plads. Det mangler stadig at blive vurderet, hvordan de statsstøtteforanstaltninger, der er blevet truffet til opfølgning af den finansielle krise, fungerer.

EU-retten om finansielle tjenesteydelser er endnu ikke fuldt gennemført, hvilket også gælder styrkelsen af tilsynsbestemmelserne. Gennemførelsesarbejdet er ikke afsluttet inden for visse nøgleområder, f.eks. forsikring og værdipapirer.

Island er allerede nået langt i tilpasningsarbejdet og anvender en væsentlig del af *EU-retten* om *informationssamfund* og *medier*. Bestemmelserne vedrørende telekommunikationsområdet, direktivet om fjernsyn uden grænser og de politikker, som er fastlagt med udgangspunkt i den nyligt vedtagne europæiske digitale dagsorden, er endnu ikke gennemført.

Forberedelserne vedrørende *landbrug og udvikling af landdistrikter* er endnu ikke startet. Der mangler stadig at blive skabt nogle strukturer, der kan varetage forvaltningsmæssige ændringer, herunder bl.a. oprettelse af et betalingsorgan, der overholder EU-forskrifterne, og et integreret forvaltnings- og kontrolsystem (IACS).

Der er gjort et vist fremskridt inden for *politikken for fødevarer sikkerhed og dyre- og plantesundhed*, særlig hvad angår gennemførelse af lovgivningen om fødevarer sikkerhed generelt. Der kræves imidlertid en indsats for at styrke kapaciteten i administrationen og laboratorierne. Der er fortsat væsentlige forskelle i forhold til EU-systemet, når det drejer sig om hygiejnepakke, plantebeskyttelsesmidler, nye fødevarer og genetisk modificerede fødevarer.

Der er ikke nogen ny udvikling i tilpasningen til EU's fælles *fiskeripolitik*. Det er nødvendigt at være særlig opmærksom på den gældende *EU-ret* om det indre marked med hensyn til etableringsretten, retten til at levere tjenesteydelser og den frie bevægelighed for kapital i forbindelse med fiskeriproduktion og –forarbejdning, idet de gældende begrænsninger ikke er i overensstemmelse med *EU-retten*. Der skal indføres nogle mekanismer til gennemførelse og kontrol af Fællesskabets støtteforanstaltninger.

På *transportområdet* er begrænsningerne for udenlandske investeringer i luftfart og søtransport stadig gældende. Island er allerede nået langt i tilpasningsarbejdet og anvender en væsentlig del af *EU-retten* om *energi*. Tilpasningen efter den gældende *EU-ret* vedrørende oliebeholdninger, reguleringsmyndighedens uafhængighed og energieffektivitet er ikke kommet særlig langt.

Der er ikke sket nogen udvikling inden for *beskatning*. Island har allerede opnået en høj grad af administrativ kapacitet. Der mangler dog stadig at blive oprettet forbindelseskontorer og sikret en it-sammenkobling.

Islands *økonomi- og pengepolitik* er allerede stort set i overensstemmelse med den gældende *EU-ret*. En række mangler gør sig dog stadig gældende, navnlig vedrørende centralbankens fulde uafhængighed og forbud mod monetær finansiering af den offentlige sektor.

På *statistikområdet* bør der i højere grad foreligge statistikker, som er udarbejdet efter EU's metode, især inden for erhverv, makroøkonomi og landbrug. På grund af yderligere nedskæringer i personalet og bevillingerne er det ikke sikkert, at flere større planlagte statistikarbejder som f.eks. en undersøgelse af landbrugsstrukturen og en befolknings- og boligtælling kan gennemføres.

Island gennemfører allerede en væsentlig del af den gældende *EU-ret* om *socialpolitik og beskæftigelse*. Der mangler dog at blive fastlagt en omfattende beskæftigelsesstrategi.

På baggrund af de vanskelige økonomiske forhold er forberedelserne inden for *erhvervs- og industripolitikken* godt på vej. Bedre finansieringsmuligheder for små og mellemstore

virksomheder er et problem. Tilpasningen til EU-standarderne for *transeuropæiske netværk* er god.

Når det drejer sig om *regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenterne* befinder Island sig stadig på et tidligt stadium i forberedelserne af gennemførelsen af de samhørighedspolitiske instrumenter. Der mangler stadig at blive foretaget en egentlig behovsanalyse, inkl. fastlæggelse af, hvilke institutioner der er ansvarlige for gennemførelse af samhørighedspolitikken.

Standarden er høj i Islands retsvæsen, og der er i Island en høj grad af beskyttelse af de *grundlæggende rettigheder*. Island har til opfølgning af de mangler, der blev påpeget i udtalelsen fra februar 2010, truffet visse foranstaltninger, navnlig hvad angår udnævnelsesproceduren for retsområdet og interessekonflikter. Gennemførelsen af disse anbefalinger bør imidlertid vurderes nærmere. Lovgivningen om borgernes rettigheder og databeskyttelse er endnu ikke i overensstemmelse med den gældende *EU-ret*.

Island er en del af Schengenaftalen og er nået langt i tilpasningen til den gældende *EU-ret om retlige anliggender, frihed og sikkerhed*. Inden for visse områder er lovgivningen endnu ikke i fuld overensstemmelse med den gældende *EU-ret*, og det er nødvendigt at undertegne eller ratificere de relevante internationale instrumenter.

Island er nået langt med henblik på tiltrædelse af EU og integration i det *europæiske forskningsrum*. Tilpasningen efter EU-standarderne er høj inden for *uddannelse og kultur*. Island har fortsat deltaget aktivt i den åbne koordinationsmetode for uddannelse og i flere fællesskabsprogrammer, herunder Livslang Læring, Aktive Unge og Erasmus Mundus.

Islands *miljøpolitik* er i vid udstrækning blevet tilpasset den gældende *EU-ret* i forbindelse med EØS-aftalen, og der kan berettes om yderligere fremskridt inden for luftkvalitet og bæredygtig udvikling. Der er dog stadig ikke overensstemmelse med den gældende *EU-ret* om klimaforandringer og naturbeskyttelse, navnlig hvad angår beskyttelse af hvaler, sæler og vilde fugle og bevarelse af naturlige habitater og vilde dyr og planter. Ratifikationen af nogle af de vigtige multilaterale miljøaftaler er ikke afsluttet.

Island har allerede gennemført en betydelig del af den gældende *EU-ret om forbruger- og sundhedsbeskyttelse*. Ny *EU-ret* om forbrugerbeskyttelse mangler dog stadig at blive omsat i den nationale lov, og det er nødvendigt at foretage en yderligere strømlining af behandlingen af RAPEX-meddelelser.

Islands *toldlovgivning* er i vid udstrækning i overensstemmelse med den gældende *EU-ret*. Der er brug for en yderligere og væsentlig tilnærmelse af lovgivning og praksis i forbindelse med afgiftsfritagelse. Det er stadig ikke muligt at foretage en opkobling til EU's it-systemer.

Der er gjort visse fremskridt vedrørende *eksterne forbindelser*. Island er begyndt at se på sine forpligtelser i forhold til, om det er nødvendigt at ændre eller at udtræde af internationale aftaler; det har også påbegyndt det indledende arbejde med den fælles handelspolitik. Der mangler fortsat at blive truffet en række foranstaltninger for at sikre, at Islands officielle udviklingsbistand ikke falder yderligere. Island har gjort pæne fremskridt og generelt nået et pænt tilpasningsniveau inden for *udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik*.

Hvad angår *finanskontrol*, bør der foretages en mangelvurdering af ordningerne for finansforvaltning og finanskontrol og den interne og eksterne revision med henblik på de internationalt accepterede standarder, som er gældende i EU. Forberedelserne med henblik på

beskyttelse af EU's finansielle interesser skal intensiveres. Der er sket visse fremskridt vedrørende de *finansielle og budgetmæssige bestemmelser*, eftersom Island er begyndt at se på, hvor der kræves en tilpasning af hensyn til den gældende *EU-ret*.